

Załącznik do Uchwały nr 0150/XVIII/...../2008  
Rady Miasta Tychy  
z dnia 27 marca 2007r.



# **STRATEGIA OŚWIATOWA**

# **MIASTA TYCHY**

## **na lata 2008 - 2013**

## Spis treści

|  |     |
|--|-----|
| <b>Wstęp</b> .....   | 3   |
| <b>1. Zadania miasta Tychy w zakresie edukacji</b> .....                       | 5   |
| <b>2. Charakterystyka sektora oświaty w Tychach</b> .....                      | 6   |
| 2.1. Wprowadzenie .....  | 6   |
| 2.2. Liczba uczniów i oddziałów .....  | 7   |
| 2.2.1. Szkolnictwo publiczne .....   | 7   |
| 2.2.2. Szkolnictwo niepubliczne .....  | 8   |
| 2.3. Kadra pedagogiczna .....  | 9   |
| 2.4. Kadra administracyjno – obsługowa .....                                   | 10  |
| 2.5. Wybrane elementy oferty edukacyjnej szkół i przedszkoli .....             | 11  |
| 2.5.1. Oddziały integracyjne .....   | 11  |
| 2.5.2. Oddziały sportowe .....   | 12  |
| 2.5.3. Nauczanie języków obcych .....  | 12  |
| 2.5.4. Kierunki kształcenia zawodowego .....                                   | 13  |
| 2.6. Wyniki sprawdzianów i egzaminów .....                                     | 15  |
| 2.7. Wydatki bieżące szkół i placówek .....                                    | 17  |
| <b>3. Prognozy demograficzne</b> .....   | 19  |
| <b>4. Priorytety oświatowe miasta Tychy na lata 2008 – 2013</b> .....          | 21  |
| 4.1. Priorytet I – Poprawa jakości nauczania .....                             | 22  |
| 4.1.1. Diagnoza .....  | 22  |
| 4.1.2. Cele strategiczne i sposoby ich realizacji .....                        | 26  |
| 4.1.3. Szczegółowy opis wybranych zadań i planowanych przedsięwzięć .....      | 27  |
| 4.2. Priorytet II – Wyrównywanie szans edukacyjnych .....                      | 45  |
| 4.2.1. Diagnoza .....  | 45  |
| 4.2.2. Cele strategiczne i sposoby ich realizacji .....                        | 49  |
| 4.2.3. Szczegółowy opis wybranych zadań i planowanych przedsięwzięć .....      | 50  |
| 4.3. Priorytet III – Bezpieczeństwo, profilaktyka uzależnień i patologii ..... | 62  |
| społecznych oraz promocja zdrowia  |     |
| 4.3.1. Diagnoza .....  | 62  |
| 4.3.2. Cele strategiczne i sposoby ich realizacji .....                        | 67  |
| 4.3.3. Szczegółowy opis wybranych zadań i planowanych przedsięwzięć .....      | 68  |
| 4.4. Priorytet IV – Reorganizacja i modernizacja bazy placówek .....           | 75  |
| oświatowo-wychowawczych  |     |
| 4.4.1. Diagnoza .....  | 75  |
| 4.4.2. Cele strategiczne i sposoby ich realizacji .....                        | 79  |
| 4.4.3. Szczegółowy opis wybranych zadań i planowanych przedsięwzięć .....      | 80  |
| 4.5. Priorytet V – Poprawa jakości i efektywności zarządzania .....            | 93  |
| 4.5.1. Diagnoza .....  | 93  |
| 4.5.2. Cele strategiczne i sposoby ich realizacji .....                        | 96  |
| 4.5.3. Szczegółowy opis wybranych zadań i planowanych przedsięwzięć .....      | 97  |
| <b>5. Podsumowanie</b> .....   | 107 |
| <b>6. Zespół ds. opracowania strategii oświatowej</b> .....                    | 111 |

## WSTĘP

3 września 2007 r. Prezydent Miasta Tychy powołał zespół merytoryczny, którego celem było opracowanie *Strategii Oświatowej miasta Tychy na lata 2008-2013*. W pracach 25-osobowego zespołu wzięły udział osoby reprezentujące lokalny samorząd, wydziały Urzędu Miasta oraz jednostki organizacyjne Miasta, instytucje działające w systemie oświaty i instytucje pozaoświatowe. Prace nad opracowaniem *Strategii* przebiegały w ramach regularnych spotkań całego zespołu oraz działań prowadzonych w grupach zajmujących się poszczególnymi aspektami powstającego dokumentu.

Zadaniem zespołu było określenie lokalnych priorytetów oświatowych i preferowanych sposobów ich realizacji, które w chwili uzyskania akceptacji staną się podstawą realizacji sześcioletniego planu działań i stosownych decyzji finansowych. Nadrzędnym celem tak określonego zadania jest stworzenie sprzyjających warunków i skutecznych narzędzi rozwoju tyskich szkół i placówek oświatowych oraz dostosowanie ich oferty edukacyjnej do potrzeb środowiska.

Pracom Zespołu przyświecało przekonanie, że polityka oświatowa lokalnego samorządu nie musi ograniczać się do standardowej realizacji wymogów wynikających z przepisów prawa oświatowego. Racjonalne planowanie i wykorzystanie środków w tyskim systemie oświaty - czemu winna sprzyjać niniejsza *Strategia* - może przyczynić się do zapewnienia ponadstandardowych warunków funkcjonowania i organizacji miejskich instytucji oświatowych, a tym samym – podniesienia jakości prowadzonych działań. Jednocześnie, znaczący udział samorządu w zapewnianiu środków materialnych dla funkcjonowania szkolnictwa powinien być nieodłącznie związany z możliwością określania przez ten samorząd potrzeb i zadań edukacyjnych rozpoznanych w lokalnym środowisku. W tym kontekście, prezentowana *Strategia* posiada swój walor projekcyjny, będąc jednocześnie dokumentem obligującym wskazane instytucje do realizacji określonych zadań.

Opracowując dokument Zespół kierował się również kilkoma przeświadczeniami o charakterze generalnym:

1. *Strategia* nie może mieć charakteru „szufladowego”: dążenie do osiągnięcia przyjętych priorytetów musi opierać się na zadaniach, których realizacja jest realna w terminie określonym ramami jej odniesienia.

2. Diagnoza stanu tyskiej oświaty w ramach przyjętych priorytetów powinna wskazywać te jej obszary, które wymagają interwencji polegającej na koncentracji działań i środków.
3. Przedsięwzięciom nastawionym na podnoszenie jakości działań edukacyjnych oraz polepszanie warunków, w których są podejmowane winny towarzyszyć przedsięwzięcia o charakterze systemowym, związane z racjonalizacją miejskiej sieci oświatowej.
4. Przyjęcie dokumentu inicjuje proces strategicznego rozwoju tyskiej oświaty, natomiast jego realizacja winna mieć charakter dynamiczny. Przyjmuje się zasadę otwartości niniejszego dokumentu, a tym samym dopuszcza możliwość modyfikacji i uzupełnień wynikających ze zmiany lokalnych lub pozalokalnych uwarunkowań funkcjonowania tyskiej oświaty.
5. Zaangażowanie w realizację przyjętej strategii oświatowej oraz ocena efektów uzyskanych z jej wykorzystaniem stwarza szansę pobudzenia społecznego dyskursu wokół istotnych zagadnień oświatowych i może przyczynić się do rozwoju idei partnerstwa edukacyjnego na terenie miasta Tychy.

Zespół wyraża nadzieję, że *Strategia Oświatowa miasta Tychy na lata 2008-2013* stanie się instrumentem doskonalenia lokalnej polityki oświatowej oraz podstawą projektowania działań przez instytucje tworzące oraz wspierające lokalny system. Jesteśmy też przekonani, że zdefiniowanie potrzeb tyskiej oświaty, znajdujące swoje odzwierciedlenie w prezentowanej *Strategii*, ułatwi pozyskiwanie środków Unii Europejskiej na realizację zadań, których przeprowadzenie nie jest możliwe bez zewnętrznego wsparcia.

## 1. ZADANIA MIASTA TYCHY W ZAKRESIE EDUKACJI

Szczegółowe zadania i kompetencje organu prowadzącego szkoły i placówki oświatowe wynikają z ustawy o systemie oświaty oraz z ustawy Karta Nauczyciela.

Do najważniejszych zadań organu prowadzącego (zgodnie z art. 5 ust. 7 oraz art. 34a ust. 1 ustawy o systemie oświaty) należą:

- 1) zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki,
- 2) wykonywanie remontów obiektów szkolnych oraz zadań inwestycyjnych w tym zakresie,
- 3) zapewnienie obsługi administracyjnej, finansowej i organizacyjnej szkoły lub placówki,
- 4) wyposażenie szkoły lub placówki w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania, programów wychowawczych, przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów oraz wykonywania innych zadań statutowych,
- 5) nadzór nad działalnością szkół i placówek w zakresie spraw finansowych i administracyjnych.

Ponadto organ prowadzący jest odpowiedzialny za realizację takich zadań jak:

- zakładanie, prowadzenie i likwidacja publicznych szkół i placówek oświatowych,
- ustalanie planu sieci publicznych szkół i przedszkoli oraz określanie granic obwodów publicznych szkół podstawowych i gimnazjów,
- nadawanie statutów nowo zakładanym publicznym szkołom i placówkom,
- prowadzenie ewidencji szkół niepublicznych,
- wydawanie zezwoleń na założenie szkoły publicznej przez osobę fizyczną lub prawną, inną niż JST,
- nadawanie uprawnień szkoły publicznej szkole niepublicznej,
- ustalanie zasad udzielania dotacji dla szkół i placówek niepublicznych,
- ustalanie kierunków kształcenia zawodowego,
- powoływanie i odwoływanie dyrektorów publicznych szkół i placówek oraz ich ocena,
- ustalanie zasad udzielania pomocy materialnej dla uczniów,
- zatwierdzanie arkuszy organizacji pracy szkół i placówek.

## 2. CHARAKTERYSTYKA SEKTORA OŚWIATY W TYCHACH

### 2.1. WPROWADZENIE

Miasto Tychy – jako jednostka samorządu terytorialnego - jest organem prowadzącym 96 publicznych szkół i placówek oświatowych różnego typu, umiejscowionych w 63 jednostkach organizacyjnych. W roku szkolnym 2007/2008 struktura organizacyjna publicznej oświaty przedstawia się następująco:

Tabela nr 1. Struktura publicznych szkół i placówek oświatowych w Tychach.

| Typ placówki                               | Liczba jednostek | w tym z oddziałami |                |             |
|--|------------------|--------------------|----------------|-------------|
|  |                  | sportowymi         | integracyjnymi | specjalnymi |
| Przedszkola                                | 22               |                    | 2              | 1           |
| Szkoły podstawowe                          | 21               | 5                  | 4              |             |
| Szkoły podstawowe specjalne                | 1                |                    |                | 1           |
| Gimnazja                                   | 12               | 2                  | 3              |             |
| Gimnazja dla dorosłych                     | 1                |                    |                |             |
| Gimnazja specjalne                         | 1                |                    |                | 1           |
| Licea ogólnokształcące                     | 4                |                    | 1              |             |
| Licea profilowane *                        | 7                |                    |                |             |
| Technika                                   | 6                |                    |                |             |
| Technika uzupełniająca                     | 2                |                    |                |             |
| Technika uzupełniająca dla dorosłych **    | 3                |                    |                |             |
| Zasadnicze szkoły zawodowe                 | 5                |                    |                |             |
| Zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych   | 1                |                    |                |             |
| Zasadnicze szkoły zawodowe specjalne       | 1                |                    |                | 1           |
| Szkoły specjalne przysposabiające do pracy | 1                |                    |                | 1           |
| Szkoły policealne                          | 2                |                    |                |             |
| Internaty ***                              | 2                |                    |                | 1           |
| Młodzieżowe Domy Kultury                   | 2                |                    |                |             |
| Poradnie psychologiczno-pedagogiczne       | 1                |                    |                |             |
| Państwowe szkoły muzyczne I st.            | 1                |                    |                |             |
| <b>RAZEM</b>                               | <b>96</b>        | <b>7</b>           | <b>10</b>      | <b>5</b>    |

\* 5 w trakcie likwidacji, \*\* 1 w trakcie likwidacji, \*\*\*1 w trakcie likwidacji

Do zadań miasta Tychy, będącego miastem na prawach powiatu, należy realizacja zarówno zadań własnych gminy (prowadzenie przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów) jak i powiatu (prowadzenie szkół ponadgimnazjalnych, specjalnych, artystycznych, poradni psychologiczno-pedagogicznych, placówek wychowania pozaszkolnego).

W roku szkolnym 2007/2008 z oferty publicznych szkół i przedszkoli korzysta łącznie 19.014 uczniów. Nauczyciele zatrudnieni są w ramach 2.057 etatów kalkulacyjnych, zadania administracyjne realizują pracownicy zatrudnieni w ramach 208 etatów, zaś obsługą i utrzymaniem budynków zajmują się pracownicy zatrudnieni w ramach 588 etatów.

Tyskie szkoły i placówki są jednostkami organizacyjnymi miasta działającymi w formie jednostek budżetowych, których zasady gospodarki finansowej regulują odrębne przepisy.

Głównym źródłem finansowania zadań oświatowych jest oświatowa część subwencji ogólnej, a także dotacje celowe przyznawane z budżetu państwa na realizację ściśle określonych zadań. Zasadniczym czynnikiem kształtującym wysokość subwencji oświatowej jest liczba uczniów w poszczególnych typach szkół i placówek, a ponadto struktura zatrudnienia nauczycieli. Szczegółowe zasady naliczania subwencji oświatowej określone są corocznie w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw oświaty. W roku 2007 całkowite wydatki bieżące na działalność oświatową (bez remontów i inwestycji) wyniosły 126.236.033 zł, z czego ze środków własnych miasta pokryte zostało 30% tj. 37.562.158 zł (w tym przedszkola 17.521.847 zł).

Ponadto na remonty szkół i placówek oświatowych w roku 2007 przeznaczono kwotę 11.311.800 zł.

Bezpośredni nadzór nad działalnością publicznych szkół i placówek oświatowych pełni Miejski Zarząd Oświaty – jednostka organizacyjna miasta Tychy, zatrudniająca pracowników w łącznym wymiarze 29 etatów.

Przedstawione powyżej dane dowodzą ogromnej różnorodności systemu publicznej oświaty w Tychach oraz jego złożoności w zakresie organizacji, finansowania i zarządzania.

## **2.2. LICZBA UCZNIÓW I ODDZIAŁÓW**

### **2.2.1. Szkolnictwo publiczne**

W roku szkolnym 2007/2008 do publicznych przedszkoli uczęszcza łącznie 2.602 dzieci. W porównaniu z rokiem 2004/05 liczba ta wzrosła o 256 dzieci, tj. o 10%.

Inaczej przedstawia się sytuacja w szkołach. W bieżącym roku liczba uczniów wynosi łącznie 16.412, zaś w 2004/05 było to 20.178 uczniów, tj. o 3.766 mniej, co daje spadek o 19%. Szczegółowe dane dotyczące liczby uczniów, oddziałów oraz średniej liczebności oddziałów w poszczególnych typach szkół przedstawia tabela nr 2.

Tabela nr 2. Zmiany w zakresie liczby uczniów i oddziałów w latach 2004 – 2007.

| Wyszczególnienie                   | 2004/2005      |                  | 2005/2006      |                  | 2006/2007      |                  | 2007/2008      |                  | Różnica        |                  |
|------------------------------------|----------------|------------------|----------------|------------------|----------------|------------------|----------------|------------------|----------------|------------------|
|                                    | Liczba uczniów | Liczba oddziałów | Liczba uczniów | Liczba oddziałów | Liczba uczniów | Liczba oddziałów | Liczba uczniów | Liczba oddziałów | Liczba uczniów | Liczba oddziałów |
| Przedszkola (w tym oddz. "0" w SP) | 2 325          | 107              | 2 332          | 107              | 2 383          | 106              | 2 583          | 113              | 258            | 6                |
| Przedszkola specjalne              | 21             | 3                | 19             | 3                | 21             | 3                | 19             | 3                | -2             | 0                |
| <b>RAZEM PRZEDSZKOLA</b>           | <b>2 346</b>   | <b>110</b>       | <b>2 351</b>   | <b>110</b>       | <b>2 404</b>   | <b>109</b>       | <b>2 602</b>   | <b>116</b>       | <b>256</b>     | <b>6</b>         |
| Szkoły podstawowe                  | 7 110          | 322              | 6 723          | 307              | 6 394          | 299              | 6 101          | 289              | -1 009         | -33              |
| Gimnazja                           | 5 094          | 197              | 4 673          | 185              | 4 330          | 169              | 3 972          | 158              | -1 122         | -39              |
| Licea ogólnokształcące             | 3 020          | 95               | 2 796          | 89               | 2 678          | 83               | 2 601          | 81               | -419           | -14              |
| Licea profilowane                  | 936            | 35               | 766            | 28               | 537            | 20               | 311            | 12               | -625           | -23              |
| Szkoły zawodowe                    | 3 704          | 141              | 3 366          | 131              | 3 187          | 124              | 3 168          | 118              | -536           | -23              |
| Szk. Podst. SOSW                   | 104            | 14               | 112            | 15               | 109            | 16               | 100            | 15               | -4             | 1                |
| Gimnazjum SOSW                     | 102            | 12               | 95             | 10               | 82             | 9                | 76             | 10               | -26            | -2               |
| Szkoła zawodowa SOSW               | 108            | 11               | 92             | 10               | 94             | 11               | 83             | 9                | -25            | -2               |
| <b>RAZEM SZKOŁY</b>                | <b>20 178</b>  | <b>827</b>       | <b>18 623</b>  | <b>775</b>       | <b>17 411</b>  | <b>731</b>       | <b>16 412</b>  | <b>692</b>       | <b>-3 766</b>  | <b>-135</b>      |
| <b>OGÓLEM</b>                      | <b>22 524</b>  | <b>937</b>       | <b>20 974</b>  | <b>885</b>       | <b>19 815</b>  | <b>840</b>       | <b>19 014</b>  | <b>808</b>       | <b>-3 510</b>  | <b>-129</b>      |

Źródło: dane MZO - sprawozdania placówek o stanie zatrudnienia w danym roku szkolnym (średnia).

### 2.2.2. Szkolnictwo niepubliczne

Istotnym uzupełnieniem oferty szkolnictwa publicznego są szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych oraz niepubliczne przedszkola i inne placówki oświatowo-wychowawcze. Dotowana część niepublicznego sektora oświaty świadczy usługi edukacyjne łącznie dla 3.041 uczniów i wychowanków. Najliczniejszą grupę stanowią słuchacze szkół policealnych, następnie liceów ogólnokształcących dla dorosłych i przedszkoli.

Pełne dane w zakresie liczby uczniów w poszczególnych typach szkół niepublicznych prezentuje tabela nr 3.



Tabela nr 3. Liczba uczniów w przedszkolach i szkołach niepublicznych w latach 2003-2007.

| Placówka   | IX 2003      | IX 2004      | IX 2005      | IX 2006      | IX 2007      | Różnica 2007-2003 |
|--|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|-------------------|
| Przedszkola  | 106          | 435          | 489          | 574          | 588          | 482               |
| Szkoły podstawowe                                  | 145          | 130          | 110          | 105          | 112          | -33               |
| Gimnazja   | 75           | 73           | 68           | 63           | 64           | -11               |
| Licea ogólnokształcące (dla młodzieży)             | 71           | 44           | 36           | 84           | 102          | 31                |
| Licea ogólnokształcące (dla dorosłych)             | 323          | 395          | 401          | 546          | 624          | 301               |
| Szkoły ponadgimnazjalne (dla młodzieży)            | 107          | 34           | 6            |              |              | -99               |
| Szkoły policealne                                  | 983          | 1 079        | 1 278        | 1 390        | 1 506        | 515               |
| <b>Ogółem szkoły i przedszkola</b>                 | <b>1 810</b> | <b>2 190</b> | <b>2 388</b> | <b>2 762</b> | <b>2 996</b> | <b>1 186</b>      |
| Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno - Wychowawczy | 49           | 53           | 48           | 43           | 45           | -4                |

Źródło: dane MZO - wykazy liczby uczniów na dzień 15 września danego roku.

### 2.3. KADRA PEDAGOGICZNA

Nauczyciele realizujący zadania dydaktyczno-wychowawcze w publicznych szkołach i placówkach oświatowych, w roku szkolnym 2007/08 zatrudnieni są w ramach 2.057 etatów kalkulacyjnych. Porównując stan zatrudnienia z rokiem 2004/05 zatrudnienie zmniejszyło się o 266 etatów, tj. o 11,5%. Szczegółowe dane przedstawia tabela nr 4.

Tabela nr 4. Zatrudnienie nauczycieli w latach 2004-2007.

| Wyszczególnienie             | Etaty kalkulacyjne nauczycieli |                 |                 |                 | Zmian w liczbie etatów (2007:2004) | Zmiana %      |
|------------------------------|--------------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|------------------------------------|---------------|
|                              | 2004/2005                      | 2005/2006       | 2006/2007       | 2007/2008       |                                    |               |
| Przedszkola                  | 242,54                         | 242,47          | 242,92          | 256,35          | 13,81                              | 5,7%          |
| Szkoły podstawowe i gimnazja | 1 161,72                       | 1 136,28        | 1 089,06        | 1 037,88        | -123,84                            | -10,7%        |
| Szkoły ponadgimnazjalne      | 693,95                         | 636,64          | 591,88          | 555,88          | -138,07                            | -19,9%        |
| Państwowa Szkoła Muzyczna    | 27,13                          | 27,06           | 27,28           | 26,33           | -0,80                              | -2,9%         |
| Szkoły specjalne (SOSW)      | 127,92                         | 119,76          | 124,41          | 114,51          | -13,41                             | -10,5%        |
| Poradnia Psych.-Pedagog.     | 34,38                          | 35,05           | 35,88           | 32,55           | -1,83                              | -5,3%         |
| Młodzieżowe Domy Kultury     | 35,54                          | 35,65           | 33,13           | 33,65           | -1,89                              | -5,3%         |
| <b>OGÓŁEM</b>                | <b>2 323,18</b>                | <b>2 232,91</b> | <b>2 144,56</b> | <b>2 057,15</b> | <b>-266,03</b>                     | <b>-11,5%</b> |

Źródło: dane MZO - sprawozdania placówek o stanie zatrudnienia w danym roku szkolnym (średnia za rok szkolny).

Na przestrzeni ostatnich 4 lat zmianie uległa również struktura zatrudnienia nauczycieli pod względem stopnia awansu zawodowego. We wrześniu roku 2004 nauczyciele dyplomowani

stanowili 21%, zaś we wrześniu 2007 było to już 44%. Pełne dane w powyższym zakresie prezentuje tabela nr 5.

Tabela nr 5. Struktura zatrudnienia nauczycieli w latach 2004-2007.

| Rok szkolny | Liczba etatów |             |           |             | ujęcie % |             |           |             |
|-------------|---------------|-------------|-----------|-------------|----------|-------------|-----------|-------------|
|             | Stażysta      | Kontraktowy | Mianowany | Dyplomowany | Stażysta | Kontraktowy | Mianowany | Dyplomowany |
| 2004/2005   | 86,78         | 288,74      | 1 122,51  | 389,41      | 5%       | 15%         | 59%       | 21%         |
| 2005/2006   | 74,37         | 241,98      | 1 003,90  | 490,93      | 4%       | 13%         | 55%       | 27%         |
| 2006/2007   | 68,90         | 250,60      | 786,28    | 615,64      | 4%       | 15%         | 46%       | 36%         |
| 2007/2008   | 91,22         | 304,76      | 750,02    | 911,15      | 4%       | 15%         | 36%       | 44%         |

Źródło: dane MZO - metryczka subwencji oświatowej (stan na 10 września wg sprawozdania EN-3).

## 2.4. KADRA ADMINISTRACYJNO – OBSŁUGOWA

Zadania administracyjno-obslugowe szkół i placówek realizują pracownicy zatrudnieni w łącznym wymiarze 796 etatów, z czego 179,98 to etaty administracji (26%), a 587,15 to etaty obsługi (74%). Porównanie danych dot. zatrudnienia w latach 2004 – 2007 wg typów placówek zawiera tabela nr 6.

Tabela nr 6. Zatrudnienie pracowników administracji i obsługi w latach 2004-2007.

| Wyszczególnienie          | administracja |               |               |               |              | obsługa       |               |               |               |              |
|---------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|--------------|---------------|---------------|---------------|---------------|--------------|
|                           | 2004/2005     | 2005/2006     | 2006/2007     | 2007/2008     | Różnica      | 2004/2005     | 2005/2006     | 2006/2007     | 2007/2008     | Różnica      |
| Przedszkola               | 19,75         | 19,75         | 19,50         | 20,50         | 0,75         | 161,51        | 163,58        | 162,00        | 163,76        | 2,25         |
| Szk. podst. i gimnazja    | 81,59         | 85,97         | 94,40         | 94,83         | 13,24        | 273,77        | 273,56        | 270,97        | 267,80        | -5,97        |
| Szkoły ponadgimnazjalne   | 49,74         | 49,79         | 48,87         | 48,46         | -1,28        | 112,92        | 111,16        | 111,33        | 110,00        | -2,92        |
| Państwowa Szkoła Muzyczna | 2,61          | 2,64          | 2,44          | 2,44          | -0,17        | 5,75          | 5,80          | 5,74          | 5,74          | -0,01        |
| Szkoły specjalne (SOSW)   | 6,00          | 7,00          | 7,00          | 6,50          | 0,50         | 25,75         | 24,65         | 24,65         | 25,15         | -0,60        |
| Poradnia Psych.-Pedagog.  | 2,50          | 2,50          | 2,50          | 2,50          | 0,00         | 2,00          | 2,00          | 2,00          | 2,00          | 0,00         |
| Młodzieżowe Domy Kultury  | 3,70          | 3,95          | 4,75          | 4,75          | 1,05         | 12,70         | 12,70         | 12,70         | 12,70         | 0,00         |
| <b>OGÓŁEM</b>             | <b>165,89</b> | <b>171,60</b> | <b>179,46</b> | <b>179,98</b> | <b>14,09</b> | <b>594,40</b> | <b>593,45</b> | <b>589,39</b> | <b>587,15</b> | <b>-7,25</b> |

Źródło: dane MZO - sprawozdania placówek o stanie zatrudnienia w danym roku szkolnym (średnia za rok szkolny).

Jak wynika z powyższych danych, obecne zatrudnienie pracowników administracyjnych w porównaniu ze stanem zatrudnienia z września 2004 roku zwiększyło się o 14,09 etatów w związku z trwającym procesem usamodzielniania finansowo-księgowego szkół podstawowych i gimnazjów. W przypadku pracowników obsługi zatrudnienie zmniejszyło się nieznacznie, tj. o 7,25 etatu.

Ponadto w Miejskim Zarządzie Oświaty zatrudnieni są pracownicy administracji w wymiarze 28,25 etatów oraz pracownik obsługi w wymiarze 0,75 etatu.

## 2.5. WYBRANE ELEMENTY OFERTY EDUKACYJNEJ SZKÓŁ I PRZEDSZKOLI

### 2.5.1. Oddziały integracyjne

W bieżącym roku szkolnym w przedszkolach i szkołach różnego szczebla funkcjonuje łącznie 60 oddziałów integracyjnych, do których uczęszcza 262 dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Porównując te dane z rokiem 2003/2004 liczba oddziałów integracyjnych zwiększyła się o 13, zaś liczba dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wzrosła o 44. Szczegółowe dane na przestrzeni lat 2003/2004 – 2007/2008 prezentuje tabela 7.

Tabela nr 7. Liczba oddziałów integracyjnych w latach 2003-2007.

| Szkoła                     | 2003/2004        |   | 2004/2005        |   | 2005/2006        |   | 2006/2007        |   | 2007/2008        |   |
|----------------------------|------------------|---|------------------|---|------------------|---|------------------|---|------------------|---|
|                            | Liczba oddziałów | Liczba uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia spec. | Liczba oddziałów | Liczba uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia spec. | Liczba oddziałów | Liczba uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia spec. | Liczba oddziałów | Liczba uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia spec. | Liczba oddziałów | Liczba uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia spec. |
| Przedszkole nr 12          | 2                | 10  | 2                | 10  | 2                | 11  | 3                | 14  | 3                | 13  |
| Przedszkole nr 29          | 4                | 17  | 4                | 17  | 5                | 18  | 5                | 19  | 5                | 23  |
| <b>Razem przedszkola</b>   | <b>6</b>         | <b>27</b>   | <b>6</b>         | <b>27</b>   | <b>7</b>         | <b>29</b>   | <b>8</b>         | <b>33</b>   | <b>8</b>         | <b>36</b>   |
| Szkoła Podstawowa nr 5     | 16               | 81  | 15               | 77  | 14               | 69  | 13               | 58  | 12               | 53  |
| Szkoła Podstawowa nr 22    | 4                | 17  | 5                | 21  | 6                | 25  | 6                | 27  | 6                | 25  |
| Szkoła Podstawowa nr 35    | 3                | 12  | 4                | 18  | 5                | 22  | 7                | 31  | 8                | 36  |
| Szkoła Podstawowa nr 40    | 3                | 14  | 3                | 14  | 4                | 18  | 5                | 24  | 5                | 22  |
| <b>Razem szkoły podst.</b> | <b>26</b>        | <b>124</b>  | <b>27</b>        | <b>130</b>  | <b>29</b>        | <b>134</b>  | <b>31</b>        | <b>140</b>  | <b>31</b>        | <b>136</b>  |
| Gimnazjum nr 2             | 13               | 56  | 15               | 58  | 14               | 66  | 14               | 64  | 12               | 53  |
| Gimnazjum nr 5             |                  |   |                  |   |                  |   |                  |   | 2                | 9   |
| Gimnazjum nr 7             |                  |   |                  |   |                  |   |                  |   | 2                | 10  |
| <b>Razem gimnazja</b>      | <b>13</b>        | <b>56</b>   | <b>15</b>        | <b>58</b>   | <b>14</b>        | <b>66</b>   | <b>14</b>        | <b>64</b>   | <b>16</b>        | <b>72</b>   |
| II LO                      | 2                | 11  | 4                | 20  | 5                | 20  | 6                | 24  | 5                | 18  |
| <b>OGÓŁEM</b>              | <b>47</b>        | <b>218</b>  | <b>52</b>        | <b>235</b>  | <b>55</b>        | <b>249</b>  | <b>59</b>        | <b>261</b>  | <b>60</b>        | <b>262</b>  |

Źródło: dane MZO - arkusze organizacyjne szkół.

## 2.5.2. Oddziały sportowe

Na przestrzeni ostatnich lat wzrasta liczba oddziałów sportowych. W roku szkolnym 2007/2008 w tyskich szkołach podstawowych i gimnazjach jest ich łącznie 31. Uczęszcza do nich 587 dzieci. W roku 2003/04 było to 21 oddziałów z 494 uczniami.

Szkolenie sportowe prowadzi obecnie 5 szkół podstawowych (SP 10, 18, 19, 35, 36) oraz 2 gimnazja (Gim 3, 9). Wymienione szkoły zajmują się 5 dyscyplinami sportu, a mianowicie pływaniem, hokejem, siatkówką, koszykówką i piłką ręczną. Szczegółowe dane w powyższym zakresie zawiera tabela nr 8.

Tabela nr 8. Liczba oddziałów sportowych w szkołach podstawowych i gimnazjach w latach 2003-2007.

| Rok szkolny        | 2003/2004 |            | 2004/2005 |            | 2005/2006 |            | 2006/2007 |            | 2007/2008 |            |
|--------------------|-----------|------------|-----------|------------|-----------|------------|-----------|------------|-----------|------------|
| Dyscyplina         | oddziały  | uczniowie  | oddziały  | uczniowie  | oddziały  | uczniowie  | oddziały  | uczniowie  | oddziały  | uczniowie  |
| koszykówka dz.     | 3         | 74         | 3         | 64         | 4         | 96         | 4         | 89         | 5         | 89         |
| koszykówka chl.    |           |            |           |            |           |            |           |            | 1         | 23         |
| pływanie           | 3         | 85         | 5         | 109        | 5         | 109        | 6         | 117        | 6         | 96         |
| piłka siatkowa dz. | 2         | 29         | 1         | 25         | 1         | 20         | 2         | 45         | 2         | 45         |
| hokej na lodzie    | 1         | 20         | 2         | 42         | 2         | 40         | 2         | 42         | 2         | 35         |
| piłka ręczna dz.   | 3         | 64         | 4         | 79         | 3         | 58         | 2         | 39         | 2         | 42         |
| <b>RAZEM SP</b>    | <b>12</b> | <b>272</b> | <b>15</b> | <b>319</b> | <b>15</b> | <b>323</b> | <b>16</b> | <b>332</b> | <b>18</b> | <b>330</b> |
| koszykówka         | 3         | 86         | 3         | 83         | 4         | 102        | 3         | 76         | 5         | 101        |
| pływanie           | 3         | 80         | 3         | 76         | 3         | 75         | 4         | 86         | 4         | 79         |
| piłka siatkowa dz. | 2         | 34         | 2         | 40         | 2         | 44         | 3         | 63         | 2         | 39         |
| piłka ręczna dz.   | 1         | 22         | 1         | 19         | 2         | 39         | 2         | 38         | 2         | 38         |
| <b>RAZEM GIM</b>   | <b>9</b>  | <b>222</b> | <b>9</b>  | <b>218</b> | <b>11</b> | <b>260</b> | <b>12</b> | <b>263</b> | <b>13</b> | <b>257</b> |
| <b>OGÓŁEM</b>      | <b>21</b> | <b>494</b> | <b>24</b> | <b>537</b> | <b>26</b> | <b>583</b> | <b>28</b> | <b>595</b> | <b>31</b> | <b>587</b> |

Źródło : dane MZO - arkusze organizacyjne szkół.

## 2.5.3. Nauczanie języków obcych

Najpopularniejszym językiem obcym nauczonym na wszystkich szczeblach edukacji jest język angielski i niemiecki. Język francuski prowadzony jest w 1 gimnazjum i kilku szkołach ponadgimnazjalnych. Dodatkowo niektóre szkoły ponadgimnazjalne prowadzą nauczanie języka rosyjskiego i łaćńskiego. Nowym językiem wprowadzonym w bieżącym roku szkolnym w szkołach podstawowych jest język włoski. Tabela nr 9 przedstawia szczegółowe dane w powyższym zakresie.

Tabela nr 9. Języki obce w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2007/2008.

| Typ placówki | Szkoły podstawowe |            |              |            |              |              |    |              |
|--------------|-------------------|------------|--------------|------------|--------------|--------------|----|--------------|
|              | Język obcy        | I          | II           | III        | IV           | V            | VI | suma         |
| angielski    | 953               | 963        | 1 012        | 861        | 891          | 952          |    | <b>5 632</b> |
| niemiecki    | 0                 | 0          | 39           | 121        | 182          | 125          |    | <b>467</b>   |
| włoski       | 46                | 19         | 0            | 0          | 0            | 0            |    | <b>65</b>    |
| <b>RAZEM</b> | <b>999</b>        | <b>982</b> | <b>1 051</b> | <b>982</b> | <b>1 073</b> | <b>1 077</b> |    | <b>6 164</b> |

Źródło: dane MZO - arkusze organizacyjne szkół na rok szkolny 2007/2008.

Tabela nr 10. Języki obce w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2007/2008.

| Typ placówki | Gimnazja     |              |              |              | Szkoły ponadgimnazjalne |              |              |            |    |               |
|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|-------------------------|--------------|--------------|------------|----|---------------|
|              | Język obcy   | I            | II           | III          | suma                    | I            | II           | III        | IV | suma          |
| angielski    | 1 132        | 1 098        | 1 181        | <b>3 411</b> | 1 868                   | 1 724        | 1 533        | 442        |    | <b>5 567</b>  |
| niemiecki    | 193          | 298          | 408          | <b>899</b>   | 1 168                   | 1 229        | 913          | 391        |    | <b>3 701</b>  |
| francuski    | 0            | 17           | 0            | <b>17</b>    | 369                     | 394          | 596          | 34         |    | <b>1 393</b>  |
| rosyjski     |              |              |              | <b>0</b>     | 118                     | 154          | 105          | 23         |    | <b>400</b>    |
| łaciński     |              |              |              | <b>0</b>     | 68                      | 0            | 0            | 0          |    | <b>68</b>     |
| <b>RAZEM</b> | <b>1 325</b> | <b>1 413</b> | <b>1 589</b> | <b>4 327</b> | <b>3 591</b>            | <b>3 501</b> | <b>3 147</b> | <b>890</b> |    | <b>11 129</b> |

Źródło: dane MZO - arkusze organizacyjne szkół na rok szkolny 2007/2008.

#### 2.5.4. Kierunki kształcenia zawodowego

Oferta szkolnictwa zawodowego corocznie ustalana jest w porozumieniu z Powiatową Radą Zatrudnienia, Urzędem Pracy oraz Kuratorium Oświaty, stosownie do potrzeb i prognoz lokalnego rynku pracy. Jednak wybory dokonywane przez młodzież wymuszają często weryfikację przygotowanej oferty, nie zawsze w kierunku pożądanym, dającym szansę na zatrudnienie, co świadczy o braku skutecznej preorientacji zawodowej młodzieży gimnazjalnej. W bieżącym roku szkolnym tyskie szkoły rozpoczęły kształcenie w kierunkach przedstawionych w tabelach nr 11 i 12.

Tabela nr 11. Kierunki kształcenia zawodowego w publicznych technikum uruchomione w roku szkolnym 2007/2008.

| Kierunek kształcenia zawodowego w technikum | Nazwa szkoły   |
|---|--|
| technik ochrony środowiska                  | Technikum nr 1 - ZS nr 1                             |
| technik ekonomista                          | Technikum nr 2 - ZS nr 2                             |
| technik handlowiec                          |  |
| technik informatyk                          | Technikum nr 3 - ZS nr 4<br>Technikum nr 5 - ZS nr 6 |
| technik elektronik                          | Technikum nr 3 - ZS nr 4                             |
| technik elektryk                            |  |
| technik telekomunikacji                     |  |
| technik teleinformatyk                      |  |
| technik budownictwa                         | Technikum nr 4 - ZS nr 5                             |
| technik mechanik                            |  |
| technik architektury krajobrazu             |  |
| technik logistyk                            | Technikum nr 5 - ZS nr 6                             |
| technik mechanik samochodowy                |  |
| technik technologii żywności                | Technikum nr 6 - ZS nr 7                             |
| technik żywienia i gosp. domow.             |  |
| kucharz                                     |  |
| technik organizacji usług gastr.            |  |
| kelner                                      |  |

Źródło: dane MZO.

Tabela nr 12. Kierunki kształcenia zawodowego w publicznych zasadniczych szkołach zawodowych uruchomione w roku szkolnym 2007/2008.

| Kierunek kształcenia zawodowego w zasadniczych szkołach zawodowych | Nazwa szkoły                              |
|--|---|
| fryzjer  | Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 1 - ZS nr 3 |
| sprzedawca   |   |
| oddział wielozawodowy  |   |
| elektryk   | Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 2 - ZS nr 4 |
| monter elektronik  |   |
| murarz – tynkarz   | Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 3 - ZS nr 5 |
| monter instalacji i urządzeń sanitarnych                           |   |
| mechanik pojazdów samochodowych                                    | Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 4 - ZS nr 6 |
| elektromechanik pojazdów samochodowych                             |   |
| blacharz samochodowy   |   |
| lakiernik  |   |
| kucharz małej gastronomii  | Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 5 - ZS nr 7 |
| cukiernik  |   |
| piekarz  |   |

Źródło: dane MZO.

## 2.6. WYNIKI SPRAWDZIANÓW I EGZAMINÓW

**Sprawdzian** przeprowadzany w szóstej klasie **szkoły podstawowej** jest formą egzaminu zewnętrznego potwierdzającego osiągnięcie przez uczniów umiejętności i wiadomości przewidzianych w podstawach programowych szkoły podstawowej. Jest on powszechny i obowiązkowy, co oznacza, że muszą do niego przystąpić wszyscy uczniowie, jednak wynik nie decyduje o dalszym losie ucznia, ma raczej znaczenie informacyjne. W roku 2007 średni wynik sprawdzianu w mieście Tychy podobnie jak w latach 2005, 2006 był wyższy w porównaniu do średniego wyniku osiągniętego zarówno na Śląsku jak i w Polsce, co obrazuje poniższe zestawienie.

| wyszczególnienie               |        | 2004/2005 | 2005/2006 | 2006/2007 |
|--------------------------------|--------|-----------|-----------|-----------|
| Sprawdzian (szkoła podstawowa) | Polska | 29,50     | 25,30     | 27,00     |
|                                | Śląsk  | 29,30     | 24,86     | 26,17     |
|                                | Tychy  | 30,80     | 26,40     | 27,29     |

Kształcenie w gimnazjum kończy się **egzaminem gimnazjalnym** przeprowadzanym w trzeciej klasie gimnazjum. Tak jak sprawdzian w szkole podstawowej jest on powszechny i obowiązkowy, a przystąpienie do niego jest jednym z warunków ukończenia gimnazjum. Wynik egzaminu gimnazjalnego ma znaczenie nie tylko informacyjne, ale i selekcyjne - wynik uzyskany przez ucznia jest brany pod uwagę przez szkoły ponadgimnazjalne przy przyjmowaniu uczniów do tych szkół. Egzamin gimnazjalny składa się z dwóch części: humanistycznej i matematyczno – przyrodniczej. W Tychach w roku 2007, podobnie jak w latach 2005, 2006 średni wyniki egzaminu gimnazjalnego zarówno w części humanistycznej jak i matematyczno – przyrodniczej był wyższy niż średnia Śląska i kraju. Jednak wynik części matematyczno-przyrodniczej od lat, zarówno w Tychach jak i na całym Śląsku i w Polsce utrzymuje się na niskim poziomie (uczniowie wykazali się wiadomościami i umiejętnościami zaledwie na poziomie koło 50% wymaganej wiedzy i umiejętności). Szczegółowe dane dotyczące wyników egzaminów przedstawia poniższe zestawienie.

| wyszczególnienie                                    |        | 2004/2005 | 2005/2006 | 2006/2007 |
|---|--------|-----------|-----------|-----------|
| Egzamin (Gimnazjum) część humanistyczna             | Polska | 33,18     | 31,40     | 32,00     |
|   | Śląsk  | 33,60     | 31,71     | 31,80     |
|   | Tychy  | 34,08     | 33,03     | 32,85     |
| Egzamin (Gimnazjum) część matematyczno-przyrodnicza | Polska | 24,26     | 23,90     | 25,00     |
|   | Śląsk  | 24,00     | 23,85     | 25,02     |
|   | Tychy  | 24,76     | 25,25     | 25,49     |

**Egzamin maturalny** zwany egzaminem dojrzałości to ocena poziomu wykształcenia ogólnego i sprawdzenie wiadomości i umiejętności nabytych w szkole ponadgimnazjalnej. Składa się on z części ustnej i pisemnej. Egzamin maturalny nie jest egzaminem

obowiązkowym, otwiera on jednak drogę do dalszej edukacji na studiach wyższych. Rok rocznie wyniki egzaminu maturalnego w tyskich szkołach kształtują się na bardzo wysokim poziomie i są wyższe od średniej wojewódzkiej i krajowej o kilka punktów procentowych co odzwierciedla poniższe zestawienie.

| wyszczególnienie |        | 2004/2005 | 2005/2006 | 2006/2007 |
|------------------|--------|-----------|-----------|-----------|
| Matura Nowa      | Polska | 86,50%    | 79,00%    | 89,00%    |
|                  | Śląsk  | 89,20%    | 80,70%    | 90,00%    |
|                  | Tychy  | 90,70%    | 92,20%    | 92,30%    |

Potwierdzeniem kwalifikacji zawodowych uczniów kształcących się w szkołach zawodowych jest zdanie **egzaminu zawodowego**, który jest formą oceny poziomu opanowania wiadomości i umiejętności z zakresu danego zawodu, określonych w standardach wymagań. Egzamin zawodowy odbywa się w kilku komisjach egzaminacyjnych wyznaczanych dla danego zawodu przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną. Egzamin zawodowy składa się z dwóch etapów: etapu pisemnego i etapu praktycznego. Wyniki egzaminu zawodowego w naszym mieście, podobnie jak w całym kraju i na Śląsku, kształtują się na dość niskim poziomie i wykazują tendencję spadkową. Może to świadczyć o niskim poziomie nauczania zawodowego bądź niedostosowaniu wymagań egzaminacyjnych do programów nauczania. Poniższe zestawienie obrazuje wyniki egzaminów zawodowych na przestrzeni ostatnich 3 lat.

| wyszczególnienie |        | 2004/2005 | 2005/2006 | 2006/2007 |
|------------------|--------|-----------|-----------|-----------|
| Egzamin zawodowy | Polska | 61,2%%    | 62,00%    | 56,40%    |
|                  | Śląsk  | 69,10%    | 60,09%    | 54,63%    |
|                  | Tychy  | 64,80%    | 58,76%    | 51,71%    |

Przeanalizowane powyżej egzaminy zewnętrzne w całej Polsce są takie same, dzięki czemu dostarczają porównywalnej i użytecznej informacji o poziomie osiągnięć edukacyjnych absolwentów różnych typów szkół.



## 2.7. WYDATKI BIEŻĄCE SZKÓŁ I PLACÓWEK

W roku 2007 na bieżącą działalność oświatową wydano 126.236.033 zł (bez remontów i inwestycji oraz wydatków na ochronę zdrowia), z czego 79,7% stanowią wydatki osobowe. Ze środków własnych miasta pokryto 30% wydatków (w tym przedszkola, które są zadaniem własnym gminy), 67,4% wydatków pokryła subwencja oświatowa, dotacje celowe z budżetu państwa oraz środki przyznane na realizację projektów unijnych, zaś pozostałą część wydatków (2,6%) pokryły dodatkowe środki zewnętrzne bądź wypracowane przez jednostki oświatowe.

Szczegółowe zestawienie wydatków oświatowych oraz źródeł ich finansowania na przestrzeni lat 2004 – 2008 przedstawia tabela nr 13.

Tabela nr 13. Wydatki oświatowe i źródła ich finansowania w latach 2004-2008.

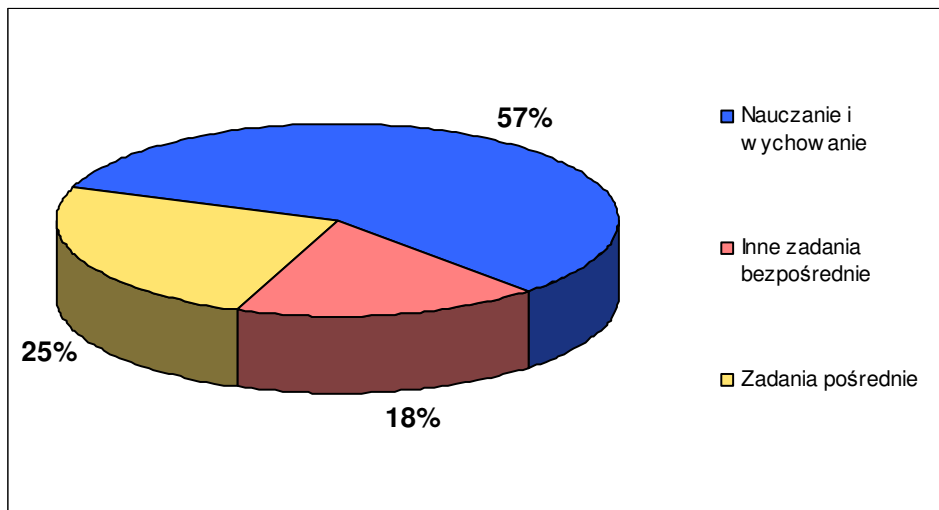
| Wyszczególnienie   | WYDATKI BUDŻETOWE  |                    |                    |                    |                    |
|--|--------------------|--------------------|--------------------|--------------------|--------------------|
|  | 2004               | 2005               | 2006               | 2007               | 2008               |
| wydatki osobowe  | 96 118 832         | 96 401 950         | 98 029 997         | 100 610 280        | 101 386 228        |
| w tym: wynagrodzenia nauczycieli   | 74 330 938         | 74 322 168         | 75 011 361         | 76 737 017         | 75 915 069         |
| wynagrodzenia administracji i obsługi  | 16 214 515         | 16 185 986         | 16 994 788         | 17 783 300         | 19 651 387         |
| pozostałe osobowe  | 5 573 379          | 5 893 796          | 6 023 848          | 6 089 963          | 5 819 772          |
| dotacje i porozumienia z JST   | 4 674 752          | 5 857 448          | 6 805 548          | 8 769 404          | 9 068 326          |
| energia  | 7 005 634          | 6 602 809          | 6 617 652          | 5 850 940          | 6 819 327          |
| wydatki rzeczowe szkół   | 3 375 463          | 4 012 144          | 3 802 086          | 4 837 176          | 4 536 005          |
| zadania pozaszkolne ( <i>kolonie, zielone szkoły, imprezy, dowóz, pomoc materialna, komisje ds. awansu, stypendia, Nagrody Prezydenta, kształcenie młodzieży - zwrot kosztów pracodawcom i in.</i> ) | 839 707            | 1 247 123          | 1 369 260          | 2 151 429          | 1 049 509          |
| projekty realizowane ze środków zewnętrznych   | 0                  | 189 393            | 940 380            | 3 757 021          | 842 541            |
| zakupy i wydatki inwestycyjne  | 220 996            | 246 054            | 584 650            | 259 783            | 319 030            |
| <b>OGÓŁEM</b>  | <b>112 235 384</b> | <b>114 556 921</b> | <b>118 149 573</b> | <b>126 236 033</b> | <b>124 020 996</b> |

| Wyszczególnienie                                  | ŹRÓDŁA FINANSOWANIA |                   |                   |                   |                   |
|---|---------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
|   | 2004                | 2005              | 2006              | 2007              | 2008              |
| <b>subwencja</b>                                  | <b>75 022 102</b>   | <b>76 860 972</b> | <b>76 756 702</b> | <b>80 043 875</b> | <b>82 527 762</b> |
| dotacje celowe                                    | 258 687             | 838 819           | 1 096 684         | 1 006 040         | 0                 |
| środki pozyskane na realizację projektów unijnych |                     | 400 021           | 805 737           | 4 090 254         | 781 318           |
| inne pozyskane środki zewnętrzne                  |                     |                   | 49 319            | 225 362           | 109 800           |
| dochody wypracowane przez jednostki oświatowe     | 2 641 994           | 2 410 306         | 2 383 078         | 3 308 344         | 3 544 760         |
| <b>środki własne miasta</b>                       | <b>34 312 601</b>   | <b>34 046 803</b> | <b>37 058 053</b> | <b>37 562 158</b> | <b>37 057 356</b> |
| % udziału środków własnych miasta                 | 31%                 | 30%               | 31%               | 30%               | 31%               |

Źródło: dane MZO - analizy wykonania wydatków budżetowych za lata 2004, 2005, 2006, 2007, uchwała budżetowa na rok 2008.

Uwzględniając strukturę zadaniową budżetu oświaty, udział zadań bezpośrednich (związanych z dydaktyką) w wydatkach ogółem stanowi 75% (w tym „Nauczanie i wychowanie” to 57%, zaś 18% stanowią inne zadania bezpośrednie), pozostała część, stanowiąca 25% to wydatki na zadania pośrednie, tj. utrzymanie administracji oraz budynków wraz z obsługą. Powyższe dane obrazuje wykres nr 1.

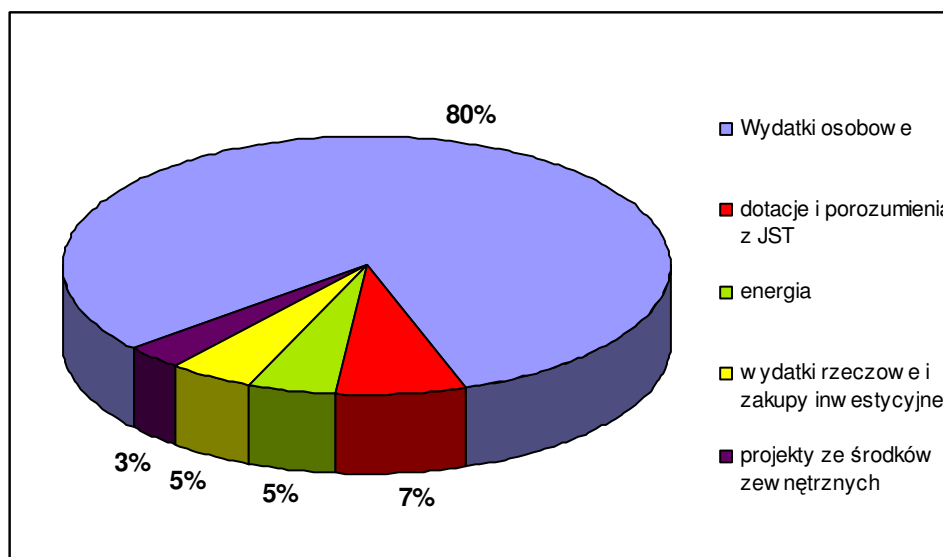
Wykres nr 1. Struktura zadaniowa budżetu oświaty na 2008 roku.



Źródło: dane MZO.

Kolejny wykres obrazuje strukturę rodzajową poniesionych wydatków oświatowych w roku 2007.

Wykres nr 2. Rodzajowa struktura budżetu oświaty w roku 2007.



Źródło: dane MZO.

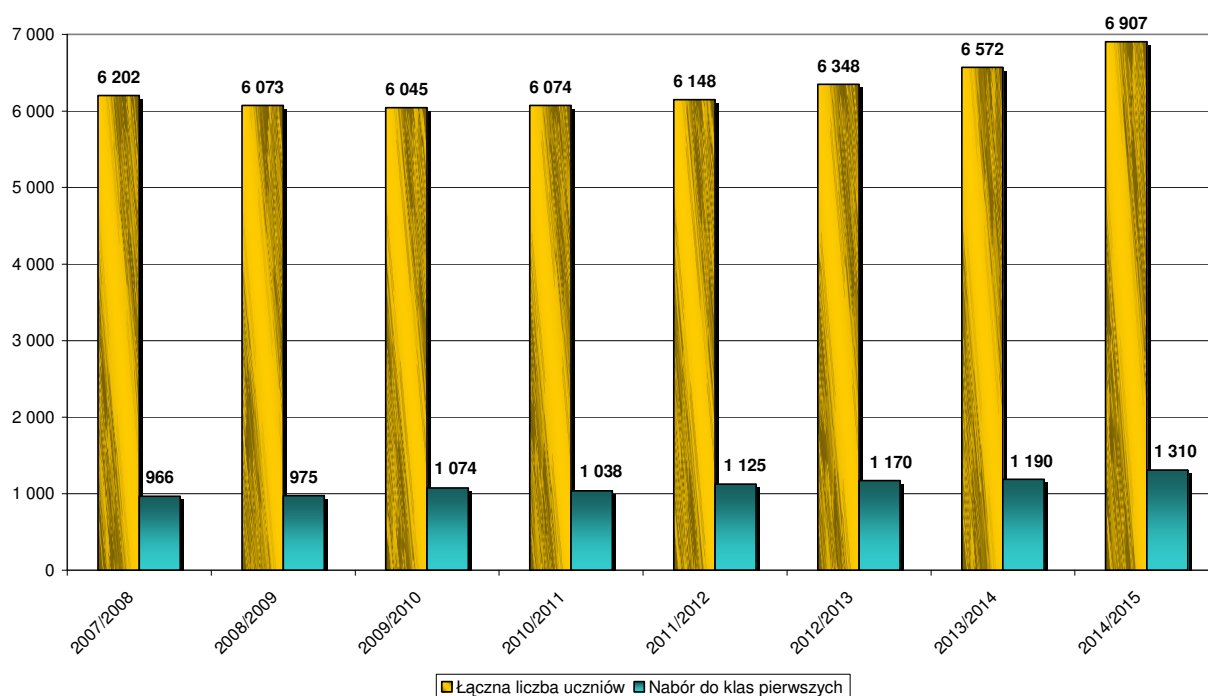
### 3. PROGNOZY DEMOGRAFICZNE

Prognoza demograficzna dla publicznych szkół na najbliższe lata została opracowana na podstawie baz danych Systemu Informacji Oświatowej na dzień 30.09.2007r., danych z UM Tychy o liczbie dzieci urodzonych w latach 2002 – 2007 oraz na prognozowanej liczbie uczniów spoza miasta Tychy, którzy będą uczęszczać do tyskich szkół ponadgimnazjalnych.

Z danych przedstawionych na poniższych wykresach wynika, że w oddziałach „0” do roku szkolnego 2013/14 liczba dzieci 6-letnich będzie stopniowo wzrastać z liczby 1.060 w bieżącym roku szkolnym do 1.310. Tendencja spadkowa będzie dotyczyła przede wszystkim gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.

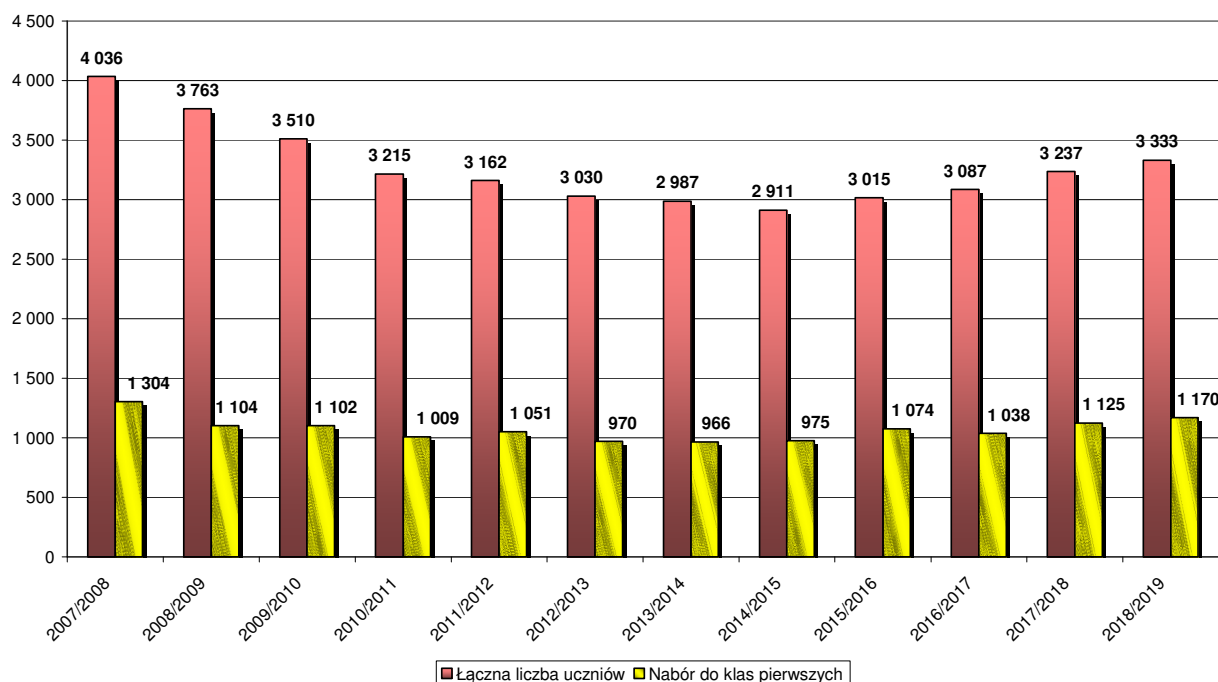
W szkołach podstawowych do roku 2009/10 ogólna liczba uczniów będzie jeszcze nieznacznie spadać (o 157 dzieci), zaś kolejne lata zapowiadają już tendencję wzrostową, łącznie od roku 2009/10 do 2014/15 liczba dzieci w klasach I-VI szkół podstawowych wzrośnie o ponad 800.

Wykres nr 3. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w latach 2007/2008 - 2014/2015



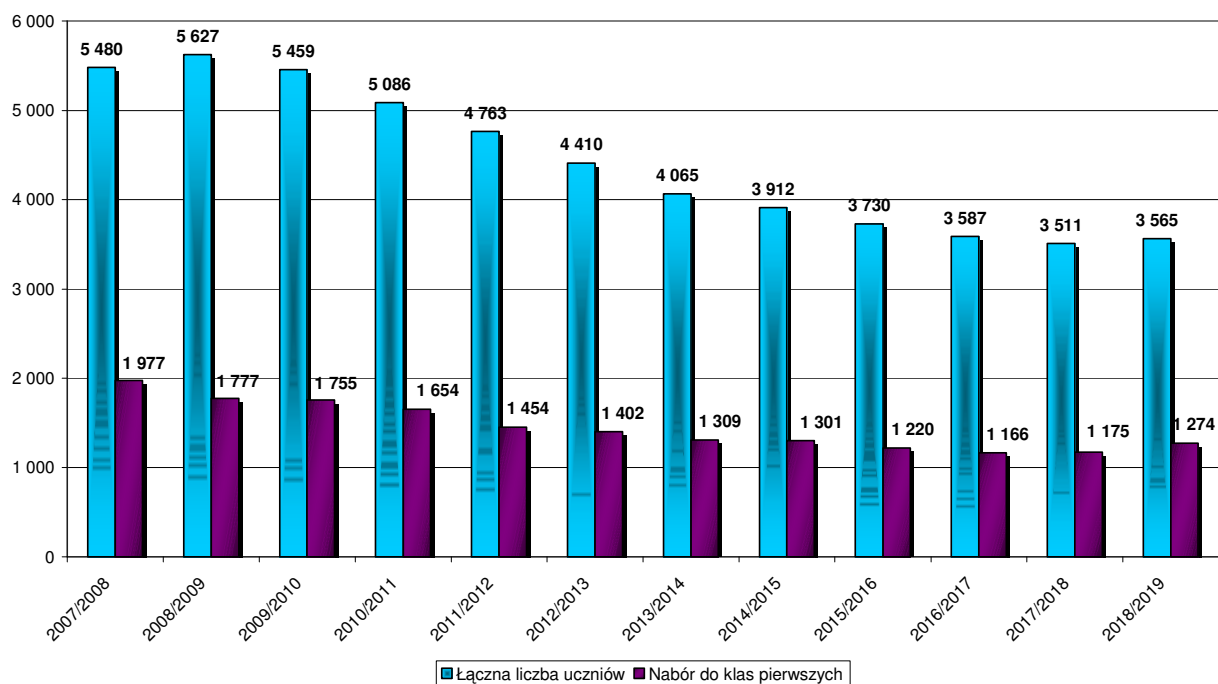
Gimnazja będą odczuwały niż demograficzny jeszcze do roku 2014/15. Do tego czasu liczba uczniów w tych szkołach spadnie o 1.125, dopiero od roku 2015/16 rozpocznie się stopniowy wzrost liczby uczniów.

Wykres nr 4. Liczba uczniów w gimnazjach w latach 2007/2008 - 2018/2019



Niż demograficzny będzie najbardziej odczuwalny w szkołach ponadgimnazjalnych. Tendencja spadkowa utrzyma się co najmniej do roku 2017/18, a więc przez najbliższych 10 lat. W stosunku do bieżącego roku szkolnego liczba uczniów zmniejszy się prawie o 2000 (przy czym w prognozie tej uwzględniono również, oprócz absolwentów tyskich gimnazjów, uczniów spoza miasta Tychy).

Wykres nr 5. Liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych w latach 2007/2008 - 2018/2019



#### 4. PRIORYTETY OŚWIATOWE MIASTA TYCHY NA LATA 2008 – 2013

Strategiczne zamierzenia miasta Tychy w dziedzinie oświaty w latach 2008 – 2013 opisane w niniejszym dokumencie skupiają się na pięciu głównych priorytetach:

- I. PODNOSZENIE JAKOŚCI NAUCZANIA
- II. WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH
- III. BEZPIECZEŃSTWO, PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ I PATOLOGII SPOŁECZNYCH ORAZ PROMOCJA ZDROWIA
- IV. REORGANIZACJA I MODERNIZACJA BAZY PLACÓWEK OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH
- V. POPRAWA JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ

Powyższe priorytety wyznaczone zostały zgodnie z zasadą „strategicznego podejścia” (*strategic approach*), polegającą na koncentracji działań i wsparcia finansowego na kluczowych obszarach i najważniejszych problemach wymagających interwencji. Wpisują się one w ramy następujących programów i dokumentów strategicznych:

- o Strategia Rozwoju Edukacji na lata 2007-2013,
- o Strategia rozwoju miasta Tychy: „Tychy 2013”,
- o Narodowa Strategia Spójności,
- o Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013,
- o Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013,
- o Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Tychy na lata 2008-2013,
- o Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- o Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- o Program Profilaktyki i Promocji Zdrowia Miasta Tychy,
- o Narodowy Program Zdrowia,
- o Program rządowy wspierania w latach 2007-2009 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w publicznych szkołach i placówkach „Monitoring wizyjny w szkołach i placówkach”.

Wyniki badań przeprowadzonych do celów opracowania powyższych dokumentów, jak również analiza obecnego stanu sektora oświaty na szczeblu lokalnym, pozwoliły na zdefiniowanie celów strategicznych w ramach poszczególnych priorytetów, osiągnięciu których służyć będą określone zadania realizowane przez wyznaczone do tego jednostki.

## 4.1. PRIORYTET I – POPRAWA JAKOŚCI NAUCZANIA

### 4.1.1. Diagnoza

Głównym celem Strategii Rozwoju Edukacji MEN na lata 2007 – 2013 jest podniesienie jakości poziomu wykształcenia społeczeństwa przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiej jakości nauczania. Zwraca się również uwagę na dostosowanie treści i sposobów nauczania do możliwości uczniów (wychowanków) oraz wymogów zmieniającego się, współczesnego świata.

Wyniki egzaminów zewnętrznych (sprawdzian w szkole podstawowej i egzamin gimnazjalny w części humanistycznej i matematyczno – przyrodniczej) osiągnęte przez uczniów tychskich szkół podstawowych i gimnazjów od 2002 roku utrzymują się na wysokim poziomie, wyższym od średnich w kraju i w województwie śląskim.

#### **Sprawdzian w szkole podstawowej:**

**rok szkolny 2006/2007**

| <b>Miasto Tychy</b> | <b>Województwo</b> | <b>Kraj</b>    |
|---------------------|--------------------|----------------|
| <b>27,29 %</b>      | <b>26,17 %</b>     | <b>27,00 %</b> |

#### **Egzaminy gimnazjalne:**

**rok szkolny 2006/2007**

|  | <b>Miasto Tychy</b> | <b>Województwo</b> | <b>Kraj</b>    |
|--|---------------------|--------------------|----------------|
| <b>Część humanistyczna</b>               | <b>32,85 %</b>      | <b>31,80 %</b>     | <b>32,00 %</b> |
| <b>Część matematyczno - przyrodnicza</b> | <b>25,49 %</b>      | <b>25,02 %</b>     | <b>25,00 %</b> |

Pamiętać jednak należy, że tzw. „średni wynik” egzaminu nie uwzględnia zdolności i motywacji uczniów do nauki oraz środowiska społecznego szkoły i nauczycieli. Te czynniki można dostrzec, przy nieco innej pogłębionej analizie wyników w poszczególnych blokach i obszarach. Należy też pamiętać, że corocznie sprawdzane są trochę inne umiejętności uczniów i w dodatku tylko te, które można sprawdzić przy pomocy takiej formy jak egzamin. Warto również zwrócić uwagę na Raport PAN i MENiS z 2005 (w sprawie egzaminów w szkole podstawowej i gimnazjum), według którego w badaniach zewnętrznych gorzej wypadają:

- dzieci osób bezrobotnych,
- dzieci, których rodzice mają wykształcenie podstawowe lub zawodowe,
- dzieci, których rodzice nie biorą udziału w życiu społecznym,
- dzieci dojeżdżające do szkoły.

Każdy z tych czynników (w różnym stopniu) występuje w naszym mieście i może mieć wpływ na wyniki egzaminów zewnętrznych. Należy więc o nich pamiętać, analizując wyniki uzyskane przez uczniów poszczególnych szkół.

Aktualne wyniki egzaminu maturalnego uczniów tyskich szkół (choć nie uwzględniają amnestii) utrzymują się również na zadowalającym poziomie, przewyższając średni wynik w skali kraju i województwa.

### Średnie wyniki maturalne:

rok szkolny 2006/2007

| Miasto Tychy | Województwo | Kraj |
|--------------|-------------|------|
| 92,3 %       | 90 %        | 89 % |

Jedynie wyniki egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po szkole policealnej i technikum są niższe od wyników w kraju i województwie. Widoczna jest duża rozbieżność procentowa w zakresie zdawalności egzaminu - od najniższej 16,09 % do najwyższej 86,21 %. Wyniki zróżnicowane są w zależności od specjalizacji zawodowej. Natomiast wyniki egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zasadniczej szkole zawodowej są wyższe od średniej wojewódzkiej.

### Średnie wyniki egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe:

rok szkolny 2006/2007

| Miasto Tychy  | Województwo | Kraj   |
|---|-------------|--------|
| 51,71 %   | 54,63 %     | 56,4 % |
| <i>w tym egzamin po zasadniczej szkole zawodowej:</i> |             |        |
| 62,42%  | 54,63%      | 81,30% |

Oferta, a raczej proponowana forma szkolnictwa publicznego policealnego nie spełnia oczekiwań młodzieży. Ze względu na formę stacjonarną (szkoły młodzieżowe) w roku szkolnym 2007/08 nie został uruchomiony żaden z proponowanych kierunków kształcenia, mimo iż na kierunki te jest zapotrzebowanie na rynku pracy. Należy zaznaczyć, że te same kierunki w szkołach policealnych niepublicznych dla dorosłych cieszą się dużym zainteresowaniem. Jakość kształcenia w szkołach niepublicznych weryfikują egzaminy potwierdzające kwalifikacje zawodowe (czego dowodem są wyniki egzaminów zewnętrznych za ubiegły rok szkolny).

Kształcenie i doskonalenie zawodowe oraz uzyskanie i uzupełnienie wiedzy ogólnej a także umiejętności i kwalifikacji zawodowych utrudnia brak Centrum Kształcenia Ustawicznego w Tychach.

W opinii pracodawców funkcjonują zbyt mało elastyczne przepisy dotyczące liczby godzin przeznaczonych na zajęcia praktyczne realizowane w zakładach pracy.

Podsumowanie wyników udziału uczniów w konkursach przedmiotowych organizowanych przez Śląskiego Kuratora Oświaty oraz olimpiadach dla szkół ponadgimnazjalnych i turniejach zawodowych, wskazuje na małe zainteresowanie niektórych szkół w zakresie pracy z uczniem szczególnie uzdolnionym. Potwierdza to fakt, że laureaci i finaliści zarówno konkursów przedmiotowych olimpiad i turniejów zawodowych wywodzą się przeważnie z tych samych szkół.

Wiele tyskich szkół podjęło współpracę z zagranicą. Przybiera ona różne formy. Najczęściej są to projekty naukowe w ramach programu Socrates – Comenius. W przypadku uczniów szkół zawodowych jest to program Leonardo Da Vinci (na podkreślenie zasługuje fakt, że w programie tym uczestniczą aż cztery zespoły szkół). Ponadto nauczyciele języków obcych i kadra zarządzająca uczestniczą w wyjazdach studyjnych w ramach programu Arion. Niestety, słaba znajomość języków obcych przez dyrektorów szkół i placówek sprawia, że nasze miasto w niewielkim stopniu uczestniczy w tym przedsięwzięciu. Należy więc dążyć do tego, aby dyrektor szkoły/placówki opanował język obcy w takim zakresie, aby mógł aktywnie uczestniczyć w tych wyjazdach.

W ostatnich dwóch latach tyskie szkoły ponadgimnazjalne pozyskały ponad 2 miliony zł z wymienionych programów. Od marca 2007 r. realizowany jest w szkołach projekt „Szkoła Szans. Wsparcie rozwoju uczniów przez stworzenie możliwości poszerzenia horyzontów”. Uczestniczy w nim ok. 80 % szkół. W ramach projektu w szkołach realizowane są różnorodne zajęcia pozalekcyjne dające uczniom możliwość wyrównywania szans edukacyjnych, umożliwiające zdobywanie dodatkowej wiedzy i umiejętności ułatwiających dalszą edukację i wybór ścieżki zawodowej oraz w zakresie współpracy szkoły z organizacjami i społecznością lokalną na rzecz rozwoju edukacji i aktywności obywatelskiej. Zajęcia w szkołach potrwają do końca marca br. Wskazane byłoby przedłużenie realizacji rozpoczętych zajęć lub realizacja kolejnego tego typu projektu.

Niepokojącym zjawiskiem jest małe zainteresowanie absolwentów gimnazjów podejmowaniem nauki w szkołach zawodowych. Wynika to z niskiej świadomości rodziców i młodzieży w zakresie potrzeb rynku pracy, niewystarczającej liczby doradców zawodowych oraz często błędnej oceny własnych możliwości i predyspozycji przez uczniów.

Stosunkowo mało tyskich szkół uczestniczy w programach organizacji pozarządowych np. Centrum Edukacji Obywatelskiej. Działania naszych szkół najczęściej ograniczają się do udziału w akcjach typu: „Szkoła z klasą” czy „Szkoła bez przemocy”. Tylko jedna szkoła uczestniczyła w programie „Szkoła ucząca się”. W skali kraju w tym programie uczestniczy ok. 500 szkół. Szkoły SUS-owskie współpracują ze sobą, wspólnie opracowują programy dydaktyczno – wychowawcze. Działania te służą powstaniu dobrej szkoły i sprzyjają



efektywnemu podnoszeniu jakości pracy. Brak jest też zainteresowania programem „Szkoła Zarządzająca Wiedzą”, którego podstawowym zadaniem jest wspomaganie kompetencji kluczowych, a także wykształcenie wśród młodzieży umiejętności uczenia się i współodpowiedzialności za zarządzanie zdobytą wiedzą. Ważne jest jednak to, że w roku szkolnym 2006/07 9 szkół tyskich przystąpiło do programu pilotażowego CEO „Dobrze uczyć i oceniać w szkole samorządowej”.

Podnoszeniu jakości nauczania służą innowacje i eksperymenty pedagogiczne. Na podstawie informacji uzyskanej w MZO wynika, że w szkołach realizowane są programy autorskie, a ilość innowacji realizowanych zgodnie z rozporządzeniem MEN, wpisanych do rejestru innowacji i eksperymentów Śląskiego Kuratora Oświaty, na 96 szkół, przedszkoli i placówek oświatowych wynosi łącznie 36. Są one realizowane w:

- 5 szkołach podstawowych,
- 2 gimnazjach,
- 3 szkołach ponadgimnazjalnych.

W mieście Tychy realizuje się 1 eksperyment pedagogiczny (Gimnazjum nr 4).

#### 4.1.2. Cele strategiczne i sposoby ich realizacji

| CELE STRATEGICZNE   | ZADANIA  |
|---|--|
| 1. Wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej przedszkoli i szkół  | 1. Uzyskiwanie przez nauczycieli przedszkoli dodatkowych kwalifikacji do nauczania j. obcego, informatyki i zajęć ruchowych, celem poszerzenia oferty edukacyjnej przedszkoli<br>2. Zorganizowanie systemu zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych o charakterze rozwijającym i wyrównawczo-kompensacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem nauk matematyczno – przyrodniczych, języków obcych i informatyki  |
| 2. Kształtowanie u uczniów kluczowych kompetencji przygotowujących do życia w społeczeństwie i przyszłego zatrudnienia                                      | 3. Wspieranie innowacji pedagogicznych, programów i projektów edukacyjnych ukierunkowanych na rozwój kluczowych kompetencji ze szczególnym uwzględnieniem postaw przedsiębiorczych, kreatywnych i obywatelskich<br>4. Tworzenie klas dwujęzycznych na poziomie gimnazjum i liceum ogólnokształcącego   |
| 3. Podnoszenie kwalifikacji oraz umiejętności nauczycieli ze szczególnym uwzględnieniem języków obcych, technologii informacyjnej i kształcenia specjalnego | 5. Uwzględnianie w wieloletnich planach doskonalenia zawodowego nauczycieli studiów podyplomowych, kursów i szkoleń w zakresie języków obcych, technologii informacyjnej oraz pracy z uczniami ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi<br>6. Tworzenie partnerstw międzynarodowych przez szkoły i placówki publiczne oraz niepubliczne celem wymiany doświadczeń i poszerzania kompetencji językowych  |
| 4. Podnoszenie jakości pracy bibliotek szkolnych  | 7. Tworzenie szkolnych centrów informacji (SCI) w oparciu o biblioteki szkolne<br>8. Doskonalenie zawodowe nauczycieli bibliotekarzy w zakresie edukacji czytelniczej i medialnej oraz technologii informacyjnej i zarządzania informacją<br>9. Maksymalizacja wykorzystania biblioteki i jej zbiorów przez wszystkich użytkowników<br>10. Budowanie sieci współpracy pomiędzy bibliotekami szkolnymi oraz bibliotekami miejskimi i biblioteką pedagogiczną w celu racjonalnego wykorzystania zasobów bibliotecznych |
| 5. Promowanie sukcesów i osiągnięć uczniów i nauczycieli szkół publicznych oraz niepublicznych  | 11. Utworzenie funduszu stypendialnego dla uczniów szczególnie uzdolnionych<br>12. Organizacja konkursu na „Nauczyciela Roku” celem promowania wybitnych nauczycieli   |
| 6. Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego  | 13. Ukierunkowanie szkolnictwa zawodowego na potrzeby rynku pracy<br>14. Promowanie oferty szkół zawodowych oraz korzyści płynących z wyboru tej ścieżki kształcenia<br>15. Zwiększenie liczby stanowisk doradców zawodowych w gimnazjach i w szkołach ponadgimnazjalnych oraz wdrażanie efektywnych programów doradztwa edukacyjno – zawodowego<br>16. Stworzenie lokalnej bazy danych o możliwościach przyjęcia uczniów na zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe  |
| 7. Podniesienie jakości i dostępności kształcenia ustawicznego  | 17. Utworzenie Centrum Kształcenia Ustawicznego<br>18. Poszerzenie oferty szkolnictwa policealnego oraz uzupełniającego pod kątem potrzeb osób dorosłych oraz lokalnego rynku pracy  |

#### 4.1.3. Szczegółowy opis wybranych zadań i planowanych przedsięwzięć

### **PRIORYTET I PODNOSZENIE JAKOŚCI NAUCZANIA**

#### **Cel strategiczny 1:**

Wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej przedszkoli i szkół

#### **Zadanie 1:**

Uzyskanie przez nauczycieli przedszkoli dodatkowych kwalifikacji do nauczania języka obcego, informatyki i zajęć ruchowych, celem poszerzenia oferty edukacyjnej przedszkoli

#### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

W mieście Tychy funkcjonuje 27 przedszkoli, w tym 5 niepublicznych. W ofercie przedszkoli publicznych znajdują się dodatkowe zajęcia rozwijające, przede wszystkim o charakterze artystycznym. Natomiast oczekiwania rodziców wychowanków dotyczą zajęć dodatkowych z języka obcego i zajęć ruchowych (taniec, rytmika, gimnastyka korekcyjna). Obecnie zajęcia te prowadzone są w formie zajęć dodatkowo płatnych, a więc przeczy to idei wyrównywania szans i równego dostępu do oferty edukacyjnej przedszkoli publicznych. Warto bowiem pamiętać, że edukacja przedszkolna stanowi dobrą podstawę dalszego kształcenia, a skuteczność uczenia się języka jest tym większa im dziecko jest młodsze. Wynika to z otwartego schematu neurologicznego mózgu, który „zamyka” się około 11 roku życia.

Należy więc wprowadzić j. obcy do stałej oferty przedszkoli, wykorzystując doświadczenie związane z zatrudnianiem logopedów (przykładowo 1 nauczyciel na 3 przedszkola).

W okresie przedszkolnym kształtują się również nawyki związane z zachowaniem prawidłowej postawy. Zasadne jest więc, aby zajęcia eliminujące wady postawy oraz kształtujące właściwe nawyki odbywały się w sposób systemowy w każdym tyskim przedszkolu.

W roku szkolnym 2007/2008 należy dokonać diagnozy oferty przedszkoli publicznych w zakresie zajęć z języka obcego i zajęć ruchowych, a także diagnozy potrzeb w zakresie dokształcania nauczycieli przedszkoli w powyższym zakresie.

Uzyskiwanie przez nauczycieli przedszkoli dodatkowych kwalifikacji do nauczania języka obcego i zajęć ruchowych należy uwzględnić w wieloletnich planach doskonalenia zawodowego nauczycieli w przedszkolach. Wymienione powyżej kierunki należy także uwzględnić jako priorytetowe w Zarządzeniu Prezydenta w sprawie podziału środków na doskonalenie zawodowe.

Zdobywanie kwalifikacji niezbędnych do poszerzenia oferty edukacyjnej przedszkoli może stać się również przedmiotem projektu w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

|  |                                       |   |  |
|--|---------------------------------------|---|--|
| <b>Powiązania z programami:</b><br>1. Szkolne programy doskonalenia zawodowego nauczycieli<br>2. Priorytet IX Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, działanie 9.4 Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty  |                                       |   | <b>Jednostka realizująca:</b> przedszkola<br><br><b>Jednostki współpracujące:</b> Miejski Zarząd Oświaty |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>  | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> | X | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br><br>Lata 2009 – 2013                                    |
|  | <b>Fundusze europejskie</b>           | X |  |
|  | <b>Inne źródła</b>                    |   |  |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Liczba nauczycieli, którzy podjęli studia podyplomowe lub inne formy doskonalenia, dające kwalifikacje do nauczania języka obcego.</li> <li>○ Liczba nauczycieli którzy zdobyli dodatkowe kwalifikacje z zakresu prowadzenia zajęć z gimnastyki korekcyjnej.</li> <li>○ Wzrost liczby przedszkoli, w których systematycznie odbywają się zajęcia z języka obcego.</li> </ul> |                                       |   |  |
| <b>Uwagi:</b><br><br>W Strategii Rozwoju Edukacji MEN (2007 – 2013) wpisany jest postulat nauki j. obcego od 5 – 6 roku życia, należałoby więc zweryfikować misję, wizję i model absolwenta funkcjonujący w naszych przedszkolach.   |                                       |   |  |

## **PRIORYTET I PODNOSENIE JAKOŚCI NAUCZANIA**

### **Cel strategiczny 1:**

Wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej przedszkoli i szkół

### **Zadanie 2:**

Zorganizowanie systemu zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych o charakterze rozwijającym i wyrównawczo - kompensacyjnym ze szczególnym uwzględnieniem nauk matematyczno - przyrodniczych, języków obcych i informatyki

### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Współczesna szkoła nie może ograniczać się jedynie do prowadzenia lekcji. Jej podstawowym zadaniem jest zapewnienie rozwoju każdego ucznia na miarę jego indywidualnych możliwości. Można to osiągnąć przez realizację następujących przedsięwzięć:

- stworzenie możliwości odbywania dodatkowych zajęć wyrównawczych z przedmiotów matematyczno – przyrodniczych i języków obcych,
- umożliwienie dostępu do biblioteki i pracowni komputerowych na zajęciach popołudniowych,
- stworzenie systemu zajęć o charakterze rozwijającym dla uczniów wykazujących uzdolnienia głównie w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, językowych
- wzbogacenie oferty szkolnych kół zainteresowań (wskazane odbywanie zajęć w pracowniach przedmiotowych: fizycznej, chemicznej, informatycznej, językowej),
- wprowadzenie do planów pracy szkół takich imprez jak: Szkolny Festiwal Nauki (np. raz na dwa lata), czy Szkolna Konferencja Naukowa,
- wprowadzenie patronatów uczelni nad imprezami szkolnymi o charakterze naukowym,
- opracowanie programów rozwojowych szkół, uwzględniających różnorodność zajęć pozalekcyjnych zgodnych z potrzebą i charakterem szkoły.

|   |                                       |  |   |
|---|---------------------------------------|--|---|
| <b>Powiązania z programami:</b><br>1. Priorytet IX Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, działanie 9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty.  |                                       | <b>Jednostka realizująca:</b> Miejski Zarząd Oświaty, szkoły publiczne |   |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>   | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> | X  | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br><br>Lata 2008 – 2013 |
|   | <b>Fundusze europejskie</b>           | X  |   |
|   | <b>Inne źródła</b>                    |  |   |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Ilość dodatkowych godzin przeznaczonych na zajęcia wyrównawcze.</li> <li>○ Ilość dodatkowych godzin przeznaczonych na zajęcia rozwijające.</li> <li>○ Ilość dodatkowych godzin przeznaczonych na zajęcia adresowane do uczniów zdolnych.</li> <li>○ Wzrost poziomu wyników egzaminu gimnazjalnego w części przyrodniczo – matematycznej, określone na skali staninowej.</li> <li>○ Wzrost poziomu wyników egzaminu maturalnego z przedmiotów ścisłych, a zwłaszcza z matematyki (egzamin obowiązkowy od 2010 roku).</li> <li>○ Wzrost zainteresowania kształceniem zawodowym (technikum, zasadnicza szkoła zawodowa).</li> <li>○ Osiągnięcia w konkursach przedmiotowych, olimpiadach i innych z zakresu nauk matematyczno – przyrodniczych, informatyki i języków obcych.</li> </ul> |                                       |  |   |
| <b>Uwagi:</b><br><br>Opracowując system zajęć w każdej szkole należałoby tak skonstruować ofertę, aby zawierała ona zajęcia:<br>- <u>wyrównawczo – kompensacyjne</u> – przygotowujące głównie do egzaminów zewnętrznych i mające na celu wyrównywanie zaległości w nauce,<br>- <u>rozwijające</u> – dla uczniów chcących poszerzyć swoje zainteresowania i horyzonty w zakresie przedmiotów ścisłych, nauki języka i informatyki,<br>- <u>adresowane do uczniów zdolnych</u> – przygotowujące do olimpiad i konkursów przedmiotowych, kontynuowania nauki na różnym poziomie kształcenia. Zajęcia te powinny być prowadzone przy współpracy z jednostkami naukowymi.  |                                       |  |   |

## **PRIORYTET I PODNOSZENIE JAKOŚCI NAUCZANIA**

### **Cel strategiczny 2:**

Kształtowanie u uczniów kluczowych kompetencji przygotowujących do życia w społeczeństwie i przyszłego zatrudnienia

### **Zadanie 3:**

Wspieranie innowacji pedagogicznych, programów i projektów edukacyjnych ukierunkowanych na rozwój kluczowych kompetencji ze szczególnym uwzględnieniem postaw przedsiębiorczych, kreatywnych i obywatelskich

### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Zgodnie ze strategią rozwoju edukacji uczniowie powinni nabyć w trakcie całego cyklu kształcenia kompetencje kluczowe, na które składają się między innymi wiedza i umiejętności w zakresie języków obcych, technologii informacyjno - komunikacyjnej oraz umiejętności interpersonalne, a także postawy obywatelskie i przedsiębiorcze, pozwalające jednostkom na świadome funkcjonowanie w życiu społeczno – gospodarczym. Ze względu na potrzeby społeczeństwa opartego na wiedzy, konieczne jest dostosowanie treści i sposobów nauczania oraz metod oceniania do wymogów zmieniającego się świata. Można to osiągnąć poprzez:

- innowacje organizowane wokół kompetencji kluczowych, do których należą np. umiejętność i nawyk uczenia się poprzez całe życie,
- dążenie do tego, by w szkołach realizowane były programy autorskie (ew. modyfikowane), gwarantujące autonomię nauczyciela przy doborze metod i środków realizacji podstawy programowej z określeniem wiedzy i umiejętności, pozwalającym utrzymać jednolitość systemu kształcenia (precyzyjność w określaniu kształconych celów i umiejętności),
- udział tyskich szkół w projektach i programach, proponowanych przez organizacje pozarządowe: Centrum Edukacji Obywatelskiej, Fundację Batorego, Młodzieżową Fundację Przedsiębiorczości, a także udział w konkursach, których organizatorami są Posłowie Parlamentu Europejskiego,
- upowszechnianie dobrych praktyk poprzez organizację Lokalnego „Forum Oświatowego” (np. raz w roku),
- włączenie lokalnego środowiska przedsiębiorców do systematycznych działań (np. spotkania z młodzieżą szkolną) promujących postawy twórcze, kreatywne, przedsiębiorcze.

|   |                                       |   |  |
|---|---------------------------------------|---|--|
| <b>Powiązania z programami:</b><br>1. Priorytet IX Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, działanie 9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty   |                                       |   | <b>Jednostka realizująca:</b> szkoły i placówki oświatowe<br><br><b>Jednostki współpracujące:</b> Miejski Zarząd Oświaty, Kuratorium Oświaty |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>   | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> | X | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br><br>Lata 2008 - 2013  |
|   | <b>Fundusze europejskie</b>           | X |  |
|   | <b>Inne źródła</b>                    |   |  |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Liczba podjętych inicjatyw obywatelskich oraz projektów z zakresu przedsiębiorczości.</li> <li>○ Liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych kontynuujących naukę na kierunkach zgodnych lub zbliżonych z realizowaną innowacją.</li> <li>○ Poprawa wyników egzaminów zewnętrznych.</li> <li>○ Osiągnięcia uczniów w konkursach.</li> <li>○ Wzrost jakości innowacji i programów edukacyjnych realizowanych przez szkoły.</li> <li>○ Wzmocnienie roli szkoły jako miejsca realizowania dobrej praktyki edukacyjnej i społecznej, przygotowującej do życia w społeczeństwie wiedzy i społeczeństwie obywatelskim.</li> </ul> |                                       |   |  |
| <b>Uwagi:</b>   |                                       |   |  |



## **PRIORYTET I PODNOSENIE JAKOŚCI NAUCZANIA**

### **Cel strategiczny 2:**

Kształtowanie u uczniów kluczowych kompetencji przygotowujących do życia w społeczeństwie i przyszłego zatrudnienia

### **Zadanie 4:**

Tworzenie klas dwujęzycznych na poziomie gimnazjum i liceum ogólnokształcącego

### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Klasy dwujęzyczne funkcjonują w ramach polskiego systemu szkolnictwa. Podstawę prawną ich istnienia stanowi ustawa o systemie oświaty oraz rozporządzenie MENiS z dnia 12.02.2002r. Nauczanie dwujęzyczne rozpoczyna się od pierwszej klasy gimnazjum. Po ukończeniu gimnazjum uczeń może (ale nie musi) kontynuować naukę w klasie dwujęzycznej liceum ogólnokształcącego. Nauka języka obcego odbywa się w grupach w wymiarze 6 godzin tygodniowo. Celem nauczania j. obcego jest osiągnięcie przez uczniów 4 sprawności (rozumienie tekstów mówionych i pisanych, mówienie i pisanie) oraz przygotowanie do nauczania dwujęzycznego, co najmniej dwóch z następujących przedmiotów: matematyka, fizyka, geografia (bez geografii Polski), biologia, historia (bez historii Polski), WOS, chemia. Nauczanie dwujęzyczne odbywa się wg ramowego programu zatwierdzonego przez MEN, a proporcje zajęć prowadzonych z danego przedmiotu w języku polskim i obcym ustala nauczyciel przedmiotu.

Tworzenie klas dwujęzycznych należy rozpocząć od utworzenia oddziału nauczania dwujęzycznego w zakresie j. angielskiego na poziomie gimnazjum. Począwszy od klasy pierwszej gimnazjum wprowadza się podstawowe słownictwo specjalistyczne z danego przedmiotu, a w klasie III wybrane przedmioty nauczane są dwujęzycznie. Po trzech latach przystąpi się do utworzenia oddziału z nauczaniem dwujęzycznym w zakresie języka angielskiego w liceum ogólnokształcącym aby absolwenci oddziału dwujęzycznego gimnazjum mogli kontynuować naukę w oddziale dwujęzycznym szkoły ponadgimnazjalnej.

#### Zadania szczegółowe:

##### 1. Lata 2008-2011

- Dokonanie zapisu w statucie Zespołu Szkół nr 1 o utworzeniu w Gimnazjum nr 10 jednego oddziału nauczania dwujęzycznego w zakresie języka angielskiego  
Uzasadnienie: Od roku szkolnego 2002/2003 pilotażowo funkcjonują w w/w Gimnazjum tzw. klasy dwujęzyczne (język angielski), uczniowie tych klas osiągają bardzo wysoką średnią ocen (4,5) a także zostają finalistami i laureatami konkursów przedmiotowych organizowanych przez Śląskiego Kuratora Oświaty. Ponadto osiągają sukcesy w konkursach z j. angielskiego organizowanych przez kolegia językowe, uczelnie wyższe i inne podmioty. W roku szkolnym 2007/2008 po raz pierwszy przeprowadzony został konkurs przedmiotowy z j. angielskiego. Do drugiego etapu tego konkursu, który odbył się 07.02.2008r. zakwalifikowało się 12 uczniów Gimnazjum nr 10 z klas drugiej i trzeciej tzw. klasy dwujęzycznej. Nauczyciele Zespołu Szkół nr 1 posiadają kwalifikacje do nauczania przedmiotów: wiedza o społeczeństwie, chemia, biologia w języku angielskim.
- Zabezpieczenie przez organ prowadzący dodatkowych środków finansowych na realizację 3 dodatkowych godzin z języka angielskiego w Gimnazjum nr 10 przez okres co najmniej 3 lat,
- Zabezpieczenie funduszy na dodatki dla nauczycieli realizujących nauczanie dwujęzyczne przez okres co najmniej 3 lat.

##### 2. Lata 2011 i 2012

- powołać stosownie do potrzeb oddział dwujęzyczny w liceum ogólnokształcącym zabezpieczając środki na realizację dodatkowych godzin j. obcego i na obowiązujące z tego tytułu dodatki dla nauczycieli.

|   |                                       |   |  |
|---|---------------------------------------|---|--|
| <b>Powiązania z programami:</b>   |                                       |   | <b>Jednostka realizująca:</b> Miejski Zarząd Oświaty,<br>Zespół Szkół nr 1 |
|   |                                       |   | <b>Jednostki współpracujące:</b> Kuratorium Oświaty                        |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>   | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> | X | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br><br>Lata 2008 - 2013      |
|   | <b>Fundusze europejskie</b>           |   |  |
|   | <b>Inne źródła</b>                    |   |  |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b>  |                                       |   |  |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Liczba oddziałów realizujących nauczanie dwujęzyczne.</li> <li>○ Liczba finalistów (laureatów) konkursu przedmiotowego z języka angielskiego organizowanego przez Śląskiego Kuratora Oświaty.</li> <li>○ Wyniki egzaminu maturalnego w zakresie nauczania dwujęzycznego.</li> <li>○ Liczba uczniów kontynuujących naukę na kierunkach lingwistycznych.</li> <li>○ Wysokie wyniki uzyskane przez uczniów w części językowej egzaminu gimnazjalnego.</li> <li>○ Osiągnięcia uczniów w konkursach językowych szczebla rejonowego, wojewódzkiego i ogólnopolskiego.</li> </ul> |                                       |   |  |
| <b>Uwagi:</b>   |                                       |   |  |
| Należy dążyć do tego, aby w przyszłości oddziały dwujęzyczne powstawały również w innych gimnazjach naszego miasta.   |                                       |   |  |

## **PRIORYTET I PODNOSZENIE JAKOŚCI NAUCZANIA**

### **Cel strategiczny 3:**

Podnoszenie kwalifikacji oraz umiejętności nauczycieli ze szczególnym uwzględnieniem języków obcych, technologii informacyjnej i kształcenia specjalnego

### **Zadanie 5:**

Uwzględnianie w wieloletnich planach doskonalenia zawodowego nauczycieli studiów podyplomowych, kursów i szkoleń w zakresie języków obcych, technologii informacyjnej oraz pracy z uczniami ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi

### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Zmiana kierunków kształcenia, zapotrzebowanie na nowe kwalifikacje oraz zmieniająca się sytuacja demograficzna w systemie oświaty będzie wyznacznikiem do planowania doskonalenia zawodowego nauczycieli. Wspierane będą studia podyplomowe i kursy doskonalące dla nauczycieli umożliwiające zdobycie nowych kwalifikacji niezbędnych do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia – zwłaszcza kształcenia zawodowego. Istotnym elementem będzie również zwiększenie elastyczności systemu kształcenia nauczycieli w związku z uwarunkowaniami demograficznymi. Koniecznym będzie przekwalifikowanie części nauczycieli w kierunku kształcenia ustawicznego osób dorosłych.

### **Planowane przedsięwzięcia:**

- Systematyczna diagnoza wakatów na stanowiskach nauczycieli przedmiotów zawodowych i ogólnokształcących;
- Bieżąca analiza potrzeb nauczycieli w zakresie kursów i szkoleń doskonalących lub podnoszących /uzupełniających kwalifikacje;
- Aktywizowanie nauczycieli do podejmowania studiów podyplomowych w zakresie nauczania drugiego przedmiotu;
- Kierowanie nauczycieli na kursy i szkolenia doskonalące lub podwyższające ich kwalifikacje;
- Umożliwianie nauczycielom ukończenia studiów wyższych w celu podwyższenia lub uzupełnienia posiadanego wykształcenia;
- Wypracowanie programów przekwalifikowania nauczycieli szkolnych w związku ze zmieniającą się sytuacją demograficzną w kierunku kształcenia ustawicznego (osób dorosłych);
- Podejmowanie przez nauczycieli studiów podyplomowych i kursów doskonalących w zakresie zarządzania.

|  |                                       |   |  |
|--|---------------------------------------|---|--|
| <b>Powiązania z programami:</b><br>1. Szkolne programy doskonalenia zawodowego nauczycieli<br>2. Priorytet IX Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, działanie 9.4 Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty  |                                       |   | <b>Jednostka realizująca:</b> szkoły i placówki oświatowe<br><br><b>Jednostki współpracujące:</b> Miejski Zarząd Oświaty |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>  | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> | X | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br><br>Lata 2008 – 2013  |
|  | <b>Fundusze europejskie</b>           | X |  |
|  | <b>Inne źródła</b>                    |   |  |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Liczba nauczycieli, którzy podjęli studia wyższe celem uzupełnienia lub podwyższenia wykształcenia.</li> <li>○ Liczba nauczycieli, którzy podjęli studia podyplomowe (nauczanie drugiego przedmiotu).</li> <li>○ Liczba nauczycieli, którzy podwyższyli swoje kwalifikacje.</li> </ul> |                                       |   |  |
| <b>Uwagi:</b>  |                                       |   |  |

| <b>PRIORYTET I<br/>PODNOSZENIE JAKOŚCI NAUCZANIA</b>  |  |  |   |                             |   |                    |  |   |
|---|--|--|---|-----------------------------|---|--------------------|--|---|
| <b>Cel strategiczny 3:</b><br>Podnoszenie kwalifikacji oraz umiejętności nauczycieli ze szczególnym uwzględnieniem języków obcych i technologii informacyjnej   |  |  |   |                             |   |                    |  |   |
| <b>Zadanie 6:</b><br>Tworzenie partnerstw międzynarodowych przez szkoły i placówki publiczne oraz niepubliczne celem wymiany doświadczeń i poszerzania kompetencji językowych   |  |  |   |                             |   |                    |  |   |
| <b>Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:</b><br><br>Cechą charakterystyczną partnerstw międzynarodowych jest udział szkół, przedsiębiorstw, partnerów społecznych, decydentów z zakresu kształcenia, szkolenia zawodowego i ogólnego. Projekty partnerskie zakładają aktywny udział osób szkolonych oraz współpracy pomiędzy nauczycielami, instruktorami/szkoleniowcami lub specjalistami odpowiedzialnymi za kształcenie i szkolenie zawodowe. Dzięki tym partnerstwom możliwe jest pogłębianie umiejętności językowych oraz poznanie dziedzictwa kulturowego danego kraju.                 |  |  |   |                             |   |                    |  |   |
| <b>Planowane przedsięwzięcia:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Wyrównywanie standardów nauczania w szkołach partnerskich - nowe koncepcje nauki języków obcych wg europejskich certyfikatów językowych;</li> <li>○ Praktyczne nauczanie informatyki poprzez standardy europejskie w posługiwaniu się technologią informacyjną i komunikacyjną;</li> <li>○ Organizacja konkursów między uczniami szkół partnerskich jako nowej formy popierania konkurencji w walce o najlepsze wyniki w nauce;</li> <li>○ Uczestnictwo młodzieży w międzynarodowych praktykach zawodowych.</li> </ul> |  |  |   |                             |   |                    |  |   |
| <b>Powiązania z programami:</b><br>1. Priorytet IX Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, działanie 9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego.<br>2. Europejskie Programy Edukacyjne np. Leonardo da Vinci. E-Learning, e-Twinning, Socrates  |  | <b>Jednostka realizująca:</b> szkoły i placówki oświatowe<br><br><b>Jednostki współpracujące:</b> szkoły partnerskie |   |                             |   |                    |  |   |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>   | <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding: 2px;"><b>Środki własne z budżetu miasta</b></td> <td style="text-align: center; padding: 2px;">X</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;"><b>Fundusze europejskie</b></td> <td style="text-align: center; padding: 2px;">X</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;"><b>Inne źródła</b></td> <td style="padding: 2px;"></td> </tr> </table> | <b>Środki własne z budżetu miasta</b>  | X | <b>Fundusze europejskie</b> | X | <b>Inne źródła</b> |  | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br><br>Lata 2008 – 2013 |
| <b>Środki własne z budżetu miasta</b>   | X  |  |   |                             |   |                    |  |   |
| <b>Fundusze europejskie</b>   | X  |  |   |                             |   |                    |  |   |
| <b>Inne źródła</b>  |  |  |   |                             |   |                    |  |   |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Liczba nauczycieli wyjeżdżających na szkolenia w ramach VETPROM.</li> <li>○ Liczba szkół, w których zajęcia prowadzą asystenci językowi lub wolontariusze.</li> <li>○ Liczba szkół stosująca Europejski Certyfikat Umiejętności Komputerowych.</li> <li>○ Liczba szkół współpracująca ze szkołami za granicą (nie tylko w ramach programów unijnych).</li> <li>○ Liczba szkół realizująca praktyki zawodowe w oparciu o programy Leonardo da Vinci.</li> </ul>                                |  |  |   |                             |   |                    |  |   |
| <b>Uwagi:</b>   |  |  |   |                             |   |                    |  |   |

| <b>PRIORYTET I<br/>PODNOSZENIE JAKOŚCI NAUCZANIA</b>  |  |   |   |                             |   |                    |  |  |
|---|--|---|---|-----------------------------|---|--------------------|--|--|
| <b>Cel strategiczny 5:</b><br>Promowanie sukcesów i osiągnięć uczniów i nauczycieli szkół publicznych oraz niepublicznych   |  |   |   |                             |   |                    |  |  |
| <b>Zadanie 11:</b><br>Utworzenie funduszu stypendialnego dla uczniów szczególnie uzdolnionych   |  |   |   |                             |   |                    |  |  |
| <b>Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:</b><br><br>Zasady i system wsparcia stypendialnego będzie obejmował uczniów szczególnie uzdolnionych. Priorytetowo będą traktowani uczniowie uzdolnieni w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych i technicznych oraz uczniowie, których niekorzystna sytuacja materialna stanowi barierę w rozwoju edukacyjnym. Pomoc finansowa będzie wsparciem dla rozwijania uzdolnień, aby nie tracić bezpowrotnie utalentowanych osób. Stypendium będzie służyć zwłaszcza tym uczniom, których nie stać na finansowanie rozwoju swoich uzdolnień.<br>System wsparcia stypendialnego będzie promował: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ kreatywne i twórcze postawy przedsiębiorcze;</li> <li>○ planowanie własnej kariery zawodowej i życia osobistego w kraju przez młodzież szczególnie uzdolnioną informatycznie i matematycznie, uczącą się w tyskich szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych;</li> <li>○ uzdolnienia artystyczne, humanistyczne i sportowe.</li> </ul> Kryteria przyznawania stypendiów będą uwzględniały m.in. osiągnięcia uczniów w: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ konkursach interdyscyplinarnych;</li> <li>○ konkursach przedmiotowych i olimpiadach z zakresu przedmiotów ogólnokształcących, turniejach i olimpiadach zawodowych;</li> <li>○ zawodach, turniejach i rozgrywkach sportowych;</li> <li>○ konkursach artystycznych.</li> </ul> |  |   |   |                             |   |                    |  |  |
| <b>Powiązania z programami:</b><br>1. Priorytet IX Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, działanie 9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty, poddziałanie 9.1.3   |  | <b>Jednostka realizująca:</b> Miejski Zarząd Oświaty<br><br><b>Jednostki współpracujące:</b><br>szkoły i placówki oświatowe |   |                             |   |                    |  |  |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>   | <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding: 2px;"><b>Środki własne z budżetu miasta</b></td> <td style="text-align: center; padding: 2px;">X</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;"><b>Fundusze europejskie</b></td> <td style="text-align: center; padding: 2px;">X</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;"><b>Inne źródła</b></td> <td style="padding: 2px;"></td> </tr> </table> | <b>Środki własne z budżetu miasta</b>   | X | <b>Fundusze europejskie</b> | X | <b>Inne źródła</b> |  | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br><br>Lata 2009 -2013 |
| <b>Środki własne z budżetu miasta</b>   | X  |   |   |                             |   |                    |  |  |
| <b>Fundusze europejskie</b>   | X  |   |   |                             |   |                    |  |  |
| <b>Inne źródła</b>  |  |   |   |                             |   |                    |  |  |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Liczba kandydatów zgłoszonych do otrzymania stypendium.</li> <li>○ Liczba uczniów, którzy otrzymają stypendium.</li> </ul>  |  |   |   |                             |   |                    |  |  |
| <b>Uwagi:</b>   |  |   |   |                             |   |                    |  |  |

## PRIORYTET I PODNOSZENIE JAKOŚCI NAUCZANIA

### Cel strategiczny 5:

Promowanie sukcesów i osiągnięć uczniów i nauczycieli szkół publicznych oraz niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych

### Zadanie 12:

Organizacja konkursu na „Nauczyciela Roku” celem promowania wybitnych nauczycieli

### Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:

Konkurs „Nauczyciel Roku” to szczególna inicjatywa na skalę Miasta Tychy. Jej przesłaniem będzie wyłonienie najbardziej wartościowego, twórczego i zarazem znakomicie wykwalifikowanego nauczyciela. Człowieka otwartego i tolerancyjnego. Człowieka, dla którego pasja, świat wartości i kultura osobista są na co dzień wartościami nadrzędnymi. Wyłaniając „Nauczyciela Roku” dużą rolę będą odgrywać inne, poza metodyczne aspekty pracy nauczyciela takie, jak: praca społeczna nie tylko na rzecz swojej szkoły, ale także środowiska lokalnego, organizowanie pomocy dla najbiedniejszych uczniów, organizowanie zajęć pozalekcyjnych czy zaangażowanie w pozyskiwanie przez szkołę dodatkowych środków na działalność kół zainteresowań.

Celem konkursu, będzie budowanie prestiżu tego nietatwego i wymagającego ogromnej odpowiedzialności zawodu. Zawodu, który ma tak ogromne znaczenie dla przyszłości kraju. W akcję powinni włączyć się sponsorzy, instytucje, które na co dzień współpracują z oświatą.

### Planowane przedsięwzięcia związane z nadaniem pierwszego tytułu „Nauczyciel Roku”:

- **Rok 2008:**
  - ustalenie kryteriów wyboru „Nauczyciela Roku” (regulamin konkursu)
  - kampania promocyjna konkursu (poprzez media lokalne)
- **Rok 2009:**
  - nabór kandydatów do tytułu „Nauczyciela Roku”
  - powołanie komisji oceniającej i wyłonienie zwycięzcy
  - ogłoszenie wyników konkursu na „Nauczyciela Roku” (X 2009r.)

Organizowanie konkursu na „Nauczyciela Roku” powinno odbywać się każdego roku.

|   |                                       |   |   |
|---|---------------------------------------|---|---|
| <b>Powiązania z programami:</b>         |                                       | <b>Jednostka realizująca:</b> Wydział Informacji, Promocji i Współpracy z Zagranicą, Miejski Zarząd Oświaty |   |
|   |                                       | <b>Jednostki współpracujące:</b> szkoły i placówki oświatowe, Kuratorium Oświaty                            |   |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b> | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> | X   | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br>Lata 2008 - 2013 |
|   | <b>Fundusze europejskie</b>           |   |   |
|   | <b>Inne źródła</b>                    |   |   |

### Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:

- Liczba kandydatów na „Nauczyciela Roku” spełniających wszystkie wymagane kryteria.
- Wzrost prestiżu stanowiska nauczyciela w społeczności lokalnej.

### Uwagi:

## **PRIORYTET I PODNIOSZENIE JAKOŚCI NAUCZANIA**

### **Cel strategiczny 6:**

Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego

### **Zadanie 13:**

Ukierunkowanie szkolnictwa zawodowego na potrzeby rynku pracy

#### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Rozszerzenie współpracy systemu edukacji z rynkiem pracy jest niezbędnym elementem rozwoju kształcenia zawodowego. Należy uelastyczyć system kształcenia, tak aby reagował na zmieniające się potrzeby przedsiębiorców. W tym celu należy zwiększyć efektywność współpracy i partnerstwa pomiędzy sektorem edukacji i pracodawców, monitorować zawody pojawiające się na rynku pracy i włączać je w system szkolnictwa zawodowego

#### **Planowane przedsięwzięcia:**

- Budowanie sieci współpracy z lokalnymi pracodawcami;
- Tworzenie nowych kierunków kształcenia zawodowego spójnych z potrzebami rynku pracy;
- Zabieganie o dostosowanie programów kształcenia zawodowego do potrzeb pracodawców;
- Uzupełnienie i poszerzenie bazy materiałów dydaktycznych zapewniającej odpowiedni start na rynku pracy;
- Organizowanie dla uczniów szkół zawodowych wymiany doświadczeń zawodowych na europejskim rynku pracy;
- Monitoring efektów kształcenia.



|   |                                       |  |   |
|---|---------------------------------------|--|---|
| <b>Powiązania z programami:</b><br>1. Priorytet IX Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach. Działanie 9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego.<br>2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013; Priorytet VIII. Infrastruktura edukacyjna. Działanie 8.2. Infrastruktura placówek oświaty.<br>3. Europejskie Programy Edukacyjne np. Leonardo da Vinci.   |                                       | <b>Jednostka realizująca:</b> Miejski Zarząd Oświaty<br><br><b>Jednostki współpracujące:</b><br>Powiatowy Urząd Pracy, zawodowe szkoły ponadgimnazjalne, Cech Rzemiosł Różnych, Okręgowa Izba Przemysłowo-Handlowa, Kuratorium Oświaty |   |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>   | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> | X  | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br><br>Lata 2008 – 2013 |
|   | <b>Fundusze europejskie</b>           | X  |   |
|   | <b>Inne źródła</b>                    |  |   |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Liczba szkół, które nawiązały współpracę z partnerami rynku pracy.</li> <li>○ Ilość modyfikacji programów kształcenia zawodowego ukierunkowanych na potrzeby pracodawców.</li> <li>○ Liczba zorganizowanych wyjazdów w ramach wymiany doświadczeń zawodowych na europejskim rynku pracy.</li> <li>○ Liczba beneficjentów korzystających z wymiany doświadczeń zawodowych na europejskim rynku pracy.</li> <li>○ Poprawa jakości bazy dydaktycznej szkół zawodowych.</li> <li>○ Liczba pracodawców zainteresowanych zatrudnieniem absolwentów szkół zawodowych.</li> </ul> |                                       |  |   |
| <b>Uwagi:</b><br><br>Ostateczny zakres realizacji zadania będzie uzależniony od możliwości budżetowych Miasta Tychy oraz pozyskania środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 i Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013.  |                                       |  |   |

## **PRIORYTET I PODNOSENIE JAKOŚCI NAUCZANIA**

### **Cel strategiczny 6:**

Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego

### **Zadanie 14:**

Promowanie oferty szkół zawodowych oraz korzyści płynących z wyboru tej ścieżki kształcenia

### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Zgodnie z zapotrzebowaniem rynku niezbędne jest zwiększenie potencjału szkół zawodowych. Dodatkowe zachęty dla uczniów podejmujących naukę w szkołach zawodowych przyczynią się do zwiększenia popularności wyboru kształcenia zawodowego. Dzięki temu system szkolnictwa zawodowego będzie w stanie dostarczyć na rynek pracy większą ilość wykwalifikowanych specjalistów o kwalifikacjach odpowiadających aktualnym wymogom pracodawców.

Promowanie oferty szkół zawodowych będzie polegało na podjęciu następujących przedsięwzięć:

- Wydanie informatorów dotyczących szkół ponadgimnazjalnych zawodowych z uwzględnieniem aktualnych kierunków kształcenia w wersji papierowej i na płytach CD;
- Zamieszczanie na stronie internetowej miasta Tychy i w lokalnych mediach informacji o szkolnictwie zawodowym i deficytowych zawodach na lokalnym rynku pracy;
- Wydanie materiałów promujących szkolnictwo zawodowe w formie ulotek oraz prezentacji multimedialnych skierowanych do rodziców uczniów gimnazjum;
- Przekazywanie gimnazjalistom i ich rodzicom informacji o możliwości zdobywania doświadczeń zawodowych na europejskim rynku pracy dzięki organizowanym dla uczniów szkół zawodowych zagranicznym praktykom zawodowym;
- Prezentacja interaktywna szkół zawodowych w IV kwartale każdego roku poprzez „Forum Szkół Zawodowych”;
- Przygotowanie ofert pracodawców w formie multimedialnej skierowanej do absolwentów szkół ponadgimnazjalnych;
- Przygotowanie informacji dotyczącej możliwości zakładania działalności gospodarczej po ukończeniu szkoły.

Przedsięwzięcia te będą systematycznie powtarzane każdego roku, aż do osiągnięcia pełnego zabezpieczenia rynku pracy absolwentów szkół zawodowych.

|  |                                       |   |  |
|--|---------------------------------------|---|--|
| <b>Powiązania z programami:</b><br>1. Priorytet IX Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach. Działanie 9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego  |                                       | <b>Jednostka realizująca:</b> Powiatowy Urząd Pracy, Miejski Zarząd Oświaty<br><br><b>Jednostki współpracujące:</b> gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne-zawodowe, Cech Rzemiosł Różnych, Okręgowa Izba Przemysłowo-Handlowa |  |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>  | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> | X   | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br><br>Lata 2008 -2013 |
|  | <b>Fundusze europejskie</b>           |   |  |
|  | <b>Inne źródła</b>                    |   |  |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Liczba uczniów, którzy podjęli naukę zawodu.</li> <li>○ Liczba uczniów, którzy zdali egzamin zawodowy na zakończenie nauki zawodu.</li> <li>○ Liczba absolwentów szkół zawodowych, którzy zostali zatrudnieni na lokalnym rynku pracy.</li> <li>○ Liczba absolwentów techników kontynuujących naukę na studiach wyższych.</li> </ul> |                                       |   |  |
| <b>Uwagi:</b>  |                                       |   |  |

| <b>PRIORYTET I<br/>                 PODNOSZENIE JAKOŚCI NAUCZANIA</b>  |  |   |   |                             |   |                    |  |   |
|--|--|---|---|-----------------------------|---|--------------------|--|---|
| <b>Cel strategiczny 7:</b><br>Podniesienie jakości i dostępności kształcenia ustawicznego  |  |   |   |                             |   |                    |  |   |
| <b>Zadanie 17:</b><br>Utworzenie Centrum Kształcenia Ustawicznego  |  |   |   |                             |   |                    |  |   |
| <b>Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:</b><br><br>Upowszechnienie kształcenia ustawicznego w formach szkolnych będzie miało wpływ na aktywność wyboru takiego kształcenia przez osoby dorosłe.<br>W zakresie działań Centrum Kształcenia Ustawicznego będą prowadzone następujące działania: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ informacyjne, które podniosą świadomość społeczeństwa na temat korzyści płynących z kształcenia ustawicznego,</li> <li>○ doradcze polegające na doborze odpowiedniego kierunku kształcenia do wymogów regionalnego rynku pracy,</li> <li>○ związane z uzupełnieniem, podwyższeniem swojego wykształcenia lub kwalifikacji w profilu ogólnym i zawodowym,</li> <li>○ potwierdzające kwalifikacje w uzyskane na drodze nieformalnej lub pozaformalnej,</li> <li>○ innowacyjne formy kształcenia np. e-learning.</li> </ul> <b>Planowane przedsięwzięcia</b> związane z utworzeniem Centrum Kształcenia Ustawicznego: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ adaptacja wybranego budynku z zasobów lokalowych miasta na Centrum Kształcenia Ustawicznego,</li> <li>○ zatrudnienie wykwalifikowanej kadry zarządzającej, pedagogicznej, administracyjno-obługowej,</li> <li>○ doposażenie sal przeznaczonych na prowadzenie zajęć, kursów, egzaminów,</li> <li>○ wykorzystanie bazy w istniejących szkołach zawodowych do prowadzenia kursów kwalifikacyjnych poprzez zawieranie stosownych umów.</li> </ul> |  |   |   |                             |   |                    |  |   |
| <b>Powiązania z programami:</b><br>1. Priorytet IX Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach. Działanie 9. Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego.<br>2. RPO WŚ na lata 2007-2013, priorytet VIII, działanie 8.3 Infrastruktura kształt. ustawicznego   |  | <b>Jednostka realizująca:</b> Urząd Miasta Tychy<br><br><b>Jednostki współpracujące:</b><br>Powiatowy Urząd Pracy, Miejski Zarząd Oświaty, szkoły ponadgimnazjalne – zawodowe |   |                             |   |                    |  |   |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>  | <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding: 2px;"><b>Środki własne z budżetu miasta</b></td> <td style="text-align: center; padding: 2px;">X</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;"><b>Fundusze europejskie</b></td> <td style="text-align: center; padding: 2px;">X</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;"><b>Inne źródła</b></td> <td style="padding: 2px;"></td> </tr> </table> | <b>Środki własne z budżetu miasta</b>   | X | <b>Fundusze europejskie</b> | X | <b>Inne źródła</b> |  | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br><br>Lata 2009 – 2012 |
| <b>Środki własne z budżetu miasta</b>  | X  |   |   |                             |   |                    |  |   |
| <b>Fundusze europejskie</b>  | X  |   |   |                             |   |                    |  |   |
| <b>Inne źródła</b>   |  |   |   |                             |   |                    |  |   |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty :</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Liczba osób dorosłych w wieku 24-64 lata, które uczestniczyły w formalnym kształceniu ustawicznym w ramach działań Centrum Kształcenia Ustawicznego.</li> <li>○ Liczba osób, które po ukończeniu kursów kwalifikacyjnych, podwyższających kwalifikacje znalazły zatrudnienie.</li> </ul>  |  |   |   |                             |   |                    |  |   |
| <b>Uwagi:</b><br>CKU może funkcjonować zarówno jako placówka publiczna jak i niepubliczna.   |  |   |   |                             |   |                    |  |   |

## **4.2. PRIORYTET II – WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH**

### **4.2.1. Diagnoza**

Jednym z priorytetów systemu oświaty w Polsce i granicach Unii Europejskiej pozostaje troska o stworzenie równych szans i warunków kształcenia dla wszystkich uczniów.

W mieście Tychy dostęp do oferty edukacyjnej jest szeroki. Działa tu sieć 96 publicznych szkół i placówek oświatowych. Tyska Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna prowadzi bezpłatną działalność diagnostyczno – terapeutyczną oraz opiniuje i wydaje orzeczenia kwalifikujące dzieci i młodzież do różnych form pomocy w zakresie edukacji i wychowania. Dla potrzeb uczniów niepełnosprawnych intelektualnie funkcjonuje Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy oferujący kształcenie na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum oraz szkolnictwa zawodowego. Ofertę kształcenia i opieki dla dzieci ze sprzężonymi deficytami uzupełnia niepubliczny Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy. W Tychach działają również Warsztaty Terapii Zajęciowej dla niepełnosprawnych absolwentów szkół. Na poziomie przedszkola funkcjonują dwie placówki z oddziałami integracyjnymi, ponadto w jednej uruchomione są oddziały przedszkolne specjalne. W roku szkolnym 2007/2008 na terenie miasta edukację w kształceniu integracyjnym realizują 4 szkoły podstawowe (łącznie 31 oddziałów klasowych), 3 gimnazja (łącznie 16 klas) oraz 1 szkoła ponadgimnazjalna, w której funkcjonuje 5 oddziałów integracyjnych. W mieście funkcjonuje Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, który współpracuje z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, między innymi w zakresie pozyskiwania środków finansowych przeznaczonych na zakup specjalistycznego sprzętu i pomocy naukowych. Najmłodsze dzieci objęte są programem wczesnego wspomaganie rozwoju, dzięki któremu możliwa jest praca rewalidacyjno – terapeutyczna od pierwszych miesięcy życia. Miasto Tychy finansuje rokrocznie programy w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia. Tylko w roku szkolnym 2006/2007 na terenie publicznych placówek oświatowych realizowano 41 takich programów. Opiekę nad dzieckiem i jego rodziną roztacza również Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej organizując pomoc dla rodzin najuboższych. W roku szkolnym 2006/2007 pomoc w formie stypendium socjalnego z uwagi na kryterium dochodu na osobę w rodzinie otrzymało w Tychach 665 uczniów. Podobnego wsparcia udzielają świetlice szkolne, osiedlowe, parafialne i terapeutyczne np. w formie bezpłatnych obiadów.

Pomimo tak rozbudowanej oferty kształcenia, opieki i pomocy, z których mogą korzystać tyskie dzieci i młodzież oraz ich rodziny można wskazać punkty, które należy rozbudować lub udoskonalić w celu stworzenia optymalnych warunków edukacji. Dotyczy to zarówno osób niepełnosprawnych, jak i uczniów, których szanse edukacyjne są mniejsze ze względu na trudną sytuację rodzinną, problemy finansowe lub przejściowe kłopoty edukacyjne czy wychowawcze.

W systemie wyrównywania szans konieczne jest umożliwienie wszystkim potrzebującym dzieciom uczestnictwa w zajęciach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka od momentu urodzenia do podjęcia nauki w szkole. Zauważalny jest bowiem systematyczny przyrost liczby dzieci wymagających tej formy pomocy, co widać na przykładzie Przedszkola nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi oraz Przedszkola nr 29 z Oddziałami Integracyjnymi:

| Lata szkolne                | P nr 12 | P nr 29 |
|-----------------------------|---------|---------|
| 2003/2004                   | 10      | 0       |
| 2004/2005                   | 15      | 0       |
| 2005/2006                   | 17      | 20      |
| 2006/2007                   | 37      | 23      |
| 2007/2008 – do grudnia 2007 | 39      | 25      |

Ilość opinii wydawanych przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną również systematycznie wzrasta:

| Lata szkolne | Ilość opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka wydanych przez PPP Tychy |
|--------------|---|
| 2002/2003    | 12  |
| 2003/2004    | 13  |
| 2004/2005    | 21  |
| 2005/2006    | 29  |
| 2006/2007    | 44  |

Wymienione przedszkola prowadzące tą formę pomocy nie są już w stanie przyjmować większej liczby dzieci i ich rodziców. Do tej pory brak jest dobrego przepływu informacji pomiędzy służbą zdrowia (zwłaszcza poradniami D) a Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną, która wydaje opinie kwalifikujące dziecko do podjęcia rehabilitacji i terapii w formie wczesnego wspomaganie, przez co dzieci trafiają do systemu wspomaganie bardzo późno. Rodzice nie zawsze znajdują w tym zakresie odpowiednie informacje i pomoc. Tymczasem dostępność informacji o możliwości pracy z dzieckiem w ramach wczesnego wspomaganie, odpowiednia ilość miejsc oferujących specjalistyczną pomoc oraz dobra koordynacja działalności wyznaczonych placówek pozwoliłaby w sposób optymalny eliminować dysfunkcje jeszcze przed podjęciem nauki w szkole.

Ważne wydaje się również położenie nacisku na koordynację działań wszystkich placówek odpowiedzialnych za wspieranie rodziny i ucznia na terenie miasta. Obserwując efektywność pomocy psychologiczno – pedagogicznej dla uczniów konieczne wydaje się usprawnienie funkcjonowania systemu pomocy i poszczególnych jej ogniw. Aby możliwe było skuteczne wyrównywanie szans na edukację w momencie, gdy uczeń i jego rodzina przeżywają problemy lub trudności ważna wydaje się szybka, zorganizowana pomoc wszystkich dostępnych

w mieście placówek, wzajemne uzupełnianie się, a nie powielanie działań, reagowanie w ramach ustalonych procedur, w sposób usystematyzowany i jednoznaczny, przewidywalny dla każdego z partnerów. W celu podniesienia efektywności działań w obszarze pomocy psychologiczno – pedagogicznej ważne jest również przeanalizowanie czy indywidualna pomoc uczniowi w oderwaniu od środowiska wychowawczego, nastawiona na korekcję, reedukację, wyrównanie, oparta o tradycyjną diagnozę może zostać zastąpiona pomocą systemową, uwzględniającą jednocześnie działania nastawione na system społeczny, w którym przebywa dziecko (rodzina, szkoła). Większy nacisk należy położyć na pomoc edukacyjno – terapeutyczną dla rodziny dziecka. Szkoły i przedszkola, wspierając dzieci i młodzież napotykającą na trudności w systemie edukacji, często nieświadomie przejmują odpowiedzialność za rodziców wspomagając dziecko bez równoczesnego wspomagania jego rodziny. Wciąż nie jest popularne organizowanie grup wsparcia dla rodziców czy zajęcia edukacyjne skierowane na podniesienie jakości oddziaływań wychowawczych i skuteczności komunikacji rodzic – dziecko. Tymczasem wielu trudnościom szkolnym i wychowawczym można zaradzić skutecznie wspierając i wspomagając rodziców w pełnieniu ich roli. Konieczne wydaje się poszukiwanie nowych form wspierania rodziców w ich działaniach wychowawczych.

Dodatkową próbą systematyzowania oraz koordynacji pomocy jest Zespół Wspierania Rodziny działający przy Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej od ponad 20 lat. Podczas spotkań Zespołu przedstawiciele placówek oświatowych, sądu, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Policji wspólnie omawiają możliwości i formy pomocy dla rodzin najbardziej jej potrzebujących. Spotkania te mają jednak charakter doradczy. Wydaje się, iż ten rodzaj koordynacji i współpracy w formie usystematyzowanej, obligatoryjnej, spisanej w formie zadań do realizacji ze wskazaniem osób i instytucji odpowiedzialnych za ich realizację byłby skuteczniejszy, umożliwiłby także przepływ informacji pomiędzy poszczególnymi instytucjami. Pomocna byłaby także większa dostępność do informacji, co do zadań jakie dana placówka realizuje na terenie miasta.

Innym ważnym punktem w wspieraniu uczniów niepełnosprawnych jest poprawa dostępności do pomocy psychologicznej i rewalidacji na terenie szkół z oddziałami integracyjnymi. Liczba orzeczeń wydawanych przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną do kształcenia specjalnego uczniom niepełnosprawnym oraz do indywidualnych zajęć rewalidacyjno – wychowawczych dla uczniów upośledzonych w stopniu głębokim na wszystkich poziomach edukacyjnych wynosiła w ostatnich latach w Tychach:

| <b>Lata szkolne</b> | <b>Kształcenie specjalne</b> |
|---------------------|------------------------------|
| 2004/2005           | 187                          |
| 2005/2006           | 213                          |
| 2006/2007           | 198                          |

Specjalne wskazania do pracy z uczniem realizują również nauczyciele uczący dzieci i młodzież realizującą kształcenie w formie nauczania indywidualnego. Ten sposób edukacji przewidziany jest dla uczniów, których stan zdrowia znacznie utrudnia lub uniemożliwia uczęszczanie do szkoły i pobyt w klasie. W ciągu ostatnich trzech lat szkolnych liczba uczniów realizujących obowiązek szkolny lub obowiązek nauki w ten sposób wyniosła:

| Lata szkolne | Nauczanie indywidualne |
|--------------|------------------------|
| 2004/2005    | 118                    |
| 2005/2006    | 100                    |
| 2006/2007    | 88                     |

Uczniowie skierowani do kształcenia specjalnego oraz indywidualnego nauczania wymagają specjalnych metod i środków nauczania oraz bardzo specjalistycznej pomocy psychopedagogicznej i medycznej. Coraz większy odsetek niepełnosprawnych uczy się w szkołach masowych w klasach integracyjnych. Powoduje to konieczność zatrudnienia większej liczby psychologów, logopedów i rehabilitantów w szkołach, co usprawni korzystanie z systemu pomocy, ułatwi rewalidację i wpłynie korzystnie na sam proces kształcenia. Równie pozytywny wpływ miałoby stworzenie możliwości konsultacji lekarzy – specjalistów na terenie szkół. Ułatwienie kontaktu z lekarzem neurologiem czy psychiatrą byłoby szansą nie tylko dla rodziców, ale także nauczycieli mogących zwracać się z pytaniami o sposób pracy z konkretnym uczniem.

Warto również wspomnieć o sytuacji uczniów dotkniętych niepełnosprawnością, którzy kończą edukację. Liczba miejsc w Warsztatach Terapii Zajęciowej jest ograniczona. Brak współpracy pomiędzy zawodowym szkolnictwem specjalnym a Urzędem Pracy czy zakładami pracy chronionej, które zatrudniają niepełnosprawnych, powoduje ogromną trudność w znalezieniu pracy przez tych młodych ludzi. Brak również oferty kształcenia ustawicznego dostosowanego dla osób niepełnosprawnych intelektualnie wspierającej przekwalifikowanie zawodowe lub umożliwiającej dalszy rozwój zawodowy dostosowany do możliwości – tak jak funkcjonuje to w przypadku osób z normą intelektualną.

Wyrównywanie szans edukacyjnych to również pomoc dla uczniów z rodzin o trudnej sytuacji materialnej. Funkcjonujące obecnie systemy stypendialne z pewnością są pomocne. Aby wspomagać proces kształcenia zasadne wydaje się stworzenie systemu dodatkowego finansowania udziału uczniów najuboższych w imprezach kulturalnych, sportowych czy wyjazdach edukacyjnych. Zasadne wydaje się systematyczne zwiększanie ilości bezpłatnych programów oraz kół zainteresowań – zwłaszcza tych, które wyposażają uczniów w konkretne umiejętności. Warto zwrócić baczniejszą uwagę na wsparcie finansowe uczniów szczególnie zdolnych, których potencjał nie może się rozwijać ze względu na ograniczenia materialne.

Podstawowych przyczyn, które powodują opóźnienie lub trudności z wprowadzeniem powyższych zmian należy upatrywać w niedoskonałym przepływie informacji pomiędzy



poszczególnymi placówkami oraz sektorami działalności edukacyjnej, rehabilitacyjnej, pomocowej i profilaktycznej. Brak informacji rodzi brak spójności działań. Ponadto ograniczone środki finansowe nie pozwalają na realizację wszystkich zasadnych zamierzeń. Należy również pamiętać o tym, że w wyrównywaniu szans edukacyjnych niezwykle istotna jest edukacja przedszkolna. W bieżącym roku szkolnym do przedszkoli uczęszcza 64,5% dzieci w wieku 3-5 lat (w roku szkolnym 2004/2005 było to 57%). W krajach Europy Zachodniej wskaźnik ten waha się między 70 a 100 %. Należy więc dążyć do zwiększania liczby miejsc w przedszkolach aby upowszechnić ten etap edukacji i objąć nim jak największą grupę dzieci.

#### 4.2.2. Cele strategiczne i sposoby ich realizacji

| CELE STRATEGICZNE  | ZADANIA   |
|--|---|
| 1. Poprawa jakości wsparcia edukacyjno – terapeutycznego udzielanego dziecku i rodzinie              | 1. Kampania informacyjna w sprawie dostępnych form pomocy dla dziecka i rodziny<br>2. Powołanie Miejskiego Zespołu ds. Wspierania Rodziny jako koordynatora działań szkół i instytucji pomocowych<br>3. Organizacja efektywnego systemu pomocy psychologiczno – pedagogicznej<br>4. Opracowanie i wdrożenie programu „Edukator rodzinny”  |
| 2. Poszerzenie i poprawa jakości oferty w zakresie organizacji wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka | 5. Dostosowanie sieci placówek realizujących zadania w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka do bieżących potrzeb  |
| 3. Poprawa warunków kształcenia i rozwoju dziecka niepełnosprawnego w placówkach oświatowych         | 6. Zwiększenie zakresu pomocy specjalistycznej na terenie placówek oświatowych<br>7. Dostosowanie sieci oddziałów integracyjnych w przedszkolach i szkołach do lokalnych potrzeb mieszkańców <i>(realizacja w ramach IV priorytetu Strategii Oświatowej Miasta Tychy)</i>   |
| 4. Upowszechnianie edukacji przedszkolnej  | 8. Zmiany w sieci oraz organizacji pracy przedszkoli publicznych w kierunku zwiększenia liczby miejsc dla dzieci w wieku 3-5 lat, a także wydłużania godzin pracy <i>(realizacja zmian w sieci w ramach IV priorytetu Strategii Oświatowej Miasta Tychy)</i><br>9. Usprawnienie procesu rekrutacji do przedszkoli poprzez wdrożenie elektronicznego systemu wspomagającego ten proces<br>10. Opracowanie i realizacja kampanii informacyjnej promującej edukację przedszkolną |

#### 4.2.3. Szczegółowy opis wybranych zadań i planowanych przedsięwzięć

### **PRIORYTET II WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH**

#### **Cel strategiczny 1:**

Poprawa jakości wsparcia edukacyjno – terapeutycznego udzielanego dziecku i rodzinie

#### **Zadanie 1:**

Kampania informacyjna w sprawie dostępnych form pomocy dla dziecka i rodziny

#### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Pomocą dziecku i rodzinie na terenie miasta Tychy zajmuje się szereg placówek. Należą do nich: placówki edukacyjne (przedszkola, szkoły, Miejski Dom Kultury, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna), placówki służby zdrowia (szpitale, ośrodki zdrowia, poradnie specjalistyczne, żłobek), jednostki organizacyjne pomocy społecznej (działające w ramach MOPS – Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Dział Pomocy Dziecku i Rodzinie, Ośrodek Usług Opiekuńczo-Wychowawczych, Dział Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych), Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe, policja.

Istnienie tak wielu instytucji służących udzielaniu pomocy edukacyjno – terapeutycznej dla dziecka i jego rodziny nie gwarantuje udzielenia jej w sposób optymalny. Bardzo często rodzina o możliwej do uzyskania pomocy dowiaduje się zbyt późno, gdy jest ona już mniej skuteczna i straciła swój walor profilaktyczny.

W celu pełnego i racjonalnego wykorzystania istniejącej bazy pomocowej dla dziecka i jego rodziny konieczne jest przeprowadzenie odpowiedniej kampanii informacyjnej. Kampania ta powinna zostać poprzedzona dokładną analizą sytuacji bieżącej w wyniku której uzyskamy odpowiedź na następujące pytania:

1. Które ośrodki diagnozują konkretne problemy.
2. Jakie formy przekazu informacji są najbardziej skuteczne dla danej grupy społecznej i wiekowej.
3. Z jakich źródeł i jakie informacje można uzyskać na temat form pomocy rodzinie i dziecku.

Posiadając te informacje należy:

- powołać Zespół do opracowania odpowiednich materiałów informacyjnych dostosowanych do konkretnego odbiorcy,
- ustalić miejsca i metody dystrybucji oraz formy dostępności materiałów informacyjnych,
- ustalić jednostkę koordynującą działania informacyjne i przypisać istniejącym instytucjom realizację konkretnych zadań.

|  |                                       |   |  |
|--|---------------------------------------|---|--|
| <b>Powiązania z programami:</b><br>Priorytet III – Bezpieczeństwo, profilaktyka uzależnień i patologii społecznych, promocja zdrowia   |                                       |   | <b>Jednostka realizująca:</b> Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Wydział Informacji, Promocji i Współpracy z Zagranicą<br><br><b>Jednostki współpracujące:</b><br>Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia, Miejski Zarząd Oświaty |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>  | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> | X | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br>Lata 2008-2009  |
|  | <b>Fundusze europejskie</b>           |   |  |
|  | <b>Inne źródła</b>                    |   |  |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b><br><br>Rezultatem przeprowadzonej kampanii informacyjnej będzie wzrost ogólnej świadomości mieszkańców Tychów na temat instytucji pomocowych znajdujących się w ich mieście, a osoby zainteresowane otrzymają szybką i konkretną informację na temat instytucji mogących pomóc w rozwiązaniu danego problemu. Wymiernym efektem dobrze przeprowadzonej kampanii informacyjnej będzie większe zainteresowanie społeczeństwa uzyskaniem pomocy we wczesnej fazie powstania problemu. Skutkiem takiego działania powinna być większa skuteczność udzielanej pomocy. Powinna ona rodzinie pozwolić opuścić sferę ubóstwa i marginesu społecznego, a dziecku dać podstawy do pełnego samodzielnego rozwoju intelektualnego, moralnego i społecznego. |                                       |   |  |
| <b>Wskaźniki realizacji:</b><br>Skuteczność przeprowadzonej kampanii informacyjnej będzie można ocenić na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ anonimowej ankiety przeprowadzonej wśród rodziców i podopiecznych MOPS;</li> <li>○ analizy dokumentów statystycznych PPP, MOPS i innych;</li> <li>○ analiza ruchu sieciowego na właściwej stronie internetowej.</li> </ul>   |                                       |   |  |
| <b>Uwagi:</b>  |                                       |   |  |

## **PRIORYTET II WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH**

### **Cel strategiczny 1:**

Poprawa jakości wsparcia edukacyjno – terapeutycznego udzielanego dziecku i rodzinie

### **Zadanie 2:**

Powołanie Miejskiego Zespołu ds. Wspierania Rodziny jako koordynatora działań szkół i instytucji pomocowych

### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Na terenie miasta Tychy istnieje tradycja współpracy i współdziałania instytucji niosących pomoc i wsparcie dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin z grup ryzyka (edukacyjnych, wychowawczych, materialnych, społecznych). W Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej od ponad 20 lat funkcjonują comiesięczne spotkania przedstawicieli szkół i przedszkoli oraz pracowników Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej z pracownikami socjalnymi MOPS, przedstawicielami Sądu (kuratorzy zawodowi i społeczni) oraz Policji. Spotkania te są okazją do koordynowania działań pomocowych. Zgłaszane przez wychowawcę przedszkola lub pedagoga szkolnego dzieci znajdują się najczęściej w skrajnie trudnej sytuacji życiowej, ich rodziny wymagają wsparcia i kompleksowej terapii. Uczniowie ci najczęściej mają również trudności dydaktyczne, ich szanse na rozwój i edukację są znacząco niższe niż rówieśników. W ciągu roku szkolnego odbywa się 10 spotkań, na których omawianych jest średnio po 4 przypadki, co łącznie daje liczbę 40 konsultacji. Jedynie kompleksowe działania instytucji pomocowych dają szansę na poprawę warunków życia, kontynuowanie kształcenia z sukcesem oraz wyrównywanie szans edukacyjnych.

Podejmowane działania koordynacyjne nie są jednak prowadzone przy stuprocentowej frekwencji przedstawicieli placówek. Brak umocowań prawnych oraz całkowita dowolność uczestnictwa powoduje, iż skuteczność zespołu jest ograniczona, trudno ocenić efektywność działań, wiele problemów pozostaje nierozwiązanych.

Powołanie członków Miejskiego zespołu do spraw wspierania rodziny przez władze miasta oraz wyznaczenie Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej jako koordynatora działań na szczeblu miasta zobliguje jego członków do systematycznego i aktywnego uczestnictwa w spotkaniach zespołu oraz poszukiwania kompleksowych rozwiązań i przyjęcia odpowiedzialności za realizację ustaleń.

Główne wytyczne pracy Zespołu:

1. ustalenie stałego składu zespołu z uwzględnieniem przedstawicieli wszystkich instytucji pomocowych w mieście,
2. powołanie PPP jako koordynatora pracy Zespołu,
3. opracowanie Regulaminu Pracy Zespołu,
4. opracowanie harmonogramu spotkań,
5. dokonywanie systematycznej superwizji i ewaluacji poszczególnych działań.

Stály skład zespołu pozwoli na systematyczne doskonalenie oraz podnoszenie jakości pracy. Ułatwi również ewaluację podejmowanych decyzji.

|  |                                       |   |   |
|--|---------------------------------------|---|---|
| <b>Powiązania z programami:</b>  |                                       | <b>Jednostka realizująca:</b> Miejski Zarząd Oświaty  |   |
|  |                                       | <b>Jednostki współpracujące:</b> Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia |   |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>  | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> |   | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br>2008 rok |
|  | <b>Fundusze europejskie</b>           |   |   |
|  | <b>Inne źródła</b>                    |   |   |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b>   |                                       |   |   |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Informator z kartami informacyjnymi zawierającymi przyjęte i efektywne sposoby pracy, zawierającymi liczbę przedmiotowych przypadków.</li> <li>○ Poprawa funkcjonowania omawianych wychowanków w obszarze edukacji i wychowania.</li> </ul> |                                       |   |   |
| <b>Uwagi:</b>  |                                       |   |   |

## **PRIORYTET II WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH**

### **Cel strategiczny 1:**

Poprawa jakości wsparcia edukacyjno – terapeutycznego udzielanego dziecku i rodzinie

### **Zadanie 3:**

Organizacja efektywnego systemu pomocy psychologiczno – pedagogicznej

### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Działania podejmowane przez placówki oświatowe w obszarze pomocy psychologiczno – pedagogicznej mają ogromne znaczenie dla uczniów, którzy napotykają różnorodne trudności w procesie rozwoju i edukacji. Różne problemy wychowawcze powinny znaleźć skuteczne rozwiązanie. Pomocą powinni zostać objęci uczniowie zdolni, których rozwój często nie przebiega harmonijnie. Jednakże dotychczas podejmowane działania koncentrowały się głównie na indywidualnej pomocy dla ucznia poddanego różnorodnym wpływom terapeutycznym, aby zmniejszyć lub zlikwidować pojawiające się trudności. Pomoc psychologiczno – pedagogiczna działa często jak „pogotowie ratunkowe”, którego interwencja polega na delegowaniu dziecka do pedagoga szkolnego lub dalej do Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej jako „ostatniej deski ratunku” dla rodziców i nauczycieli. Pomoc poradni ogranicza się czasem do wskazówek w formie zaleceń zawartych w opinii lub orzeczeniu. Poradnia przejmuje rozpoznawanie problemu oraz samodzielnie opracowuje program interwencji. Podejmowane są działania naprawcze w oderwaniu od środowiska społecznego, jakim jest dla ucznia rodzina oraz grupa klasowa i uczący go nauczyciele.

Zwiększenie efektywności pomocy psychologiczno – pedagogicznej będzie możliwe poprzez budowanie spójnego, czytelnego systemu, w którym jasno określone będą zakresy odpowiedzialności poszczególnych instytucji – przedszkola lub szkoły, poradni psychologiczno – pedagogicznej, innych miejsc na terenie miasta wspierających dziecko i rodzinę. Konieczne jest budowanie porozumienia opierającego się na jednoznacznym, spójnym rozumieniu sytuacji dziecka sprawiającego problemy wychowawcze niezależnie od instytucji, która rozpoznaje problem. Pozwoli to na formułowanie realistycznych i jasnych oczekiwań na każdym etapie systemu pomocy. Pozwoli także na poszukiwanie nowych form pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

Budowanie efektywnego systemu pomocy psychologiczno – pedagogicznej powinno uwzględnić:

1. Systematyczne diagnozowanie przez dyrektorów rzeczywistych potrzeb szkoleniowych placówki w zakresie pomocy psychologiczno – pedagogicznej oraz umiejętności wspierania dziecka w jego rozwoju, a także spójne łączenie tych potrzeb z celami szkoły biorąc pod uwagę dziecko i jego rodzinę.
2. Położenie nacisku na szkolenia rad pedagogicznych w zakresie komunikacji, umiejętności pracy z klasą, systemowego rozumienia problemów wychowawczych, co pozwoli na budowanie zespołów szkolnych współpracujących ze sobą. Ważne jest również obligatoryjne uczestniczenie dyrektora jako lidera zespołu i osoby zarządzającej pomocą psychologiczno – pedagogiczną w szkole w każdym tego typu szkoleniu.
3. Zorganizowanie szkolenia dla dyrektorów w obszarze radzenia sobie w interakcjach pracodawca – pracownik. Ważne jest kontynuowanie zajęć superwizyjnych dla osób zarządzających w oświacie i próby poszerzania grona dyrektorów korzystających z tej formy wsparcia.
4. Zredukowanie dokumentacji dotyczącej udzielanej w placówkach pomocy psychologiczno – pedagogicznej do koniecznego minimum z przeniesieniem akcentu na bezpośrednie działania w środowisku wychowawczym ucznia.
5. Określenie granic kompetencji w zakresie procesu wychowania i wsparcia psychologiczno – pedagogicznego w obszarze nauczyciel - pedagog szkolny - dyrektor szkoły - pracownik

|   |  |  |
|---|--|--|
| <p>Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.</p> <p>6. Powołanie zespołów ekspertów, w skład których wejść powinni przedstawiciele nauczycieli, pedagogów szkolnych, dyrektorów, poradni oraz nadzoru pedagogicznego z uwzględnieniem odrębności każdego etapu edukacyjnego, pozwoli na sprecyzowanie zakresu odpowiedzialności i czytelnie wskaże rolę każdego ogniwa w budowanym systemie.</p> <p>7. Dostosowanie programów profilaktycznych realizowanych w placówkach oświatowych – zwłaszcza tych realizowanych przez UM – do realnych potrzeb, wynikających z celów szkoły oraz programu profilaktycznego i wychowawczego placówki. Wprowadzenie szczegółowej, zewnętrznej ewaluacji tych działań na poziomie placówki oraz na poziomie miasta pozwoli na zwiększenie efektywności tych działań.</p> <p>8. Dostosowanie pracy Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej do potrzeb systemu pomocy poprzez położenie nacisku na wspieranie nauczycieli i rodziców w uruchamianiu ich zasobów oraz pomoc w samodzielnym rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych, w nabywaniu kompetencji, zdobywaniu wiedzy jak skutecznie wspierać dziecko. Priorytetowym zadaniem pracowników Poradni będzie budowanie partnerskich relacji z nauczycielami, animowanie działalności na rzecz dziecka w społeczności lokalnej (szkoła, przedszkole, rodzina). Ostateczna diagnoza trudności dziecka powinna mieć charakter diagnozy interakcyjnej – podejmowanej we współpracy z rodzicami, nauczycielami. Pracownik poradni powinien funkcjonować jako stały doradca i konsultant, służący pomocą w opracowywaniu programów krótko i długofalowych, a następnie dokonywaniu wspólnej ewaluacji.</p> <p>9. W przypadku gdy jest potrzebna pomoc specjalistyczna (terapeutyczna) położenie nacisku na terapię rodzinną, co powoduje konieczność szkolenia terapeutów w zakresie terapii systemowej rodzin i stworzenie ośrodka, który będzie mógł wspierać PPP w zakresie terapii rodzin.</p> |  |  |
| <p><b>Powiązania z programami:</b></p>  |  | <p><b>Jednostka realizująca:</b> Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna<br/> <b>Jednostki współpracujące:</b> Miejski Zarząd Oświaty, szkoły i placówki oświatowe, Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia</p> |
| <p><b>Potencjalne źródła finansowania:</b></p>  | <p><b>Środki własne z budżetu miasta</b></p> | X  |
|   | <p><b>Fundusze europejskie</b></p>           |  |
|   | <p><b>Inne źródła</b></p>                    |  |
| <p><b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br/>Lata 2008 – 2013</p>   |  |  |
| <p><b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Liczba szkoleń rad pedagogicznych w zakresie komunikacji, umiejętności pracy z klasą, systemowego rozumienia problemów wychowawczych.</li> <li>○ Liczba przeszkolonych dyrektorów szkół i placówek oświatowych w obszarze radzenia sobie w interakcjach pracodawca – pracownik.</li> <li>○ Liczba zrealizowanych w placówkach oświatowych dostosowanych do realnych potrzeb programów profilaktycznych.</li> </ul>   |  |  |
| <p><b>Uwagi:</b></p>  |  |  |

## **PRIORYTET II WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH**

### **Cel strategiczny 1:**

Poprawa jakości wsparcia edukacyjno – terapeutycznego udzielanego dziecku i rodzinie

### **Zadanie 4:**

Opracowanie i wdrożenie programu „Edukator rodzinny”

### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Dążąc do wyrównania szans edukacyjnych wszystkich uczniów zauważyć należy, że w niektórych przypadkach błędy wychowawcze, brak elementarnej wiedzy pedagogicznej rodziców, zaburzenia w ramach systemu rodzinnego powodują niedostosowanie społeczne dzieci oraz trudności w przyswajaniu wiedzy i pokonywaniu kolejnych etapów edukacyjnych. Obserwuje się niepokojący przyrost liczby dzieci z problemami w nauce wynikającymi z błędów wychowawczych popełnianych w domu (brak rozumienia granic społecznych, przekonanie o pełnym poczuciu kontroli nad dorosłymi, wymuszanie uległości dorosłych poprzez zachowania agresywne). Należy poszukiwać jak najbardziej efektywnych sposobów pracy z takimi rodzinami. Nowy, pilotażowy program psychoedukacyjny dla rodzin „Edukator rodzinny” ma szansę systemowo, wielopoziomowo pomóc rodzinie dysfunkcyjnej na terenie domu, co pozwoli na osiąganie przez dziecko sukcesu edukacyjnego i nie powielanie w przyszłości nieprawidłowych wzorców.

Program realizowany będzie przy Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, pilotażowo w wymiarze 1 etatu (20 godzin pracy z dzieckiem tygodniowo). Zadaniem pracownika z odpowiednimi kwalifikacjami psychologiczno - pedagogicznymi będzie praca z wyznaczonym dzieckiem i jego rodziną w jego naturalnym środowisku wychowawczym. Praca edukatora w domu sprowadzi się do:

1. obserwacji funkcjonowania systemu rodzinnego i zdiagnozowania trudności dziecka i rodziny;
2. przygotowania programu terapeutycznego we współpracy z wszystkimi instytucjami mogącymi wspierać działania terapeutyczne. Program zawierać powinien jasne wytyczne dotyczące porządkowania sytuacji wychowawczej, opiekuńczej i dydaktycznej dziecka;
3. wspólnej z rodzicami realizacji założonych celów prowadzonej w środowisku domu rodzinnego;
4. ewaluacji pracy i przygotowania wskazań korygujących;
5. systematycznego monitorowania funkcjonowania rodziny i efektów osiąganych przez dziecko w szkole.

Okres pracy terapeutycznej z rodziną zależny będzie od indywidualnych potrzeb rodziny. Zgłoszenia poszczególnych rodzin wymagających pomocy dokonywane będą poprzez placówki oświatowe.



|   |                                       |  |   |
|---|---------------------------------------|--|---|
| <b>Powiązania z programami:</b><br>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Tychy 2008 – 2013<br>Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych  |                                       | <b>Jednostka realizująca:</b> Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna<br><br><b>Jednostki współpracujące:</b> Miejski Zarząd Oświaty, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej |   |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>   | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> | X  | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br>Lata 2009 - 2013 |
|   | <b>Fundusze europejskie</b>           |  |   |
|   | <b>Inne źródła</b>                    |  |   |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Poprawa funkcjonowania dziecka w środowisku szkolnym.</li> <li>○ Wzrost frekwencji dziecka w szkole.</li> <li>○ Poprawa wyników nauczania i zachowania dziecka w szkole.</li> </ul> |                                       |  |   |
| <b>Uwagi:</b>   |                                       |  |   |

## **PRIORYTET II WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH**

### **Cel strategiczny 2:**

Poszerzenie i poprawa jakości oferty w zakresie organizacji wczesnego wspomagania rozwoju dziecka

### **Zadanie 5:**

Dostosowanie sieci placówek realizujących zadania w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka do bieżących potrzeb

### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka to działania terapeutyczne, prowadzone zarówno z samym dzieckiem jak i jego rodziną, mające na celu wczesną stymulację, eliminację i kompensację deficytów rozwojowych od momentu wykrycia dysfunkcji. Ten rodzaj wsparcia realizowany jest na podstawie opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka wydawanej przez Zespół Orzekający przy Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2003 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie orzekania o potrzebie kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży oraz szczegółowych zasad kierowania do kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania).

Do grudnia 2007 roku w mieście Tychy funkcjonują dwie publiczne placówki oświatowe realizujące zadanie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka (Przedszkole nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi oraz Przedszkole nr 29 z Oddziałami Integracyjnymi). Zauważalny jest systematyczny przyrost ilości dzieci korzystających z tej formy pomocy – od 10 w roku 2003/2004 do 64 w roku szkolnym 2007/2008.

Ilość wydawanych przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną opinii wzrasta wraz ze świadomością i wiedzą rodziców, iż dostępna jest taka forma pomocy (12 opinii w roku szkolnym 2002/2003 – 44 w roku szkolnym 2006/2007).

Obserwując opisany wzrost liczby dzieci kwalifikowanych do wczesnego wspomagania rozwoju zasadne wydaje się ustalenie sieci placówek prowadzących tą formę pomocy tak, aby zapewniona była dostępność do oferty terapeutycznej. W związku z tym proponuje się powołanie Zespołu wczesnego wspomagania rozwoju dziecka na terenie Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, a po dokonaniu ewaluacji potrzeb w maju 2008 poszerzenie sieci o kolejne placówki.

Konieczne jest również zorganizowanie szkoleń z zakresu metod, form pracy i pomocy rodzinie w ramach wczesnego wspomagania dla specjalistów prowadzących terapię. Należy również doposażyć placówki w niezbędne pomoce specjalistyczne, które podniosą jakość świadczonej pomocy oraz zniwelować bariery architektoniczne utrudniające dostęp do pomieszczeń terapeutycznych i toalet.

|   |  |   |  |
|---|--|---|--|
| <b>Powiązania z programami:</b><br>Priorytet IV – reorganizacja i modernizacja bazy   |  |   | <b>Jednostka realizująca:</b> Miejski Zarząd Oświaty<br><br><b>Jednostki współpracujące:</b> Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, przedszkola publiczne na terenie miasta |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>   | <b>Środki własne z budżetu miasta</b>    | X | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br>Lata 2008 – 2013  |
|   | <b>Fundusze europejskie</b>              |   |  |
|   | <b>Inne źródła (subwencja oświatowa)</b> | X |  |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Liczba placówek i miejsc dla dzieci poddawanych terapii na podstawie wydanych przez PPP orzeczeń.</li> <li>○ Poprawa jakości świadczonych usług w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.</li> <li>○ Karta informacyjna dyrektora placówki dostarczająca dane statystyczne, pozwalające na procentowe podsumowanie w jakim zakresie realizowane jest to zadanie w stosunku do zapotrzebowania. Zebranie tych danych w maju, w każdym kolejnym roku szkolnym pozwoli na monitorowanie potrzeb oraz ewaluację działań.</li> </ul> |  |   |  |
| <b>Uwagi:</b>   |  |   |  |

## **PRIORYTET II WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH**

### **Cel strategiczny 3:**

Poprawa warunków kształcenia i rozwoju dziecka niepełnosprawnego w placówkach oświatowych

### **Zadanie 6:**

Zwiększenie zakresu pomocy specjalistycznej na terenie placówek oświatowych

### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Liczba uczniów z orzeczeniami do kształcenia specjalnego na terenie miasta Tychy wynosi w roku szkolnym 2007/2008 łącznie 540 – w tym 54 orzeczenia realizowane są w przedszkolach, 208 w szkołach podstawowych i w gimnazjach w oddziałach integracyjnych, 18 w klasach integracyjnych w LO, oraz 260 w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym. Tą liczbę dzieci niepełnosprawnych obsługuje 10 placówek. Dostępność do pomocy specjalistycznej, którą w tych placówkach można uzyskać wynosi – 12,15 etatu pedagoga szkolnego, 6,5 etatu psychologa, 10,2 etatu logopedy oraz 2,49 etatu rehabilitanta.

Z powyższych danych wynika, iż sytuacja dostępności do pomocy pedagogicznej jest dobra, do pomocy logopedycznej – zadowalająca, do pomocy psychologicznej – słaba, natomiast brak jest dostępności do rehabilitacji na terenie placówek oświatowych. Brakuje również etatów pielęgniarek w przedszkolach, w których kształcą się dzieci niepełnosprawne pomimo, iż dzieci te często wymagają podawania leków nawet w trakcie zajęć oraz pomocy medycznej w przypadku pojawiających się nagłych problemów zdrowotnych. W szkołach z oddziałami integracyjnymi liczba godzin dyżuru pielęgniarki szkolnej powinna być zwiększona do całego etatu. Wskazane byłoby również zapewnienie dyżurów konsultacyjnych lekarzy o specjalizacji psychiatria dziecięca i neurologia dziecięca dla rodziców, a zwłaszcza dla nauczycieli na terenie placówek. Nawet krótka konsultacja po obserwacji dziecka w środowisku wychowawczym pozwala nauczycielowi uzyskać cenne wskazówki dotyczące sposobów pracy i postępowania z uczniem. Skuteczna pomoc dla uczniów niepełnosprawnych musi uwzględniać częsty kontakt terapeutyczny i możliwość konsultowania wszelkich wątpliwości.

W trosce o najlepszą jakość pracy z uczniem niepełnosprawnym oraz równość szans edukacyjnych należy podjąć następujące działania:

1. przeprowadzenie ankiety diagnostycznej dotyczącej potrzeb środowiska w zakresie pomocy medycznej, konsultacji lekarskich oraz rehabilitacji i terapii logopedycznej.
2. rozszerzenie współpracy z Narodowym Funduszem Zdrowia oraz negocjacje dotyczące zwiększenia liczby etatów pielęgniarek w szkołach prowadzących nauczanie dzieci niepełnosprawnych.
3. kontraktowanie konsultacji lekarzy neurologów i psychiatrów dziecięcych zgodnie ze zgłaszanym zapotrzebowaniem poszczególnych szkół.
4. zatrudnienie rehabilitantów w dążeniu do standardu 1 godziny rehabilitacji tygodniowo dla jednego dziecka z niepełnosprawnością ruchową.
5. zatrudnienie logopedów w dążeniu do standardu 1 godziny terapii mowy tygodniowo dla jednego dziecka z wadą wymowy.

Większa dostępność do pomocy medycznej w placówkach oświatowych oraz rehabilitacja i pomoc logopedyczna poprawi jakość pomocy specjalistycznej na terenie placówek.

|   |                                       |  |   |
|---|---------------------------------------|--|---|
| <b>Powiązania z programami:</b>   |                                       | <b>Jednostka realizująca:</b> Miejski Zarząd Oświaty   |   |
|   |                                       | <b>Jednostki współpracujące:</b> Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, szkoły i placówki oświatowe |   |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>   | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> | X  | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br>Lata 2009 – 2013 |
|   | <b>Fundusze europejskie</b>           |  |   |
|   | <b>Inne źródła</b>                    |  |   |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b>  |                                       |  |   |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Poprawa dostępności do usług specjalistycznych.</li> <li>○ Zwiększenie liczby uczniów objętych rehabilitacją w szkole.</li> <li>○ Zwiększenie liczby uczniów objętych opieką logopedyczną w szkole.</li> <li>○ Poprawa stanu zdrowia somatycznego i psychicznego dziecka.</li> </ul> <p>Powyższe wskaźniki będą mierzalne na podstawie analizy dokumentacji medycznej, rehabilitacyjnej i logopedycznej.</p> |                                       |  |   |
| <b>Uwagi:</b>   |                                       |  |   |

### **4.3. PRIORYTET III – BEZPIECZEŃSTWO, PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ I PATOLOGII SPOŁECZNYCH ORAZ PROMOCJA ZDROWIA**

#### **4.3.1. Diagnoza**

Jednym z celów placówek oświatowych jest, aby młody człowiek potrafił rozpoznawać symptomy różnych zagrożeń, zapobiegał ich powstawaniu, a w przypadku ich wystąpienia – umiał zachować podstawowe standardy bezpieczeństwa.

Współcześnie w pojęciu profilaktyki rozumie się zapobieganie zagrożeniom wynikającym nie tylko z używania i nadużywania rozmaitych substancji psychoaktywnych, ale także z zachowaniami lub stanami społecznymi, które są niepożądane. Zagrożenia atakujące młodych ludzi mogą wpływać z trzech źródeł: ze środowiska rodzinnego, rówieśniczego i medialnego. Dlatego planując działania profilaktyczne należy mieć na uwadze kontekst innych problemów środowiska lokalnego. Na przykład alkoholizm i bezrobocie dotyczące członków rodziny, mogą wpłynąć na pojawianie i wzmaganie się problemów z zachowaniem dzieci i młodzieży, wśród których znaczące miejsce zajmuje agresja i przemoc. Taki związek między problemami społecznymi a zachowaniem uczniów wskazuje na wielość czynników tkwiących poza szkołą, nad którymi nie ma ona kontroli.

Profilaktyka, nawet najlepsza, nie zastąpi wychowania, a specjaliści od profilaktyki nie zastąpią rodziców. To dom rodzinny jest miejscem, w którym dzieci uczą się różnych form zachowania. Jeżeli dojdzie w nim do mechanizmu negatywnego modelowania odbije się to znacząco w kontaktach dziecka z rówieśnikami oraz w jego podatności na uleganie zewnętrznym wpływom. Dzieje się tak, ponieważ problem dziedziczenia dotyczy nie tylko aspektu ekonomicznego, ale także utrwalania patologicznych wzorów zachowań. Pamiętać ponadto należy, że dzieci i młodzież są szczególnie narażone na wszelkiego rodzaju dysfunkcje środowiska rodzinnego i wynikające z nich szkody.

Kolejnym istotnym czynnikiem zewnętrznym mającym wpływ na młodego człowieka jest grupa rówieśnicza. To w niej uczniowie przygotowują się do pełnienia ról społecznych. Na forum grupy dziecko broni słuszności swojego stanowiska, uczy się samodzielnego podejmowania różnych decyzji, tworzenia czegoś nowego, wytrwałości, cierpliwości w dążeniu do celu oraz odporności w razie niepowodzeń. Gdy jednak grupa, w której obraca się młody człowiek wyznaje uproszczony system wartości, oparty np. na zasadach: „mieć znaczy być” i „silniejszy ma rację” – wtedy presja takiej grupy wyzwała kolejne zagrożenia, dając przyzwolenie do zachowań agresywnych, takich jak: wyłudzenie pieniędzy od rówieśników czy też kradzieże.

Z danych Miejskiej Komendy Policji w Tychach wynika, że w latach 2003 – 2006 ujawniono 600 czynów karalnych popełnionych przez 670 nieletnich, co oznacza, że niemal co 6 osoba podejrzana o dokonanie przestępstwa była nieletnim sprawcą. Sprawcy takich czynów to przeważnie chłopcy – uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów, w przedziale wiekowym 13-16 lat, nieletni pochodzący z rodzin niewydolnych wychowawczo. Brak środków

do życia, a także chęć dorównania w standardzie życiowym rówieśnikom z rodzin właściwie funkcjonujących, powoduje, że młodzi ludzie kradną, próbując w ten sposób sami „zarobić” na swoje potrzeby. W przypadkach przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu pobudkami są często chęć wykazania dominacji w środowisku oraz „szpan”.

W 2004 roku na konferencji Stop Przemocy, w ramach Ogólnopolskiej Kampanii Społecznej: „Walcz z agresją. Zaczynaj od siebie” przedstawiono wyniki ankiety pozwalającej poznać rozmiar agresji w tyskich szkołach. Badania objęły 9.002 osoby z sześciu gimnazjów. Na pytanie dotyczące poczucia bezpieczeństwa w szkole 28% stwierdziło, że czuje się bezpiecznie w szkole, a 29% odpowiedziało, że często czuje się bezpiecznie w szkole. Niestety aż 15 % uczniów stwierdziło, że nie czuje się bezpiecznie w szkole. Z tej ankiety można było również wywnioskować, że 35% często popada w konflikty z rówieśnikami, a wśród sposobów reagowania 22 % badanych przyznaje, że stosuje agresję fizyczną w sytuacjach konfliktu. W podsumowaniu zaznaczono, że 1/3 badanych zetknęła się z przemocą i agresją w szkole. Należy jednak zaznaczyć, że tyskie szkoły zauważają problem i starają się go aktywnie zwalczać m.in.: poprzez uczestnictwo w ogólnopolskiej kampanii społecznej „Szkoła bez przemocy”.

Interakcyjny wpływ środowiska rodzinnego oraz rówieśniczego uzupełniany jest o kontekst środowiska medialnego. Trudno jest bowiem zniechęcić młodzież do sięgania po alkohol, jeśli równocześnie jest ona obserwatorem reklam promujących np. piwo jako napój orzeźwiający i element budujący jedność w grupie. Tak więc mass media, do których zalicza się: prasę, radio, telewizję i Internet są jednym z zewnętrznych czynników kształtujących młodego człowieka. Zasadnym jest więc, aby przedmiotem profilaktyki stała się krytyczna nauka odbioru mediów, obejmująca naukę selektywnego doboru ofert oraz wykształcenie odporności na niektóre treści.

Szczególnie istotnym zagadnieniem w tym temacie jest bezpieczeństwo w użytkowaniu Internetu. Lista niepokojących kwestii nie ogranicza się tylko do nauki, by dzieci nie podawały danych personalnych osobom poznanym „w sieci” czy też zdrowotnych aspektów zbyt długiego przesiadywania przed ekranem komputera. W ramach tego zagadnienia należy informować rodziców o tym, czym są filtry rodzinne, o problemach: tzw. „prześladowania komputerowego” oraz przemocy ukazywanej w Internecie i grach komputerowych.

Minusem jest to, że profilaktyka pozostaje „skansenem” tradycyjnych form komunikowania, a dla uczniów - wychowanych na interaktywnych mediach - tradycyjne formy przekazu oparte na słowie, tablicy i kredzie są nużące. Należy pamiętać, że mass media nie są wrogiem profilaktyki, a dzięki podniesieniu za ich pośrednictwem atrakcyjności przekazu profilaktycznego - mogą stać się wręcz jej sprzymierzeńcem.

W Tychach od wielu lat prowadzone są badania, sondaże i diagnozy, mające na celu ocenę realizowanych działań oraz ukazujące aktualny stan problemów z zakresu uzależnień.

Jednym z problemów w obszarze uzależnień jest naruszanie prawa związanego ze sprzedażą alkoholu osobom nieletnim. W 2003 roku przeprowadzono badanie ankietowe, z którego wynikało, że jedynie 11% badanych dorosłych było świadkiem sprzedaży alkoholu osobie nieletniej, natomiast aż w 50% badanych młodych ludzi odpowiedziało, że nie miała problemu z kupnem napojów alkoholowych. To daje wyobrażenie, o tym jak łatwo dostępny jest alkohol dla młodych ludzi. Pomimo systematycznie podejmowanych działań kontrolnych obserwuje się powszechne łamanie prawa przez sprzedawców napojów alkoholowych oraz społeczne „przyzwolenie” na rozpijanie młodych ludzi. W roku 2005 Miasto Tychy przystąpiło do Kampanii „Alkohol – nieletnim dostęp wzbroniony”, której celem było zmniejszenie zjawiska sprzedaży alkoholu nieletnim. Na 30 skontrolowanych punktów sprzedaży alkoholu aż 27 otrzymało „Żółte Kartki Ostrzegawcze” oznaczające, że sprzedawca nie sprawdził dokumentu tożsamości. Natomiast w roku 2006 w ramach Kampanii „Lato bez %” we wszystkich tyskich punktach sprzedaży napojów alkoholowych została przeprowadzona akcja „Agent Specjalny”. Jej wyniki wykazały, że w 1/3 tyskich punktów sprzedawca nie sprawdził dokumentu tożsamości, mimo, że osoba kupująca alkohol wyglądała na niepełnoletnią. Dlatego postuluje się egzekwowanie kar oraz odbieranie koncesji wszystkim sprzedawcom łamiącym w tym zakresie prawo.

Z danych Izby Wyrzeźwien wynika, że liczba osób nieletnich zatrzymanych do wyrzeźwienia z roku na rok niepokojąco wzrasta. Z diagnozy wywnioskować można, że alkohol spożywały osoby pozbawione właściwej opieki, niezadowolone z atmosfery w domu rodzinnym, uczniowie o gorszych ocenach w szkole, często wagarowicze. W wielu przypadkach nieletnich kusila chęć bycia dorosłymi, imponowanie kolegom oraz branie przykładu od swoich rodziców. Najwięcej młodzieży sięga po alkohol po raz pierwszy w życiu w wieku 13-15 lat. W roku 2006 na 1.013 młodych Tyszan 700 osób deklarowało, że spożywało alkohol, a ponad połowa z nich przynajmniej raz upiła się do nieprzytomności.

Najnowsze wyniki tyskich badań przeprowadzonych w październiku 2007r. na zlecenie Urzędu Miasta Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia na próbie 1914 uczniów z 80 klas III gimnazjalnych i II klas szkół ponadgimnazjalnych podają, że niestety większość badanych ma już za sobą inicjację alkoholową. Dotyczy to 89% gimnazjalistów i 94% uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Zjawiskiem szczególnie niepokojącym jest duża częstotliwość picia, której wskaźnikiem jest konsumpcja napojów alkoholowych w ciągu ostatniego miesiąca – połowa piętnastolatków i dwie trzecie siedemnastolatków piło napoje alkoholowe w ciągu ostatnich 30 dni od dnia badania. Analiza danych wskazuje również, że starsi uczniowie upijają się z podobną częstotliwością jak młodszy, a dziewczęta równie często jak chłopcy.

Nie tylko do alkoholu uczniowie mają łatwy dostęp. 37% uczniów trzecich klas gimnazjum choć raz w życiu paliło marihuanę lub haszysz, przy czym wskaźnik ten rośnie aż do 67% - jeśli chodzi o uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Sądząc z wypowiedzi respondentów



w przypadku marihuany i haszyszu restrykcyjne metody prawne nie okazują się skuteczne. 39% piętnastolatków i połowa siedemnastolatków uważa te narkotyki za łatwe do zdobycia. Co więcej co piąty chłopiec ze szkoły ponadgimnazjalnej, deklaruje, że zakupu tych narkotyków może dokonać w szkole. Niepokój budzą również sygnały, że co piąty uczeń III klasy gimnazjum i co czwarty badany z II klasy szkoły ponadgimnazjalnej uważa, że łatwe byłoby dla niego zdobycie amfetaminy i ecstasy, powszechnie uważanych za tzw. narkotyki „twarde”.

Jakkolwiek z badań wynika, iż spożycie alkoholu i zażywanie narkotyków przez tyską młodzież jest nieco niższe niż w grupie objętej badaniami ogólnopolskimi (ESPAD 2007), to jednak odpowiedzi respondentów utwierdzają w przekonaniu, że istnieje duża potrzeba poszerzenia oferty działań profilaktycznych i promujących zdrowy styl życia. Ważne są przede wszystkim działania angażujące dzieci i młodzież do aktywnego spędzania czasu wolnego i motywujące do powstrzymywania się od zażywania wszelkiego rodzaju substancji psychoaktywnych.

W Tychach odpowiedzią na przedstawione problemy są, zgodnie z wymogami ustawowymi, corocznie uchwalane: Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii. Dokumenty te przedstawiają zadania zaplanowane do przeprowadzenia w danym roku budżetowym. Wśród tych zadań jednym z priorytetowych jest realizacja programów profilaktycznych w szkołach.

Programy profilaktyczne nastawione są na ogólny rozwój osobowy uczestników, uczą umiejętności związanych z funkcjonowaniem psychospołecznym oraz umiejętności rozwiązywania problemów bez sięgania po środki psychoaktywne. Do licencjonowanych programów profilaktycznych, prowadzonych w tyskich szkołach można zaliczyć m.in.: *NOE, Debatę, Spójrz inaczej*. Ponadto nauczyciele, wychowawcy, pedagodzy i psychologowie szkolni przygotowują autorskie programy profilaktyczne, zawierające propozycje interesujących zajęć pozalekcyjnych.

Istnieje potrzeba systematycznie przeprowadzanej ewaluacji prowadzonych programów profilaktycznych, która pozwoliłaby dostosować zajęcia do potrzeb i zainteresowań dzieci i młodzieży. Również działalność informacyjno – edukacyjna powinna być rozszerzona o atrakcyjne formy – konkursy, pikniki, debaty, zawody - angażujące młode osoby do samodzielnego poszerzania wiedzy nt. wszelkich zagrożeń i sposobów walki z nimi.

Działaniami profilaktycznymi należy objąć wszystkie dzieci w wieku przedszkolnym. W latach 2003 – 2007 prowadzone były w kilku przedszkolach (np.: Przedszkolu nr 29, 13, 14) programy profilaktyczne, a bazując na sprawozdaniach i relacjach osób prowadzących, uzyskujemy informacje o wysokiej skuteczności przekazu profilaktycznego. Dzieci w wieku 5 - 7 lat są szczególnie podatne na pozytywne sugestie, dzięki czemu wprowadzanie elementów profilaktycznych w nauczaniu przedszkolnym i wczesnoszkolnym może stanowić doskonałą bazę do dalszych działań w szkole podstawowej.

Ponadto mając na uwadze ułatwiony kontakt z rodzicami, przyprowadzającymi i odprowadzającymi dzieci, można by ich zachęcić do udziału w warsztatach nt. profilaktyki.

Corocznie organizowane są szkolenia dla pedagogów i osób zawodowo zajmujących się pomaganiem dzieciom i młodzieży, dzięki którym uczestnicy nabywają praktyczne umiejętności i poszerzają swoje kompetencje z zakresu profilaktyki, promocji zdrowia oraz przeciwdziałania agresji i przestępczości nieletnich. Warsztaty o podobnej tematyce powinny być prowadzone również dla, chcących poszerzyć swoją wiedzę, rodziców.

Dla dzieci i młodzieży szkoła, obok rodziny i grupy rówieśniczej, stanowi jedno z ważniejszych środowisk wychowawczych. Jest miejscem zdobywania nowych doświadczeń i kształtowania tożsamości. Środowisko psychospołeczne ma wpływ na zdrowie i samopoczucie uczniów. W latach 2003-2006 działaniami z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki objęte były dzieci z tyskich placówek oświatowo-wychowawczych. Programy były kierowane dla różnych grup wiekowych.

Od roku 2003 do 2006 r. zrealizowano łącznie 28 programów zdrowotnych dla dzieci i młodzieży, w których uczestniczyło ponad 19 tysięcy uczniów. Programy dotyczyły głównie profilaktyki wad postawy, profilaktyki stomatologicznej, udzielania pierwszej pomocy, profilaktyki zaburzeń metabolicznych, profilaktyki onkologicznej, w tym raka piersi i jelita grubego oraz przesiewowych badań okulistycznych i preluksacyjnych.

Do końca 2007 roku realizowane są na terenie szkół programy z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki, merytorycznie zbliżone do programów z lat poprzednich. Co roku jednak udoskonalana jest ich forma. Zdecydowana większość programów odniosła pozytywny skutek czy to edukacyjny (pozyskanie wiedzy i nabycie umiejętności) czy też zdrowotny. Podczas badań skriningowych udało się wychwycić grupę dzieci zagrożonych pewnymi jednostkami chorobowymi oraz zapobiec skutkom zaburzeń zdrowotnych w przyszłości.

W „Raporcie o stanie zdrowia mieszkańców Miasta Tychy” zamieszczone są informacje dotyczące zachorowalności, umieralności i śmiertelności dzieci w wieku 0-18 lat z uwzględnieniem wybranych jednostek chorobowych. Nie mniej jednak, brak jest obecnie diagnozy dotyczącej stanu zdrowia dzieci i młodzieży tyskich szkół. Badania tego rodzaju prowadzone były w roku 1998 oraz 2002. Wydaje się jednak, że ich powtórzenie byłoby wysoce pożądane dla opracowania jeszcze bardziej skutecznych i racjonalnych działań.

Chcemy, by młodzież radziła sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi i dokonywała wyborów społecznie akceptowanych. Profilaktyka i edukacja zdrowotna są najskuteczniejszymi, sposobami na powstrzymanie negatywnego zjawiska patologizacji życia społecznego. Działania profilaktyczne wspierają i umacniają pozytywne wzory zachowań i postawy młodzieży wobec zagrożeń, atakujących ich ze środowiska rodzinnego, rówieśniczego i medialnego.

#### 4.3.2. Cele strategiczne i sposoby ich realizacji

| <b>CELE STRATEGICZNE</b>   | <b>ZADANIA</b>   |
|--|--|
| 1. Poprawa bezpieczeństwa uczniów  | 1. Realizowanie różnorodnych programów ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy, niebezpieczeństwa Internetu oraz obronę przed przestępcą<br>2. Uruchomienie programu „Proces symulowany”  |
| 2. Prowadzenie działań profilaktyczno - edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży, przeciwdziałających uzależnieniom, patologiom i wykluczeniu społecznemu | 3. Realizacja programów o charakterze profilaktycznym i integracyjnym dla dzieci i młodzieży z różnych środowisk rodzinnych, dostosowanych do wcześniej zdiagnozowanych problemów<br>4. Systematyczne doskonalenie kwalifikacji i umiejętności nauczycieli w zakresie prowadzenia programów profilaktycznych |
| 3. Realizowanie programów promujących zdrowie  | 5. Realizacja programów zdrowotnych<br>6. Utworzenie lokalnej sieci szkół promujących zdrowie  |

### 4.3.3. Szczegółowy opis wybranych zadań i planowanych przedsięwzięć

|   |                                       |   |   |
|---|---------------------------------------|---|---|
| <b>PRIORYTET III<br/>BEZPIECZEŃSTWO, PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ I PATOLOGII SPOŁECZNYCH ORAZ<br/>PROMOCJA ZDROWIA</b>  |                                       |   |   |
| <b>Cel strategiczny 1:</b><br>Poprawa bezpieczeństwa uczniów  |                                       |   |   |
| <b>Zadanie 1:</b><br>Realizowanie różnorodnych programów ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy, niebezpieczeństwa Internetu oraz obronę przed przestępcą   |                                       |   |   |
| <b>Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:</b><br><br>Jednym z efektywniejszych sposobów zapewnienia bezpieczeństwa uczniom jest prowadzenie edukacji na temat zagrożeń i konstruktywnych zachowań w sytuacji ich powstania. Wśród proponowanych zajęć można wymienić programy poszerzające kompetencje w zakresie korzystania z nowoczesnych mediów oraz samoobrony. Najlepszym sposobem na zaangażowanie uczniów w problematykę bezpieczeństwa jest wykorzystanie aktywnych metod uczenia zapewniających równoczesne oddziaływanie na sferę poznawczą, emocjonalną i behawioralną ucznia. Oznacza to, że wszelkie formy edukacyjne dotyczące tematyki przemocy, uzależnień, bezpieczeństwa w sieci, ruchu drogowym, promocji zdrowia powinny wykorzystywać tę metodę uczenia. Z racji siły wpływu negatywnych czynników zewnętrznych na młodego człowieka należy zadbać by każda placówka oświatowo wychowawcza w mieście co najmniej raz w roku szkolnym realizowała wszystkie programy wynikające z niniejszej strategii. Ponadto należy zintensyfikować współpracę szkół z Policją, zwłaszcza przy realizacji planowanego programu dot. bezpiecznego korzystania z nowych mediów, w tym z Internetu. |                                       |   |   |
| <b>Planowane przedsięwzięcia:</b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Wybór programu edukacyjnego                     <ol style="list-style-type: none"> <li>a) ogłoszenie konkursu na program pt.: „Minimalizowanie przejawów przemocy” – szkolenia z zakresu mediacji rówieśniczych;</li> <li>b) ogłoszenie konkursu na program pt.: „Obrona przed przestępcą”;</li> <li>c) ogłoszenie konkursu na program pt.: „Bezpieczny Internet”.</li> </ol> </li> <li>2. Przygotowanie kadry edukatorów / trenerów do realizacji w/w programów.</li> <li>3. Realizacja programów (co najmniej raz w roku szkolnym) przez tyskie placówki oświatowe.</li> <li>4. Ewaluacja programów.</li> </ol>   |                                       |   |   |
| <b>Powiązania z programami:</b><br>Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,<br>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Tychy na lata 2008 - 2013   |                                       | <b>Jednostka realizująca:</b> Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia, szkoły i placówki oświatowe<br><br><b>Jednostki współpracujące:</b> Miejski Zarząd Oświaty |   |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>   | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> | X   | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br>Lata 2009 - 2013 |
|   | <b>Fundusze europejskie</b>           |   |   |
|   | <b>Inne źródła</b>                    |   |   |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Liczba uczestników programów.</li> <li>○ Liczba szkół, które wdrożyły program.</li> <li>○ Liczba wyszkolonych edukatorów / trenerów.</li> <li>○ Ilość incydentów agresji – zmniejszenie ilości incydentów przemocy.</li> <li>○ Nabycie przez uczestników umiejętności reagowania w sytuacjach zagrożenia.</li> </ul>  |                                       |   |   |
| <b>Uwagi:</b>   |                                       |   |   |

| <b>PRIORYTET III<br/>BEZPIECZEŃSTWO, PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ, PATOLOGII SPOŁECZNYCH I<br/>PROMOCJA ZDROWIA</b>   |                                       |   |   |
|--|---------------------------------------|---|---|
| <b>Cel strategiczny 1:</b><br>Poprawa bezpieczeństwa uczniów   |                                       |   |   |
| <b>Zadanie 2:</b><br>Uruchomienie programu „Proces symulowany”   |                                       |   |   |
| <b>Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:</b><br><br>Jednym z najbardziej efektywnych sposobów zapewnienia bezpieczeństwa uczniów jest prowadzenie edukacji na temat skutków prawnych negatywnych zachowań. Aktywną metodą angażującą emocjonalnie i skutkującą poznawczo byłoby zrealizowanie tematu o znaczeniu legalności postępowania w świetle prawa poprzez realizację metodologii edukacyjnej procesu symulowanego. Przedmiotem zadania jest przygotowanie i realizacja pokazowych procesów, podczas których uczniowie będą mogli zobaczyć na żywo, co oznaczają i jakie są konsekwencje zachowań dewiacyjnych i prawnie karalnych. Proces taki mocno zadziała na młodzież. Dzięki profesjonalizmowi sędziów, prokuratorów i adwokatów młodzież mogła będzie zapoznać się z mechanizmami instytucji prawa w Polsce i zrozumieć jak ważne jest przestrzeganie norm społecznych. |                                       |   |   |
| <b>Planowane przedsięwzięcia:</b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Nawiązać współpracę z Sądem, Prokuraturą i Izbą Adwokacką w celu zainteresowania ich realizacją procesu symulowanego.</li> <li>2. Przy współpracy z w/wymienionymi instytucjami przeprowadzić trzy procesy symulowane w roku przy liczonym uczestnictwie uczniów i nauczycieli.</li> <li>3. Nawiązać współpracę z Ośrodkiem Telewizji Katowice w celu nagrania filmu z tych procesów.</li> <li>4. Rozpowszechniać na lekcjach wychowawczych filmy z procesów symulowanych.</li> </ol>  |                                       |   |   |
| <b>Powiązania z programami:</b><br>Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych<br>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Tychy na lata 2008 - 2013   |                                       | <b>Jednostka realizująca:</b> Młodzieżowy Dom Kultury nr 1<br><br><b>Jednostki współpracujące:</b> Komenda Miejska Policji, Miejski Zarząd Oświaty, szkoły i placówki oświatowe |   |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>  | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> | X   | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br>Lata 2009 - 2013 |
|  | <b>Fundusze europejskie</b>           |   |   |
|  | <b>Inne źródła</b>                    |   |   |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Liczba szkół, które wzięły udział w programie.</li> <li>○ Liczba uczestników programu.</li> <li>○ Spadek wskaźnika przestępczości.</li> </ul>  |                                       |   |   |
| <b>Uwagi:</b>  |                                       |   |   |

## **PRIORYTET III BEZPIECZEŃSTWO, PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ I PATOLOGII SPOŁECZNYCH ORAZ PROMOCJA ZDROWIA**

### **Cel strategiczny 2:**

Prowadzenie działań profilaktyczno - edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży, przeciwdziałających uzależnieniom, patologiom i wykluczeniu społecznemu

### **Zadanie 3:**

Realizacja programów o charakterze profilaktycznym i integracyjnym dla dzieci i młodzieży z różnych środowisk rodzinnych, dostosowanych do wcześniej zdiagnozowanych problemów

### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Działania profilaktyczne są odpowiedzią na rozmaite, oceniane jako szkodliwe i niepożądane, zjawiska społeczne. Lista niepokojących zachowań, które podejmują młodzi ludzie w okresie dojrzewania, obejmuje m.in.: wagary, uciezki z domu, próby samobójcze, stosowanie niebezpiecznych diet oraz wszelkiego rodzaju uzależnienia – nie tylko od alkoholu i narkotyków, ale także od leków, telewizji i gier komputerowych. Ponadto szczególnie istotny wydaje się problem bezrobocia i biedy, który dotyka rodziny wychowanków placówek oświatowych. To pozwala ocenić, że problemy społeczne nie zawężają się tylko do problemu uzależnienia od środków psychoaktywnych. Dlatego kontekst tych różnych problemów i ich powiązań ma istotne znaczenie dla przyjęcia zintegrowanych działań profilaktycznych. Niekiedy interwencja w jednym obszarze problemowym może pomóc w rozwiązaniu innych. Przede wszystkim należy doskonalić ofertę pomocy dla uczniów potrzebujących integracji i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Uczniowie ci wymagają różnych form pomocy: udziału w atrakcyjnych, grupowych zajęciach pozalekcyjnych, pomocy finansowej, psychologicznej – pedagogicznej i innej w zależności od indywidualnych potrzeb. Programy integrujące dzieci i młodzież z różnych środowisk powinny zawierać takie elementy jak: wyrównywanie szans edukacyjnych i społecznych, przeciwdziałanie kompleksom, dziedziczeniu biedy czy patologicznym zachowaniom. Interakcyjny wpływ czynników wymaga interdyscyplinarnego charakteru działań profilaktycznych. Należy również zaznaczyć, że współczesny model profilaktyki angażuje przede wszystkim nauczycieli i liderów młodzieżowych – jako bliższych środowisku lokalnemu od ekspertów i specjalistów zewnętrznych. Dostosowanie programów do specyficznych problemów placówki warunkuje ich wysoką efektywność. Ponadto ważne, aby programy edukacyjne przygotowywane były w trybie projektów konkursowych, dzięki czemu wzrośnie ich atrakcyjność.

### **Planowane przedsięwzięcia:**

1. Systematyczna diagnoza problemów dzieci i młodzieży (zarówno w środowisku rodzinnym, szkolnym jak i lokalnym) – stworzenie swoistej mapy problemów tych dzieci.
2. Ogłoszenie konkursu i wybór programów profilaktycznych lub przeciwdziałających wykluczeniu dla dzieci i młodzieży, dostosowanych do problemów danej placówki.
3. Przygotowanie (np.: wyposażenie w informacje) prowadzących zajęcia nauczycieli oraz młodzieżowych liderów.
4. Realizacja i promocja programów.
5. Monitoring realizowanych działań.
6. Ewaluacja programów.
7. Promocja „dobrych praktyk”.

|   |                                       |   |   |
|---|---------------------------------------|---|---|
| <b>Powiązania z programami:</b><br>Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,<br>Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii,<br>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Tychy na lata 2008 – 2013   |                                       |   | <b>Jednostka realizująca:</b> Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia, szkoły i placówki oświatowe<br><br><b>Jednostki współpracujące:</b> Miejski Zarząd Oświaty |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>   | <b>Srodki własne z budżetu miasta</b> | X | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br>Lata 2009-2013   |
|   | <b>Fundusze europejskie</b>           |   |   |
|   | <b>Inne źródła</b>                    |   |   |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Liczba uczestników programów.</li> <li>○ Ilość edycji konkursów na programy.</li> <li>○ Liczba szkół, które wdrożyły programy.</li> <li>○ Liczba wyszkolonych edukatorów / trenerów.</li> <li>○ Wyniki Mapy problemów dzieci młodzieży – ilość szkół z danym problemem.</li> <li>○ Ewaluacja w porównaniu z wynikami diagnozy – spadek liczby dzieci i młodzieży sięgających po narkotyki i alkohol.</li> </ul> |                                       |   |   |
| <b>Uwagi:</b>   |                                       |   |   |

| <b>PRIORYTET III<br/>BEZPIECZEŃSTWO, PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ I PATOLOGII SPOŁECZNYCH ORAZ<br/>PROMOCJA ZDROWIA</b>  |                                       |  |   |
|---|---------------------------------------|--|---|
| <b>Cel strategiczny 2:</b><br>Prowadzenie działań profilaktyczno - edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży, przeciwdziałających uzależnieniom, patologiom i wykluczeniu społecznemu   |                                       |  |   |
| <b>Zadanie 4:</b><br>Systematyczne doskonalenie kwalifikacji i umiejętności nauczycieli w zakresie prowadzenia programów profilaktycznych   |                                       |  |   |
| <b>Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:</b><br><br>Aby zapewnić bezpieczeństwo dzieci poprzez ich edukację na temat zagrożeń, patologii należy dbać o to, by programy realizowane były co najmniej 1 raz w roku szkolnym we wszystkich szkołach. Optymalnym sposobem na zrealizowanie tego zadania będzie przygotowanie nauczycieli do prowadzenia tychże programów. Wymierną korzyścią takiego rozwiązania będzie rozwój kompetencji nauczycieli, pobudzenie ich motywacji do pracy, wyposażenie nauczycieli w atrakcyjne metody do realizacji zajęć. |                                       |  |   |
| <b>Planowane przedsięwzięcia:</b><br><br>1. Przygotowanie (opracowanie) programu szkoleń dla nauczycieli z zakresu programów profilaktycznych.<br>2. Określenie harmonogramu organizacji szkoleń.<br>3. Nabór uczestników.<br>4. Wybór prowadzących program.<br>5. Ewaluacja programu.  |                                       |  |   |
| <b>Powiązania z programami:</b><br>Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych<br>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Tychy na lata 2008 - 2013  |                                       | <b>Jednostka realizująca:</b> Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia, szkoły i placówki oświatowe<br><br><b>Jednostki współpracujące:</b> Miejski Zarząd Oświaty, tyskie placówki oświatowe |   |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>   | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> | X  | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br>Lata 2008 - 2013 |
|   | <b>Fundusze europejskie</b>           |  |   |
|   | <b>Inne źródła</b>                    |  |   |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty :</b><br><br><ul style="list-style-type: none"> <li>○ Liczba nauczycieli przeszkolonych w zakresie prowadzenia programów profilaktycznych.</li> <li>○ Ilość zrealizowanych szkoleń w ramach przygotowywania nauczycieli do prowadzenia programów profilaktycznych.</li> <li>○ Ilość programów profilaktycznych zrealizowanych przez przeszkolonych nauczycieli.</li> </ul>  |                                       |  |   |
| <b>Uwagi:</b>   |                                       |  |   |



### **PRIORYTET III BEZPIECZEŃSTWO, PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ I PATOLOGII SPOŁECZNYCH ORAZ PROMOCJA ZDROWIA**

#### **Cel strategiczny 3:**

Realizowanie programów promujących zdrowie

#### **Zadanie 6:**

Utworzenie lokalnej sieci szkół promujących zdrowie

#### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Dbanie o własne zdrowie w celu zminimalizowania zagrożeń wynikających ze złych postaw zdrowotnych powinno stanowić jeden z istotnych elementów w edukacji. Priorytetem szkoły promującej zdrowie powinno być krzewienie zdrowego stylu życia zarówno wśród społeczności szkolnej, a więc uczniów ale także nauczycieli i pozostałych pracowników placówek. Tworzenie szkoły promującej zdrowie to wyzwanie dla samych nauczycieli w ramach pracy własnej ale zarazem aktywizacja dzieci i młodzieży oraz angażowanie rodziców do działań na rzecz zdrowia fizycznego oraz psychicznego. Tworzenie w placówkach miejsca przyjaznego szeroko rozumianemu zdrowiu, bezpieczeństwu fizycznemu i społecznemu to właśnie promocja zdrowia w miejscu nauczania i wychowania. Osiągnięcie założeń możliwe jest przez wprowadzanie programów zdrowotnych, akcji prozdrowotnych, konkursów wiedzy, plastycznych z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia. Permanentne dążenie do kształtowania prozdrowotnych zachowań na poziomie szkoły odniesie istotny wpływ na zdrowie rodziny oraz szeroko rozumianej społeczności lokalnej. Stworzenie lokalnej sieci szkół promujących zdrowie pozwoli w przyszłości objąć swym zasięgiem przedszkola, dostosowując treści programowe do potencjalnych odbiorców. Kształtowanie motywacji, wszechstronna edukacja zdrowotna oraz utrwalanie zdobytych umiejętności daje duże szanse na zmniejszenie w przyszłości zachorowalności na najczęściej występujące w naszym kraju choroby cywilizacyjne.

#### **Planowane przedsięwzięcia:**

1. Opracowanie założeń szkoły promującej zdrowie.
2. Opracowanie kryteriów przynależności do lokalnej sieci szkół promujących zdrowie.
3. Powołanie lokalnego – na poziomie gminy- koordynatora wraz z zespołem.
4. Opracowanie programu promocji zdrowia w szkole.
5. Wprowadzenie okresu przygotowawczego dla szkół przystępujących do projektu.
6. Podnoszenie umiejętności nauczycieli zaangażowanych w wychowanie zdrowotne- szkolenia, konferencje.
7. Wdrażanie założonych działań prozdrowotnych, programów, konkursów itp. z szczególnym uwzględnieniem aktywizacji uczniów.
8. Promocja medialna podejmowanych inicjatyw.
9. Podjęcie współpracy z organizacjami działającymi w obszarze zdrowia na terenie gminy.
10. Podjęcie współpracy oraz wymiana doświadczeń na poziomie województwa.
11. Monitoring podjętych inicjatyw.
12. Ewaluacja podjętych działań prozdrowotnych.
13. Opracowanie raportu z działalności szkół, które przystąpiły do projektu.
14. Stworzenie bazy celem wprowadzenia sieci przedszkoli promujących zdrowie, korzystając z doświadczeń w szkołach.

|  |  |   |  |
|--|--|---|--|
| <p><b>Powiązania z programami:</b><br/>                 Program Profilaktyki i Promocji Zdrowia Miasta Tychy<br/>                 Narodowy Program Zdrowia<br/>                 Środowiskowy Program Wychowania Zdrowotnego w Szkole<br/>                 Szkoła Promująca Zdrowie</p>   |  |   | <p><b>Jednostka realizująca:</b> Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia</p> <p><b>Jednostki współpracujące:</b> szkoły i placówki oświatowe, Miejski Zarząd Oświaty</p> |
| <p><b>Potencjalne źródła finansowania:</b></p>   | <p><b>Środki własne z budżetu miasta</b></p> | X | <p><b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br/>                 Lata 2008 - 2013</p>   |
|  | <p><b>Fundusze europejskie</b></p>           |   |  |
|  | <p><b>Inne źródła</b></p>                    |   |  |
| <p><b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Ilość podjętych inicjatyw prozdrowotnych.</li> <li>○ Ilość szkół uczestniczących w działaniach na rzecz zdrowia.</li> <li>○ Ilość uczniów uczestniczących w działaniach na rzecz zdrowia.</li> <li>○ Liczba szkół, które złożyły deklarację przystąpienia do lokalnej sieci szkół promujących zdrowie.</li> </ul> |  |   |  |
| <p><b>Uwagi:</b></p> <p>Do czerwca 2009 r. realizacją zadania zajmować się będzie Urząd Miasta Tychy.<br/>                 Od września 2009 r. zgodnie z ustawą o Ratownictwie Medycznym obowiązek ten spoczywać będzie na placówkach oświatowych.<br/>                 Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miasta Tychy od 2002 r. prowadzi szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy wśród tyskich szkół.</p> |  |   |  |

## **4.4. PRIORYTET IV – REORGANIZACJA I MODERNIZACJA BAZY PLACÓWEK OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH**

### **4.4.1. Diagnoza**

Baza oświatowa (rozumiana jako infrastruktura i wyposażenie placówek) stanowi jeden z czynników determinujących efektywność realizacji zadań edukacyjnych. Dokonana w tym zakresie diagnoza zmierzała do ustalenia, w jakim stopniu miejska baza oświatowa - funkcjonująca w kontekście realnych procesów demograficznych, potrzeb artykułowanych przez użytkowników systemu oraz lokalnych uwarunkowań finansowych - sprzyja realizacji kluczowych wyzwań edukacyjnych.

Jednym z podstawowych czynników determinujących racjonalne wykorzystanie bazy oświatowej są procesy demograficzne. W Tychach obserwowany jest wzrost liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli oraz zwiększający się wskaźnik ogólnej liczby dzieci w wieku 3-6 lat zapisanych do tego typu placówek. W bieżącym roku szkolnym do przedszkoli uczęszcza 64,50% ogólnej liczby dzieci (bez tzw. „zerówek”), co stawia Tychy w korzystnej sytuacji na tle średniej krajowej (wg danych na czerwiec 2007 r. dochodziła ona zaledwie do 42%). Niemniej, rejestrowane w tym zakresie potrzeby wskazują na konieczność pilnego udostępnienia dodatkowych miejsc w przedszkolach.

W latach 2008-2013 należy spodziewać się stabilizacji w zakresie naboru uczniów do tyskich szkół podstawowych (w roku szkolnym 2012/2013 będzie do nich uczęszczało o 117 uczniów więcej niż w roku szkolnym 2007/2008, co stanowi wzrost o około 1%). Utrzymać będzie się natomiast tendencja istotnego spadku ilości uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. W roku szkolnym 2012/2013 do gimnazjów będzie uczęszczać o 908 uczniów mniej niż w roku szkolnym 2007/2008 (spadek o 22,3%) a do szkół ponadgimnazjalnych (nie uwzględniając uczniów spoza miasta Tychy) - o 2.121 uczniów mniej (spadek o blisko 38%). Powyższe tendencje wskazują na fakt, że do roku 2013 nie należy spodziewać się zasadniczej zmiany realnej wielkości subwencji otrzymywanej przez Miasto na realizację zadań oświatowych. Realne środki otrzymywane z budżetu państwa na realizację tych zadań w kolejnych latach będą utrzymywały się na zbliżonym poziomie (przy założeniu, że nie nastąpi radykalna zmiana systemu finansowania oświaty w JST). Brak zmian organizacyjnych w zakresie szkolnictwa gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego będzie natomiast skutkowało zwiększeniem kosztów utrzymania tych szkół, co bezpośrednio obciąży budżet Miasta. Tym samym, znacznie trudniejsze stanie się osiągnięcie zadawalającego stanu w zakresie jakościowego rozwoju bazy, w tym: spełnienia norm i standardów w zakresie bhp, przeprowadzenie remontów i modernizacji poszczególnych placówek oraz ich doposażenie.

W powyższym kontekście, szczególnego wymiaru nabiera problem racjonalizacji sieci szkół i placówek oświatowych, wyrażającej się w aktualizacji obwodów szkolnych w przypadku szkół podstawowych i gimnazjów oraz dostosowaniu ilości instytucji oświatowych

do realnych potrzeb lokalnego środowiska w przypadku gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Przy założeniu, że wszelkie środki finansowe uzyskane w efekcie racjonalizacji pozostają nadal w systemie i przyczyniają się do jego jakościowej poprawy, zasadne wydaje się dążenie do zmniejszenia liczby obiektów szkolnych przy jednoczesnym kierowaniu środków inwestycyjno-remontowych na rozwój pozostałych obiektów oraz prowadzeniu działań o charakterze strukturalnym, zmierzających do przypisania nowych funkcji istniejącym obiektom i koncentracji zasobów edukacyjnych np. w formie centrów kształcenia zawodowego (być może także centrów edukacji językowej, artystycznej lub sportowej).

Należy przyjąć, że tendencje demograficzne spowodowane przyrostem naturalnym oraz migracjami mają zróżnicowaną dynamikę i zakres nie tylko w odniesieniu do poszczególnych etapów edukacyjnych, ale także w poszczególnych placówkach oraz rejonach Miasta. Zatem, dotychczasowe rozpoznanie uwarunkowań funkcjonowania tyskiej oświaty, leżące u podstaw wdrażanych i planowanych przeobrażeń, winno zostać uzupełnione analizami oddającymi zróżnicowany charakter tych procesów oraz uwzględniać widoczne przemieszczanie się użytkowników systemu w jego obrębie. Procentowy udział uczniów spoza obwodu w ogólnej liczbie uczniów poszczególnych szkół (zawierający się w rozpiętości od 0% do 50% w przypadku szkół podstawowych oraz od 2,12% do 72,22% w przypadku gimnazjów) może świadczyć zarówno o konieczności weryfikacji dotychczasowych obwodów szkolnych, jak i o istniejącej tendencji do świadomego wyboru konkretnej szkoły przez uczniów i ich rodziców.

Tychy posiadają rozbudowaną sieć szkół i placówek oświatowych. Obiekty tworzące miejską bazę edukacyjną znajdują się w różnym stanie technicznym, odpowiadającym okresowi ich użytkowania (obok nowoczesnych budynków, obiekty posiadające przeszło 100-letnią tradycję) oraz zakresowi dokonywanych na przestrzeni lat remontów i modernizacji. Niezadawalający stan techniczny wielu obiektów szkolnych występuje na wszystkich szczeblach edukacji. Zauważalny jest proces ich dekapitalizacji przy wyraźnym deficycie publicznych i prywatnych inwestycji edukacyjnych. Poprawa stanu w tym zakresie jest zadaniem niezbędnym i w pierwszym rzędzie powinna zmierzać do zwiększenia poziomu bezpieczeństwa użytkowników obiektów oświatowych oraz redukcji czynników generujących dodatkowe koszty związane z ich eksploatacją.

Biorąc pod uwagę kosztochłonność tego procesu, niezbędne wydaje się wypracowanie systemowych rozwiązań w tym zakresie: powiązanie działań z racjonalizacją miejskiej sieci oświatowej oraz stworzenie szczegółowej bazy danych zawierającej informacje na temat rzeczywistych potrzeb inwestycyjno-remontowych szkół i placówek oświatowych wraz z kalkulacją kosztów, która pozwoli na hierarchizację realizowanych zadań.

Istotne jest kontynuowanie działań podjętych w ramach realizacji *Powiatowego Programu Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2004-2008* (Uchwała Nr 0150/XIX/416/04 Rady Miasta Tychy z dnia 29 kwietnia 2004 r.), zmierzających do zwiększenia

dostępności obiektów oświatowych dla osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych. Szczegółowa inwentaryzacja dotychczasowych realizacji oraz sygnalizowanych potrzeb winna stać się podstawą dalszych przedsięwzięć w tym zakresie, warunkowanych dodatkowo preferowanym przez Miasto modelem kształcenia osób niepełnosprawnych, immanentnie wpisanym w działania objęte priorytetem „wyrównywanie szans edukacyjnych”.

Procesowi dekapitalizacji podlegają nie tylko obiekty szkół i placówek oświatowych, ale także tereny wokół nich. Obecny stan zagospodarowania wielu spośród tych terenów wskazuje na konieczność podjęcia działań zmierzających do ich rewitalizacji, tworzenia miejsc bezpiecznych i estetycznych, dodatkowo posiadających swój walor rekreacyjno-edukacyjny. Przykładem dobrej praktyki w tym zakresie jest realizacja projektu „Ogród wszystkich dzieci” przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym.

Możliwość realizacji zadań edukacyjnych wynikających z misji poszczególnych szkół i placówek oświatowych związana jest bezpośrednio z jakością bazy, którą dysponują oraz wyposażeniem w sprzęt szkolny i środki dydaktyczne. Widoczne jest zróżnicowanie szkół i placówek w tym zakresie a nakłady finansowe na ten cel są niewystarczające. Zauważa się też brak standardów, których wdrożenie sprzyjałoby powszechności dostępu do usług o określonym poziomie oraz wspierało realizację kluczowych wyzwań edukacyjnych. Określenie i wdrożenie na terenie miasta Tychy w latach 2008-2013 standardów zaplecza edukacyjnego powinno wspomagać rzeczywistą i efektywną realizację celów określonych zarówno w ogólnokrajowych priorytetach rozwojowych (np. *Strategia rozwoju edukacji na lata 2007-2013*), jak i w lokalnych dokumentach strategicznych (np. *Strategia rozwoju: Tychy 2013*).

„Miejski System Edukacyjny – czytamy w *Strategii rozwoju: Tychy 2013* - winien podjąć wyzwanie na rzecz powszechności i poprawy jakości kształcenia informatycznego oraz rozwiązania problemu teleinformatycznej alfabetyzacji społeczności lokalnej”. Analiza dostępności komputerów dla uczniów tyskich szkół publicznych wskazuje na nierówność szans w tym zakresie.

| Typ szkoły             | Minimalna liczba uczniów przypadająca na 1 komputer | Maksymalna liczba uczniów przypadająca na 1 komputer |
|------------------------|---|--|
| szkoły podstawowe      | 7,13  | 31   |
| gimnazja               | 7,75  | 29,81  |
| licea ogólnokształcące | 17,33   | 30,95  |
| zespoły szkół          | 5,50  | 62,42  |

Analogicznie, analiza zaplecza sportowego placówek oświatowych wskazuje na brak standardów określających niezbędną jakość takiego zaplecza oraz nierówny dostęp uczniów poszczególnych szkół do bazy zapewniającej efektywność działań w zakresie rozwoju kultury fizycznej. Biorąc pod uwagę współczesne znaczenie umiejętności posługiwania się językami obcymi, standaryzacji powinien również podlegać proces ich nauczania. Postuluje się także

opracowanie i wdrożenie w latach 2008-2013 standardu pracowni matematyczno-przyrodniczych, preferujących edukację opartą na doświadczeniach.

Wizja społeczeństwa informacyjnego oraz obowiązek przygotowania młodzieży do swobodnego funkcjonowania w takim społeczeństwie wymusza szersze wprowadzenie technologii informacyjnej do działań edukacyjnych szkoły. Znaczącą rolę w tym procesie wyznacza się bibliotekom szkolnym. Tradycyjne zadania związane z gromadzeniem, przechowywaniem i udostępnianiem materiałów bibliotecznych uzupełnione zostają działaniami wspomagającymi realizację procesów edukacyjnych i wychowawczych, wspierającymi uzyskiwanie przez uczniów umiejętności poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł oraz rozwijanie osobistych uzdolnień i zainteresowań. Nowoczesna biblioteka szkolna winna również pełnić istotną rolę w procesie samokształcenia oraz kształcenia ustawicznego. W tym kontekście, priorytetem jest aktualizacja zbiorów bibliotecznych, ich uzupełnienie nowoczesnymi materiałami multimedialnymi oraz zasobami sieci Internet przy zapewnieniu technicznej możliwości ich wykorzystania. W latach 2004-2006 osiemnaście bibliotek szkolnych na terenie Miasta Tychy wyposażono w Internetowe Centrum Informacji Multimedialnej (ICIM) w ramach projektu wdrażanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. W 2007 r. wytypowano osiem kolejnych bibliotek szkolnych, w których będzie funkcjonować analogiczna instytucja. W latach 2008-2013 niezbędne jest zapewnienie pozostałym bibliotekom szkolnym możliwości korzystania z takiego zaplecza medialnego oraz zaopatrzenie bibliotek szkolnych w programy służące do ich kompleksowej obsługi, pozwalające na lepszą organizację pracy nauczyciela bibliotekarza oraz tworzenie nowoczesnego warsztatu informacyjno-bibliograficznego. Ważne jest, aby szkołom przygotowanym organizacyjnie oraz posiadającym odpowiednie zaplecze techniczne umożliwić dalsze przekształcanie bibliotek szkolnych, wraz z funkcjonującymi w nich ICIM, w formę Szkolnego Centrum Edukacyjnego, łączącego w sobie wielofunkcyjną pracownię edukacyjną oraz placówkę typu *media center*, szerzej dostępnego dla społeczności lokalnej i pozwalającego pełniej realizować idee społeczeństwa informacyjnego.

W kontekście dużych i kosztownych wyzwań w zakresie modernizacji tyskiej bazy oświatowej, uzasadniony jest postulat pełniejszego rozpoznania możliwości wykorzystania środków unijnych w tym procesie.

#### 4.4.2. Cele strategiczne i sposoby ich realizacji

| CELE STRATEGICZNE   | ZADANIA   |
|---|---|
| 1. Racjonalizacja sieci szkół i placówek oświatowych na każdym etapie kształcenia             | 1. Dostosowanie sieci szkół i placówek oświatowych oraz obwodów szkolnych do zmian demograficznych i realnych potrzeb lokalnego środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem dostępności do edukacji przedszkolnej oraz kształcenia w oddziałach integracyjnych  |
| 2. Modernizacja bazy oświatowej i zagospodarowanie terenów wokół szkół i placówek oświatowych | 2. Zapewnienie bezpieczeństwa i higieny w szkołach i placówkach oświatowych poprzez likwidację zagrożeń wskazywanych przez odpowiednie instytucje<br>3. Zapewnienie bezpieczeństwa i higieny w szkołach i placówkach oświatowych poprzez monitoring obiektów oświatowych<br>4. Sukcesywne przeprowadzanie kompleksowych remontów i termomodernizacji obiektów oświatowych.<br>5. Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych w szkołach i placówkach oświatowych<br>6. Zagospodarowanie terenów wokół szkół i placówek oświatowych  |
| 3. Podniesienie standardu wyposażenia szkół i placówek oświatowych                            | 7. Doposażanie i systematyczna modernizacja bazy informatycznej<br>8. Modernizacja wyposażenia sal do praktycznej nauki zawodu w szkołach<br>9. Modernizacja wyposażenia bibliotek szkolnych wraz z informatyzacją procesów bibliotecznych<br>10. Doposażenie szkół i przedszkoli zajmujących się dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w specjalistyczny sprzęt i pomoce naukowe<br>11. Określenie i wdrożenie standardów wyposażenia pracowni do nauczania przedmiotów matematyczno-przyrodniczych<br>12. Określenie i wdrożenie standardów wyposażenia pracowni do nauczania języków obcych<br>13. Określenie i wdrożenie standardów wyposażenia sportowego |

#### 4.4.3. Szczegółowy opis wybranych zadań i planowanych przedsięwzięć

### **PRIORYTET IV REORGANIZACJA I MODERNIZACJA BAZY PLACÓWEK OŚWIATOWO - WYCHOWAWCZYCH**

#### **Cel strategiczny 1:**

Racjonalizacja sieci szkół i placówek oświatowych na każdym etapie kształcenia

#### **Zadanie 1:**

Dostosowanie sieci szkół i placówek oświatowych oraz obwodów szkolnych do zmian demograficznych i realnych potrzeb lokalnego środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem dostępności do edukacji przedszkolnej oraz kształcenia w oddziałach integracyjnych

#### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Procesy demograficzne to jeden z podstawowych czynników mających wpływ na racjonalne wykorzystanie bazy oświatowej. Przeprowadzona w tym zakresie diagnoza wykazała, że od 2007r. następuje w mieście systematyczny wzrost zapotrzebowania na opiekę i edukację przedszkolną dzieci w wieku 3-5 lat. Jest to spowodowane między innymi wzrostem możliwości zatrudnienia młodych rodziców oraz wzrostem świadomości społeczeństwa co do zasadności objęcia dzieci wychowaniem i edukacją przedszkolną. Mając powyższe na uwadze nieodzownym jest uwzględnienie w strategii oświatowej miasta zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach publicznych dla tej grupy wiekowej dzieci. Można będzie to osiągnąć poprzez docelowe przenoszenie pięciogodzinnych oddziałów obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego z przedszkoli do szkół podstawowych, zapewniając tym samym wzrost liczby miejsc w przedszkolach dla dzieci młodszych. Planowana zmiana organizacyjna w sieci szkół i placówek oświatowych w Tychach zapewni wszystkim sześciolatkom w mieście dogodny dostęp do edukacji przedszkolnej.

W strategii oświatowej Miasta Tychy 2008-2013 nie jest wymagana jakkolwiek zmiana w sieci publicznych szkół podstawowych w Tychach. Bowiern na podstawie przeprowadzonej analizy demograficznej dla szkół w Tychach na lata 2005/06 – 2023/24, w okresie który obejmuje strategia oświatowa należy się spodziewać pewnej stabilizacji w naborze uczniów do szkół podstawowych. Zauważalna jest natomiast tendencja istotnego spadku ilości uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Według wspomnianej analizy w roku szkolnym 2012/2013, w porównaniu do roku szkolnego 2007/2008, do gimnazjów będzie uczęszczać o 908 uczniów mniej ( tj. o ok. 32 do 35 oddziałów mniej), a do szkół ponadgimnazjalnych (nie uwzględniając uczniów spoza miasta Tychy) - o 2.121 uczniów mniej (tj. o ok. 70 oddziałów mniej). Tendencje te wskazują, że przy utrzymaniu obecnego kształtu sieci szkół na tych etapach edukacyjnych, zdecydowanie wzrośnie w najbliższych latach koszt utrzymania tych szkół w przeliczeniu na jednego ucznia, co między innymi utrudni jakościowy rozwój ich bazy, gdyż nie należy się spodziewać wzrostu globalnej wielkości subwencji otrzymywanej przez Miasto na realizację zadań oświatowych przy zmniejszającej się liczbie uczniów i rosnących całkowitych wydatkach oświatowych.

Sytuacja ta wymusza na władzach samorządowych, w ramach posiadanych kompetencji, podjęcie w najbliższych latach działań zmierzających do dokonania zmian w istniejącej w Tychach sieci szkół publicznych na tych etapach edukacyjnych.

Nieuchronnym jest więc uwzględnienie w strategii oświatowej Miasta Tychy 2008-2013 takiej zmiany w sieci szkół, aby zapewnić racjonalne wykorzystanie bazy oświatowej i jej jakościowy rozwój.

Ponadto zauważalne jest w Tychach rosnące zapotrzebowanie na kształcenie specjalne dzieci w ogólnodostępnych szkołach publicznych. W związku z tym zasadnym jest uwzględnienie w strategii oświatowej miasta Tychy 2008-2013 zwiększenie dostępu dzieci z orzeczeniem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej o kształceniu specjalnym do edukacji na każdym szczeblu poprzez uruchamianie w miarę potrzeb dodatkowych oddziałów integracyjnych w ogólnodostępnych szkołach każdego szczebla edukacyjnego. W tym również w oddziałach obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego.



|   |  |  |  |
|---|--|--|--|
| <p><b>Planowane przedsięwzięcia:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>W latach 2008-2010</b><br/>Proces przygotowawczy do zmiany sieci szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych uwzględniającej likwidację dwóch do trzech gimnazjów i jednego zespołu szkół ponadgimnazjalnych. Przy planowaniu powyższych zmian uwzględniane będą następujące zasady: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ nie dopuścić przy dokonywaniu zmian w istniejącej sieci szkół publicznych do tworzenia (z powodów oszczędnościowych) szkół pracujących w systemie 2-zmianowym,</li> <li>○ uwzględnić w przypadku szkół ponadgimnazjalnych realne potrzeby lokalnego środowiska i lokalnego rynku pracy,</li> <li>○ przy likwidacji szkół kierować się kryteriami uwzględniającymi zbyt małą liczbę uczniów w szkole, niską jakość kształcenia, zapewnienie dogodnego dostępu (dowożenia) do innej szkoły.</li> </ul> </li> <li>• <b>W latach 2009-2012</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Likwidacja jednego z zespołów szkół ponadgimnazjalnych, przy jednoczesnym rozszerzeniu kierunków kształcenia w innym zespole szkół ponadgimnazjalnych, zgodnie z zapotrzebowaniem lokalnego rynku pracy, w celu lepszego wykorzystania istniejących w likwidowanej placówce zasobów kadrowych, zaplecza dydaktycznego i bazy materialnej.</li> <li>○ Likwidacja gimnazjów w miarę zmniejszającego się naboru do klas pierwszych.</li> <li>○ Aktualizacja obwodów szkolnych z uwzględnieniem czynników demograficznych, lokalizacji przestrzennej, wielkości i stanu bazy placówek.</li> </ul> </li> <li>• <b>W latach 2008-2013</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Budowa zespołu szkolno-przedszkolnego w Jaroszowicach dla dzieci zamieszkałych w dzielnicach Jaroszowice i Urbanowice przy jednoczesnej likwidacji istniejących tam placówek oświatowych.</li> <li>○ Systematyczne dostosowywanie do potrzeb liczby uruchamianych oddziałów integracyjnych w ogólnodostępnych szkołach na każdym etapie edukacji.</li> <li>○ W miarę możliwości lokalowych i finansowych (pozyskiwanie środków zewnętrznych) sukcesywnie uruchamianie w szkołach podstawowych 5-godzinnych oddziałów obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego w celu zwiększenia w przedszkolach liczby miejsc dla dzieci młodszych.</li> </ul> </li> </ul> |  |  |  |
| <p><b>Powiązania z programami:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. PO KL – priorytet IX, działanie 9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty, poddziałanie 9.1.1</li> <li>2. RPO WŚ na lata 2007-2013, priorytet VIII, działanie 8.2 Infrastruktura placówek oświaty</li> </ol>   |  | <p><b>Jednostka realizująca:</b> Miejski Zarząd Oświaty, Wydział Przygotowania i Realizacji Inwestycji</p> <p><b>Jednostki współpracujące:</b> Kuratorium Oświaty w Katowicach, szkoły i przedszkola w Tychach objęte zmianami w ramach racjonalizacji sieci szkół i przedszkoli w Tychach</p> |  |
| <p><b>Potencjalne źródła finansowania:</b></p>  | <p><b>Środki własne z budżetu miasta</b></p> | X  | <p><b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b></p> <p>Lata 2008 - 2013</p> |
|   | <p><b>Fundusze europejskie</b></p>           | X  |  |
|   | <p><b>Inne źródła</b></p>                    |  |  |
| <p><b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Liczba dzieci w wieku 3-5 lat, dla których zabrakło miejsc w przedszkolach.</li> <li>○ Wzrost dostępności do kształcenia w oddziałach integracyjnych na każdym etapie nauczania.</li> <li>○ Poprawa racjonalności wydatkowania środków budżetowych na prowadzenie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.</li> <li>○ Obwody szkolne racjonalnie dostosowane do lokalizacji przestrzennej szkół, czynników demograficznych, wielkości i stanu bazy działających placówek.</li> </ul>  |  |  |  |
| <p><b>Uwagi:</b></p>  |  |  |  |

## **PRIORYTET IV REORGANIZACJA I MODERNIZACJA BAZY PLACÓWEK OŚWIATOWO - WYCHOWAWCZYCH**

### **Cel strategiczny 2:**

Modernizacja bazy oświatowej i zagospodarowanie terenów wokół szkół i placówek oświatowych

### **Zadanie 3:**

Zapewnienie bezpieczeństwa i higieny w szkołach i placówkach oświatowych poprzez monitoring obiektów oświatowych

### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Rozmiary zjawisk patologicznych w środowisku szkolnym, poczucie bezradności społecznej, potrzeba kształtowania aktywnych postaw i odpowiedzialności obywatelskiej za bezpieczeństwo dzieci i młodzieży oraz konieczność wzrostu wykrywalności sprawców czynów zagrażających bezpieczeństwu uczniów w szkołach spowodowały konieczność podjęcia działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w polskich szkołach i placówkach oświatowych oraz wzmocnienie działań profilaktycznych realizowanych w społeczności szkolnej.

W 2007 r. został opracowany rządowy program wspierania organów prowadzących w latach 2007-2009 (w przypadku dużego zainteresowania podmiotów biorących udział w programie przewiduje się jego kontynuację) *Monitoring wizyjny w szkołach i placówkach*. Beneficjentami końcowymi programu są:

- liczące nie mniej niż 200 uczniów lub wychowanków: publiczne szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne dla dzieci i młodzieży i zespoły tych szkół oraz szkoły i placówki artystyczne;
- bez względu na liczbę uczniów lub wychowanków: publiczne młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, bursy i szkoły przy zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich.

Maksymalna kwota dotacji ze środków budżetu państwa przyznawanej organom prowadzącym nie może przekroczyć 80% ogółu kosztów zakupu i instalacji urządzeń do monitoringu, przy czym w przypadku środków na modernizację lub rozszerzenie istniejących systemów monitoringu wizyjnego dofinansowanie może wynosić do 90% ogółu kosztów. Parametry techniczne urządzeń do monitoringu wizyjnego, wyposażenie zestawów do monitoringu wizyjnego oraz zasady i miejsce ich instalacji określa szczegółowo załącznik do uchwały nr 156/2007 Rady Ministrów z dnia 5 września 2007 r.

Organy prowadzące publiczne szkoły i placówki, we współpracy z lokalnymi służbami prewencji, dokonują rocznej oceny efektów programu uwzględniając następujące czynniki:

- 1) postrzeganie stanu bezpieczeństwa w szkołach i placówkach oraz w ich najbliższym otoczeniu przez uczniów, nauczycieli i rodziców;
- 2) liczba i rodzaj interwencji służb prewencji w szkołach oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

### **Planowane przedsięwzięcia:**

- **W roku 2008:**
  1. Złożenie do organów prowadzących wniosków jednostkowych przez dyrektorów szkół i placówek – do dnia 30 kwietnia.
  2. Złożenie wniosków zbiorczych do wojewody przez organy prowadzące – do dnia 20 maja.
  3. Przekazanie przez wojewodę dotacji organom prowadzącym – do dnia 15 października.
- **W roku 2009:**
  1. Złożenie do organów prowadzących wniosków jednostkowych przez dyrektorów szkół i placówek – do dnia 30 kwietnia.

|   |  |   |
|---|--|---|
| <p>2. Złożenie wniosków zbiorczych do wojewody przez organy prowadzące – do dnia 20 maja.<br/>3. Przekazanie przez wojewodę dotacji organom prowadzącym – do dnia 15 października.</p> <p>• <b>W roku 2010:</b><br/>Przegląd wyposażenia szkół i placówek w urzędzenia do monitoringu wizyjnego i uzupełnianie ewentualnych braków lub modernizacja już istniejących.</p>   |  |   |
| <p><b>Powiązania z programami:</b><br/>Program rządowy wspierania w latach 2007-2009 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w publicznych szkołach i placówkach „Monitoring wizyjny w szkołach i placówkach”.</p>  |  | <p><b>Jednostka realizująca:</b> Wydział Rozwoju Miasta i Funduszy Europejskich</p> <p><b>Jednostki współpracujące:</b> Miejski Zarząd Oświaty, szkoły i placówki oświatowe</p> |
| <p><b>Potencjalne źródła finansowania:</b></p>  | <p><b>Środki własne z budżetu miasta</b></p> | X   |
|   | <p><b>Fundusze europejskie</b></p>           | X   |
|   | <p><b>Inne źródła</b></p>                    |   |
| <p><b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br/>Lata 2008-2009</p>   |  |   |
| <p><b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Liczba szkół i placówek oświatowych wyposażonych w urzędzenia zapewniające monitoring wizyjny szkoły lub placówki oświatowej.</li> <li>○ Liczba i rodzaj interwencji służb prewencji w szkołach i placówkach oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie.</li> </ul>   |  |   |
| <p><b>Uwagi:</b></p> <p>Przed 2007 r. monitoring był zainstalowany w dwóch gimnazjach i czterech zespołach szkół. W 2007 r. monitoring wizyjny otrzymało 13 szkół podstawowych, 5 gimnazjów, 3 licea ogólnokształcące oraz 5 zespołów szkół (łącznie 82 kamery). Urzędzenia do monitoringu wizyjnego lub sieć monitoringu wizyjnego wymagają modernizacji lub rozszerzenia w dwóch gimnazjach, czterech zespołach szkół oraz specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym.</p> |  |   |

| <b>PRIORYTET IV<br/>REORGANIZACJA I MODERNIZACJA BAZY PLACÓWEK OŚWIATOWO - WYCHOWAWCZYCH</b>  |   |   |   |                             |  |                    |  |   |
|---|---|---|---|-----------------------------|--|--------------------|--|---|
| <b>Cel strategiczny 2:</b><br>Modernizacja bazy oświatowej i zagospodarowanie terenów wokół szkół i placówek oświatowych  |   |   |   |                             |  |                    |  |   |
| <b>Zadanie 5:</b><br>Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych w szkołach i placówkach oświatowych  |   |   |   |                             |  |                    |  |   |
| <b>Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:</b><br><br>Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych ruchowo, istniejących w większości placówek oświatowych jest jednym z najpilniejszych zadań. Brak podjazdów, podnośników wewnątrz budynków umożliwiającym przemieszczanie się pomiędzy kondygnacjami, czy wreszcie brak toalet przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych powoduje zjawisko swoistej segregacji w instytucjach, które wśród swoich zadań mają organizację integracyjnego i specjalnego kształcenia i wychowania. Problem dotyczy wszystkich placówek oświatowych, gdyż we wszystkich, nie tylko tych z oddziałami integracyjnymi przebywają uczniowie z różnego rodzaju niepełnosprawnościami. Ponadto z budynków, o których mowa, korzystają niejednokrotnie inne osoby, np. rodzice.<br><br>W ramach zadania przewiduje się realizację następujących działań: <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>W roku 2008:</b><br/>                             Analiza stanu wszystkich placówek oświatowych pod kątem barier architektonicznych – podjazdy do budynków, windy wewnętrzne, toalety dla niepełnosprawnych ruchowo.</li> <li>• <b>W latach 2009-2010:</b><br/>                             Likwidacja barier w placówkach specjalnych, przedszkolach i szkołach z oddziałami integracyjnymi oraz w budynku Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.</li> <li>• <b>W latach 2011-2012:</b><br/>                             Likwidacja barier architektonicznych w pozostałych placówkach oświatowych.</li> </ul> |   |   |   |                             |  |                    |  |   |
| <b>Powiązania z programami:</b>   |   | <b>Jednostka realizująca:</b> Wydział Przygotowania i Realizacji Inwestycji<br><br><b>Jednostki współpracujące:</b> Miejski Zarząd Oświaty, szkoły i placówki oświatowe |   |                             |  |                    |  |   |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>   | <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding: 2px;"><b>Środki własne z budżetu miasta</b></td> <td style="text-align: center; padding: 2px;">X</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;"><b>Fundusze europejskie</b></td> <td style="padding: 2px;"></td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;"><b>Inne źródła</b></td> <td style="padding: 2px;"></td> </tr> </table> | <b>Środki własne z budżetu miasta</b>   | X | <b>Fundusze europejskie</b> |  | <b>Inne źródła</b> |  | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br><br>Lata 2009-2013 |
| <b>Środki własne z budżetu miasta</b>   | X   |   |   |                             |  |                    |  |   |
| <b>Fundusze europejskie</b>   |   |   |   |                             |  |                    |  |   |
| <b>Inne źródła</b>  |   |   |   |                             |  |                    |  |   |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Liczba szkół i placówek oświatowych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.</li> </ul>   |   |   |   |                             |  |                    |  |   |
| <b>Uwagi:</b>   |   |   |   |                             |  |                    |  |   |

## PRIORYTET IV REORGANIZACJA I MODERNIZACJA BAZY PLACÓWEK OŚWIATOWO - WYCHOWAWCZYCH

### Cel strategiczny 3:

Podniesienie standardu wyposażenia szkół i placówek oświatowych

### Zadanie 9:

Modernizacja wyposażenia bibliotek szkolnych wraz z informatyzacją procesów bibliotecznych

### Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:

Celem modernizacji wyposażenia wraz z informatyzacją procesów bibliotecznych jest wspieranie procesu podnoszenia jakości działania bibliotek szkolnych poprzez zapewnienie technicznych warunków ich nowoczesnego funkcjonowania. Zadanie posiada swój wymiar materialny, któremu winny towarzyszyć przedsięwzięcia natury organizacyjnej, zmierzające do maksymalnego wykorzystania bibliotek i ich zbiorów przez wszystkich użytkowników, stałego podnoszenia kompetencji nauczycieli bibliotekarzy oraz efektywnego wykorzystania zasobów bibliotecznych w procesie edukacyjnym (Patrz: *Strategia Oświatowa Miasta Tychy na lata 2008 – 2013, Priorytet I, cel strategiczny 4*).

W latach 2004-2007 znaczna część tykich szkół została objęta wdrażanym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej projektem „Internetowe centra informacji multimedialnej w bibliotekach szkolnych i pedagogicznych”. W ramach projektu, biblioteki szkolne wyposażono w multimedialne centra, ułatwiające uczniom i nauczycielom sięganie do zasobów informacyjnych dostępnych poprzez sieć Internet oraz korzystanie z informacji multimedialnej. W latach 2008-2013 czynione będą starania, aby analogiczne możliwości zapewnić użytkownikom tych bibliotek szkolnych, które nie były beneficjentami realizowanego przedsięwzięcia.

Jednocześnie, wyposażone w internetowe centra informacji multimedialnej biblioteki mogą stanowić podstawę do wdrażania wizji instytucji szkolnej, pozwalającej pełniej realizować wychowawcze i edukacyjne wyzwania społeczeństwa informacyjnego a działającej w formie szkolnego centrum informacyjno-dydaktycznego (SCI-D), pełniącego funkcje:

- a) **ośrodka informacji** (zapewniającego dostęp do zróżnicowanych źródeł informacji, w tym materiałów multimedialnych oraz sprzętu technicznego do ich odtwarzania; wyznaczającego przestrzeń szerzenia kultury informacyjnej, umożliwiającego kontakt ze specjalistami w zakresie wykorzystania mediów w dydaktyce, metodyki stosowania technologii informacyjnej w edukacji, instruktorów samokształcenia; stanowiącego centrum zaspokajania potrzeb społeczności lokalnej w zakresie dostępu do informacji oraz różnych sposobów jej wykorzystywania);
- b) **ośrodka nauki** (interdyscyplinarnego kompleksu edukacyjnego, w którym realizowane są zajęcia dydaktyczne, szkolenia itp.; nowoczesnego warsztatu pracy samokształceniowej i rozwoju indywidualnych zainteresowań, zapewniającego dostęp do tradycyjnych i elektronicznych źródeł informacji, możliwość ich przetwarzania i wykorzystywania);
- c) **ośrodka kultury** (inspirującego do realizacji różnych przejawów kreatywności przedstawicieli środowiska szkolnego i społeczności lokalnej, upowszechniającego ich indywidualne i grupowe osiągnięcia m. in. poprzez prowadzenie różnych form wystawienniczych, współpracującego z innymi placówkami życia kulturalnego w mieście i w regionie);
- d) **ośrodka promocji** szkoły, miasta, regionu oraz nowoczesnego wykorzystania informacji.

|   |  |   |
|---|--|---|
| <p>SCI-D jest instytucją wymagającą specjalnych warunków lokalowych, zaawansowanego wsparcia technicznego, odpowiednich kompetencji pracowników oraz zaawansowanej kultury informacyjnej w środowisku szkoły. W latach 2008-2013 Miasto Tychy będzie wspierało finansowo inicjatywy szkół starających się nadać dotychczasowym bibliotekom charakter szkolnego centrum-informacyjno-dydaktycznego. Wsparcie będzie udzielane w efekcie przeprowadzonych konkursów, preferujących projekty dające realne szanse wykorzystania nakładów inwestycyjnych w celu jakościowej zmiany w funkcjonowaniu bibliotek szkolnych.</p> <p>Elementem wspierającym działalność bibliotek szkolnych w latach 2008-2013 będzie dalsza informatyzacja procesów bibliotecznych, polegająca m. in. na zaopatrzeniu w programy służące do ich kompleksowej obsługi, pozwalające na szybszą, łatwiejszą i wydajniejszą pracę nauczyciela bibliotekarza oraz tworzenie nowoczesnego warsztatu informacyjno-bibliograficznego.</p>   |  |   |
| <p><b>Powiązania z programami:</b><br/>1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013; Priorytet VIII. Infrastruktura edukacyjna. Działanie 8.2. Infrastruktura placówek oświaty.</p>   |  | <p><b>Jednostka realizująca:</b> Miejski Zarząd Oświaty</p> <p><b>Jednostki współpracujące:</b> szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne w Tychach</p> |
| <p><b>Potencjalne źródła finansowania:</b></p>  | <p><b>Środki własne z budżetu miasta</b></p> | X   |
|   | <p><b>Fundusze europejskie</b></p>           | X   |
|   | <p><b>Inne źródła</b></p>                    |   |
| <p><b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br/>Lata 2008-2013</p>   |  |   |
| <p><b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b></p> <p>Wskaźniki ilościowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Ilość bibliotek szkolnych wyposażonych w internetowe centra informacji multimedialnej.</li> <li>○ Ilość bibliotek szkolnych spełniających funkcje szkolnego centrum informacyjno-dydaktycznego.</li> <li>○ Ilość bibliotek wykorzystujących programy kompleksowej obsługi procesów bibliotecznych.</li> <li>○ Stopień wykorzystania bibliotek szkolnych przez potencjalnych użytkowników.</li> </ul> <p>Wskaźniki jakościowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Zwiększenie dostępności bibliotek szkolnych dla uczniów, nauczycieli i środowiska lokalnego.</li> <li>○ Wzrost kompetencji użytkowników bibliotek szkolnych w zakresie umiejętności wykorzystania informacji z zastosowaniem nowoczesnej technologii informacyjnej.</li> <li>○ Zwiększenie różnorodności i atrakcyjności form pracy bibliotek szkolnych.</li> <li>○ Rozwój kultury informacyjnej w środowiskach szkolnych.</li> </ul> |  |   |
| <p><b>Uwagi:</b></p> <p>Ostateczny zakres realizacji zadania będzie uzależniony od możliwości budżetowych Miasta Tychy oraz pozyskania środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.</p>  |  |   |

## **PRIORYTET IV REORGANIZACJA I MODERNIZACJA BAZY PLACÓWEK OŚWIATOWO - WYCHOWAWCZYCH**

### **Cel strategiczny 3:**

Podniesienie standardu wyposażenia szkół i placówek oświatowych

### **Zadanie 10:**

Doposażenie szkół i przedszkoli zajmujących się dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w specjalistyczny sprzęt i pomoce naukowe

### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Dotychczasowe doświadczenia związane z organizacją integracyjnego systemu kształcenia i wychowania wskazują na konieczność bieżącego monitorowania funkcjonowania tego systemu pod kątem indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów. Stan wyposażenia przedszkoli i szkół kształcących dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, pozyskiwanego m.in. ze środków organu prowadzącego oraz środków EFS, jest niewystarczający, różny w poszczególnych placówkach.

W grupach i oddziałach integracyjnych przebywają dzieci z różnymi niepełnosprawnościami – niepełnosprawne intelektualnie, z zaburzeniami mowy, nadpobudliwością psychoemocjonalną, z porażeniem mózgowym, przewlekle chore, niedowidzące, niedosłyszące. Uczestniczą w zajęciach realizowanych przez odpowiednio przygotowanych nauczycieli, pedagogów specjalnych, logopedów, terapeutów z zastosowaniem specjalistycznego sprzętu oraz specjalnych pomocy dydaktycznych i technicznych.

Doposażenie placówek w taki sprzęt pozwoli na w pełni profesjonalną realizację zadania kształcenia specjalnego integracyjnego, jakim jest wieloprofilowe traktowanie ucznia w procesie rewalidacji zmierzające do optymalnego przygotowania dziecka do samodzielnego funkcjonowania w zakresie wszystkich aspektów życia społecznego.

### **Planowane przedsięwzięcia:**

- **W roku 2008:**
  1. Analiza i weryfikacja stanu wyposażenia przedszkoli i szkół specjalnych i z oddziałami integracyjnymi w specjalistyczny sprzęt i pomoce naukowe pod kątem indywidualnych potrzeb uczniów.
  2. Próba stworzenia standardów wyposażenia wymienionych placówek w specjalistyczny sprzęt i pomoce naukowe przeznaczone dla dzieci z różnego typu niepełnosprawnościami.
- **W latach 2009-2011:**
  1. Systematyczne dokonywanie zakupów sprzętu i środków dydaktycznych do szkół i przedszkoli, w których uczą się dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych. W kolejnych latach – monitorowanie stanu posiadanych środków oraz ich uzupełnianie w zależności od potrzeb.

|  |                                       |   |   |
|--|---------------------------------------|---|---|
| <b>Powiązania z programami:</b>  |                                       |   | <b>Jednostka realizująca:</b> Miejski Zarząd Oświaty  |
|  |                                       |   | <b>Jednostki współpracujące:</b> przedszkola, szkoły specjalne oraz z oddziałami integracyjnymi, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>  | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> | X | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br>Lata 2008 - 2011   |
|  | <b>Fundusze europejskie</b>           | X |   |
|  | <b>Inne źródła</b>                    |   |   |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b>   |                                       |   |   |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Uzupełnienie wyposażenia szkół i przedszkoli w specjalistyczny sprzęt i środki dydaktyczne stosownie do potrzeb uczniów w nich przebywających.</li> <li>○ Stworzenie możliwości pełniejszego usprawniania zaburzonych funkcji u dzieci z różnego typu dysfunkcjami i niepełnosprawnościami.</li> <li>○ Podniesienie poziomu kompetencji absolwentów szkół i przedszkoli potrzebnych w kolejnych etapach kształcenia.</li> </ul> |                                       |   |   |
| <b>Uwagi:</b>  |                                       |   |   |



## **PRIORYTET IV REORGANIZACJA I MODERNIZACJA BAZY PLACÓWEK OŚWIATOWO - WYCHOWAWCZYCH**

### **Cel strategiczny 3:**

Podniesienia standardu wyposażenia szkół i placówek oświatowych

### **Zadanie 11:**

Określenie i wdrożenie standardów wyposażenia pracowni do nauczania przedmiotów matematyczno-przyrodniczych

### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Dotychczasowe doświadczenia z wdrażanej reformy programowej w oświacie oraz analiza wyników egzaminów zewnętrznych, głównie z zakresu nauk przyrodniczo-matematycznych, wskazuje na konieczność weryfikacji podstaw programowych kształcenia ogólnego w szkołach pod kątem ich zgodności z wymogami gospodarki opartej na wiedzy, a to związane będzie z koniecznością weryfikacji i podniesienia standardu wyposażenia pracowni do nauczania przedmiotów przyrodniczo-matematycznych w szkołach.

Efektem dotychczasowego działania tyskich szkół publicznych przy finansowym wsparciu organu prowadzącego jest niewystarczający i nierówny poziom wyposażenia szkolnych pracowni przedmiotów przyrodniczo-matematycznych. Dążąc do podniesienia poziomu kluczowych kompetencji absolwentów szkół w Tychach, zwłaszcza w zakresie nauk przyrodniczo-matematycznych nieodzownym jest określenie i wdrożenie standardów wyposażenia pracowni do nauczania przedmiotów przyrodniczo-matematycznych umożliwiającego osiągnięcie przez uczniów oczekiwanych kompetencji. Zrealizowanie tego zadania zapewni ponadto wyrównanie poziomu wyposażenia szkół i stosownej obudowy medialnej procesu kształcenia tych przedmiotów, a tym samym wzmocni atrakcyjność i podniesie jakość oferty edukacyjnej szkół w Tychach.

W ramach zadania: „Określenie i wdrożenie standardu wyposażenia pracowni do nauczania przedmiotów przyrodniczo-matematycznych” proponuje się realizację następujących działań:

- **W roku 2008:**
  1. opracowanie, wspólnie z nauczycielami przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, uczących w różnych typach szkół, projektu standardów wyposażenia pracowni nauk przyrodniczo-matematycznych;
  2. weryfikacja obecnego poziomu wyposażenia pracowni przedmiotów przyrodniczo-matematycznych pod kątem zgodności z ustalonymi w ramach strategii oświatowej Miasta Tychy standardami wyposażenia tego rodzaju pracowni.
- **W latach 2008-2010:** sukcesywne dokonywanie zakupu i instalacji przyrządów, urządzeń, materiałów, programów medialnych i tym podobnych elementów określonego standardu wyposażenia:
  1. pracowni matematycznych w szkołach podstawowych;
  2. pracowni do nauczania przedmiotów przyrodniczo-matematycznych w gimnazjach;
  3. pracowni do nauczania przedmiotów przyrodniczo-matematycznych w szkołach ponadgimnazjalnych.
- **W latach 2010-2013:** przegląd wyposażenia szkół i uzupełnianie ewentualnych braków w:
  1. pracowniach przedmiotów przyrodniczych w szkołach podstawowych;
  2. pracowniach przedmiotów przyrodniczo-matematycznych w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych.

|  |                                       |  |   |
|--|---------------------------------------|--|---|
| <b>Powiązania z programami:</b><br>1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013<br>Priorytet VIII Infrastruktura edukacyjna, działanie 8.2 „Infrastruktura placówek oświaty”<br>2. Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2008-2010<br>Priorytet III. Wysoka jakość systemu oświaty, działanie 3.3 „Modernizacja treści i metod kształcenia”  |                                       | <b>Jednostka realizująca:</b> Miejski Zarząd Oświaty<br><br><b>Jednostki współpracujące:</b> szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne w Tychach, Kuratorium Oświaty |   |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>  | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> | X  | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br><br>Lata 2008-2013 |
|  | <b>Fundusze europejskie</b>           | X  |   |
|  | <b>Inne źródła</b>                    |  |   |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty :</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Zapewnienie jakościowego i ilościowego wyposażenia pracowni do nauczania przedmiotów przyrodniczo-matematycznych w poszczególnych typach szkół w Tychach wg przyjętego standardu.</li> <li>○ Wzrost poziomu wyników egzaminów zewnętrznych w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych w szkołach z podniesionymi standardami wyposażenia pracowni matematyczno-przyrodniczych.</li> <li>○ Zwiększenie liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych zdolnych do podjęcia studiów wyższych na kierunkach matematyczno-przyrodniczych.</li> </ul> |                                       |  |   |
| <b>Uwagi:</b><br><br>Ostateczny zakres procesu wdrażania określonego wcześniej standardu wyposażenia pracowni przyrodniczo-matematycznych, wysokość nakładów, źródła finansowania i szczegółowy harmonogram działań uzależnione są od możliwości pozyskania środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.  |                                       |  |   |

## **PRIORYTET IV REORGANIZACJA I MODERNIZACJA BAZY PLACÓWEK OŚWIATOWO - WYCHOWAWCZYCH**

### **Cel strategiczny 3:**

Podniesienie standardu wyposażenia szkół i placówek oświatowych

### **Zadanie 12:**

Określenie i wdrożenie standardu wyposażenia pracowni do nauczania języków obcych

### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Zmiany w polskim prawie oświatowym wyraźnie wskazują na zwracanie szczególnej uwagi, co podyktowane jest wyzwaniami, jakie stawia Europa i świat, na nauczanie języków obcych na odpowiednio wysokim poziomie tak, aby już uczniowie gimnazjum w 2009 r. wykazali się wiedzą i umiejętnościami podczas egzaminu gimnazjalnego.

Wyposażenie uczniów w umiejętność posługiwania się językiem obcym w praktyce (mowie i piśmie) oraz doskonalenie na każdym etapie kształcenia powinno opierać się na wyposażeniu nowoczesnej pracowni do nauczania języków obcych w odpowiedni sprzęt multimedialny i pomoce naukowe. Dotychczasowe działania tyskich szkół każdego etapu kształcenia w tym zakresie są z pewnością niewystarczające i dlatego też celem równego wyposażenia pracowni języków obcych w szkołach jest określenie i wdrożenie standardu wyposażenia takiej pracowni. Zrealizowanie tego zadania powinno w jak największym stopniu zaspokoić potrzeby nauczyciela i uczniów w zakresie zwiększenia motywacji do pracy i nauki, czego efektem będą wysokie wyniki kształcenia oraz, co ważne stanowić będzie w mieście alternatywę dla innych form kształcenia języków obcych.

### **Planowane przedsięwzięcia:**

#### **w roku 2008:**

- przegląd i analiza istniejących w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych pracowni do nauczania języków obcych pod kątem ich wyposażenia zapewniającego osiągnięcie przez uczniów kompetencji kluczowych;
- weryfikacja wyposażenia pracowni do nauczania języków obcych pod kątem możliwości zapewnienia odpowiedniego poziomu opanowania przez uczniów kompetencji kluczowych – opracowanie standardu.

#### **w latach 2008-2012:**

- stopniowe dokonywanie zakupu i instalacji narzędzi i pomocy, urządzeń multimedialnych, programów i innych elementów opracowanego standardu wyposażenia pracowni do nauczania języków obcych w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych.

#### **w roku 2013:**

- przegląd wyposażenia szkół i uzupełnianie ewentualnych braków.

|  |                                       |   |   |
|--|---------------------------------------|---|---|
| <b>Powiązania z programami:</b><br>1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013<br>Priorytet VIII Infrastruktura edukacyjna, działanie 8.2 „Infrastruktura placówek oświaty”<br>2. Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2008-2010<br>Priorytet III: Wysoka jakość systemu oświaty, działanie 3.3 „Modernizacja treści i metod kształcenia”.                           |                                       |   | <b>Jednostka realizująca:</b> Miejski Zarząd Oświaty<br><br><b>Jednostki współpracujące:</b> szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne, Urząd Miasta Tychy, Kuratorium Oświaty w Katowicach |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>  | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> | X | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br><br>Lata 2008-2013   |
|  | <b>Fundusze europejskie</b>           | X |   |
|  | <b>Inne źródła</b>                    |   |   |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Liczba oddziałów dwujęzycznych w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych.</li> <li>○ Jednolite wyposażenie pracowni do nauczania języków obcych w tyskich szkołach.</li> <li>○ Satysfakcjonujące wyniki egzaminów zewnętrznych i konkursów/olimpiad w zakresie języków obcych.</li> </ul> |                                       |   |   |
| <b>Uwagi:</b><br><br>Ostateczny zakres procesu wdrażania opracowanego standardu wyposażenia pracowni do nauczania języków obcych, wysokość nakładów, źródła finansowania i szczegółowy harmonogram działań zależą w przeważającej mierze od możliwości pozyskania środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.  |                                       |   |   |

## **4.5. PRIORYTET V – POPRAWA JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ**

### **4.5.1. Diagnoza**

Zarządzanie szkołami i placówkami oświatowymi jest procesem złożonym, przebiegającym na dwóch różnych płaszczyznach. Pierwsza z nich to procesy dydaktyczno – wychowawcze, nad przebiegiem których czuwa organ nadzoru pedagogicznego, tj. Kuratorium Oświaty, druga to procesy ekonomiczno – administracyjne, nad którymi nadzór sprawuje Miasto Tychy będące organem prowadzącym dla publicznych szkół i placówek oświatowych działających na terenie miasta Tychy.

Publiczne szkoły i placówki oświatowe w Tychach mają status jednostek organizacyjnych jednostki samorządu terytorialnego, które funkcjonują w formie jednostek budżetowych.

Kierowanie szkołą wymaga więc od dyrektora dobrej znajomości nie tylko przepisów prawa oświatowego, ale również prawa pracy oraz przepisów związanych z finansami publicznymi i rachunkowością budżetową. Ponadto dyrektor szkoły/placówki oświatowej jest administratorem nieruchomości wraz z budynkiem, w którym znajduje się szkoła, co pociąga za sobą szereg kolejnych zadań związanych z utrzymaniem i obsługą budynku oraz zapewnieniem uczniom i pracownikom bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i nauki. Dodatkowym utrudnieniem w pełnieniu funkcji dyrektora jest często zmieniające się, niespójne i często niezrozumiałe prawo w ww. zakresie.

Ocena jakości i efektywności zarządzania szkołami jest równie złożona i trudna jak sam proces. Z punktu widzenia organu prowadzącego pewnymi wyznacznikami jakości i efektywności tego procesu są:

- wyniki kontroli przeprowadzanych przez organ prowadzący (w tym kontroli finansowych), organ nadzoru pedagogicznego, Sanepid, PIP itp.
- sprawy kierowane do Regionalnej Izby Obrachunkowej i organów sądowych
- terminowość i rzetelność wywiązywania się przez szkoły i placówki z obowiązków m.in. w zakresie szeroko rozumianej sprawozdawczości.

Analizę jakości i efektywność zarządzania tyskimi szkołami i placówkami oświatowymi należałoby zacząć od ustalenia jakimi narzędziami do zarządzania szkołą dysponuje dyrektor. Najogólniej mówiąc jest to wiedza, kadra i wspomagające technologie informatyczne, co w bardziej szczegółowym ujęciu przedstawia się następująco:

- przygotowanie merytoryczne dyrektora oraz doświadczenie i nabyte umiejętności praktyczne,
- kadra pracowników administracji i obsługi z określonym poziomem kwalifikacji i umiejętności oraz kadra pracowników pedagogicznych,
- systemy informatyczne wspomagające proces zarządzania.

### Przygotowanie merytoryczne dyrektora oraz doświadczenie i nabyte umiejętności praktyczne

Od osób pełniących funkcję dyrektora szkoły wymagane jest, oprócz posiadania kwalifikacji pedagogicznych, ukończenie studiów podyplomowych bądź kursu kwalifikacyjnego z zakresu zarządzania oświatą. Nie daje to jednak wystarczającego przygotowania do pełnienia roli menadżera szkoły. Wyzwania stojące przed dyrektorem wymagają stałego doskonalenia i poszerzania zdobytych umiejętności oraz podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez uczestnictwo w różnych formach szkoleń i kursów przeznaczonych dla kadry zarządzającej szkołami i placówkami oświatowymi. Istotną przeszkodą w tym zakresie są ograniczone środki finansowe w budżetach placówek przeznaczone do doskonalenia umiejętności „menadżerskich” dyrektora. Bogata oferta szkoleń tego typu, różnorodny ich poziom i zawartość merytoryczna, odmienne interpretacje prawne poruszanych na nich zagadnień, zamiast pomagać i wspierać w zarządzaniu powodują często dezorientację i niepewność co do podejmowanych decyzji i działań.

Ważnym elementem wspomagającym dyrektora w jego pracy jest dostęp do specjalistycznej pomocy prawnej. W chwili obecnej obsługa prawna 63 szkół i placówek oświatowych oraz Miejskiego Zarządu Oświaty realizującego zadania organu prowadzącego należy do zadań radcy prawnego zatrudnionego w wymiarze 0,5 etatu (0,5 godz. miesięcznie na 1 jednostkę), co znacznie ogranicza zakres pomocy z jakiej skorzystać mogą dyrektorzy.

### Kadra pracowników administracji i obsługi oraz pracowników pedagogicznych, którym powierzono pełnienie określonych funkcji

W chwili obecnej nie istnieją żadne kompleksowe uregulowania dotyczące liczby etatów administracyjno-obsługowych przypadających na określoną placówkę. Zatrudnienie pracowników niepedagogicznych w wielu przypadkach jest wynikiem tzw. „zaszłości historycznych” przez co nie jest adekwatne do obecnej wielkości szkoły, jej obecnej struktury i skali zadań. Zdarza się, iż różnica w wymiarze zatrudnienia pracowników administracji w dużych szkołach różniących się o ok. 100 uczniów osiąga różnicę powyżej 5 etatów. Takie różnice uniemożliwiają właściwy, racjonalny podział obowiązków pomiędzy pracowników zatrudnionych w poszczególnych szkołach, co w szkołach w których zatrudnienie jest znacznie zaniżone w istotny sposób utrudnia właściwą obsługę administracyjną szkoły, a czasem wręcz uniemożliwia terminowe wywiązywanie się ze spoczywających na dyrektorze szkoły obowiązków.

W związku z brakiem ustawowych uregulowań powyższej kwestii już wiele samorządów zdecydowało się na wprowadzenie lokalnych standardów zatrudniania pracowników administracji i obsługi.

Niezwykle istotną rolę w procesie zarządzania szkołą odgrywają również kwalifikacje kadry administracyjnej. Poza stanowiskiem głównego księgowego, obowiązujące przepisy nie definiują wymagań kwalifikacyjnych na stanowiskach administracyjnych w szkołach, stąd ich

poziom jest bardzo zróżnicowany. Największym problemem jest znajomość zmieniających się przepisów prawnych oraz umiejętność obsługi komputera i wykorzystania go jako narzędzia pracy. Wyrównanie poziomu umiejętności posiadanych przez pracowników administracji, jak również umożliwienie stałego ich doskonalenia spowoduje wzrost znaczenia pracowników administracyjnych w procesie zarządzania szkołą.

Obok kadry administracyjnej istotną rolę w procesie zarządzania odgrywają również pracownicy pedagogiczni, którym powierzono określone funkcje wspomagające zarządzanie placówką, np. wicedyrektorzy. Właściwy podział obowiązków pomiędzy dyrektorem, wicedyrektorem i pracownikami administracji z pewnością wpłynie na poprawę sprawności organizacyjnej placówki.

Unormowania wymaga również zatrudnienie pracowników obsługi wspomagających realizację zadań związanych z utrzymaniem i obsługą budynku, gdyż stan obecny często nie jest adekwatny do skali zadań placówki.

#### Systemy informatyczne wspomagające proces zarządzania

Postępująca informatyzacja wszystkich procesów jakie składają się na zarządzanie szkołą doprowadziła do sytuacji, w której szkoła korzysta z wielu odrębnych programów komputerowych, często niekompatybilnych, co powoduje konieczność powielania wielu czynności, zwiększa ryzyko błędów i w efekcie daje niespójność i niewiarygodność danych przekazywanych do organu prowadzącego i innych instytucji. Wdrożenie jednolitego, zintegrowanego systemu wspomagającego zarządzanie w oświacie w formie aplikacji webowej zapewniającej łatwą i bieżącą aktualizację danych pozwoliłoby na efektywniejsze wykorzystanie czasu pracy, zapewniłoby łatwy i szybki dostęp do aktualnych informacji, wyeliminowałby nadmiarowość gromadzonych danych, zminimalizowałoby ryzyko powstawania błędów przy przetwarzaniu i przekazywaniu informacji, a ponadto pozwoliłoby na generowanie rzetelnych i spójnych raportów, na podstawie których podejmowanych jest wiele decyzji zarówno przez dyrektorów jak i organ prowadzący. Wdrożenie takiego systemu wymaga jednak wcześniejszego doposażenia szkół w wysokiej jakości sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem, a także gruntownego przeszkolenia w zakresie obsługi komputera i korzystania z technologii informatycznych zarówno pracowników jak i dyrektorów.

W dobie postępującej informatyzacji i rozpowszechniania technologii informatycznych dość istotnym narzędziem, które mogłoby wspomóc zarządzanie placówką są strony internetowe, będące obecnie jednym z najlepszych i najczęściej wykorzystywanych źródeł informacji i sposobów komunikacji. Funkcjonująca od ponad roku strona internetowa Miejskiego Zarządu Oświaty nie jest obecnie regularnie odwiedzana przez dyrektorów i pracowników szkół, co powoduje, że nie wszystkie zamieszczane tam informacje trafiają do adresatów. Wskazana

byłaby zatem ocena jej struktury, jakości i aktualności zamieszczanych informacji oraz analiza statystyk odwiedzin strony, a następnie jej modernizacja i popularyzacja nie tylko wśród szkół ale również wśród współpracujących instytucji oraz rodziców.

Z przeprowadzonej powyżej analizy wynika, iż działania zmierzające do poprawy jakości i efektywności zarządzania szkołami i placówkami oświatowymi winny skupiać się wokół następujących obszarów:

- 1) usprawnienie organizacji pracy szkół i placówek oświatowych m.in. poprzez standaryzację,
- 2) podnoszenie kwalifikacji i umiejętności pracowników administracyjnych oraz kadry zarządzającej,
- 3) informatyzacja procesów zarządzania w oświacie.

#### 4.5.2. Cele strategiczne i sposoby ich realizacji

| CELE STRATEGICZNE   | ZADANIA  |
|---|--|
| 1. Usprawnienie organizacji pracy szkół i placówek oświatowych  | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Opracowanie i wdrożenie norm zatrudniania pracowników administracji i obsługi</li> <li>2. Opracowanie i wdrożenie standardów dotyczących organizacji roku szkolnego</li> <li>3. Zwiększenie zakresu pomocy prawnej dla dyrektorów szkół i placówek oświatowych w zakresie zarządzania</li> </ol>   |
| 2. Zapewnienie wysoko wykwalifikowanych kadr administracyjnych i zarządzających w jednostkach oświatowych | <ol style="list-style-type: none"> <li>4. Wsparcie i koordynacja działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji oraz doskonalenia posiadanych umiejętności kadr administrujących i zarządzających szkołami i placówkami oświatowymi w zakresie organizacji, zarządzania, finansowania oraz monitoringu działalności oświatowej</li> </ol>   |
| 3. Informatyzacja procesów związanych z zarządzaniem oświatą  | <ol style="list-style-type: none"> <li>5. Wdrożenie zintegrowanego systemu zarządzania oświatą wspomagającego kluczowe procesy zarządzania wraz z doposażeniem szkół i placówek oświatowych w sprzęt komputerowy</li> <li>6. Modernizacja strony internetowej Miejskiego Zarządu Oświaty celem poprawy jej jakości i przydatności jako źródła informacji dla szkół i placówek oświatowych oraz uczniów i rodziców</li> </ol> |



#### 4.5.3. Szczegółowy opis wybranych zadań i planowanych przedsięwzięć

### **PRIORYTET V POPRAWA JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ**

#### **Cel strategiczny 1:**

Usprawnienie organizacji pracy szkół i placówek oświatowych

#### **Zadanie 1:**

Opracowanie i wdrożenie norm zatrudniania pracowników administracji i obsługi

#### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Zatrudnienie pracowników administracji i obsługi w szkołach i placówkach oświatowych nie podlega obecnie żadnym zasadniczym regulacjom prawnym. Pewnym unormowaniom podlega jedynie zatrudnienie pracowników na stanowiskach sprzątaczek, pracowników kuchni oraz przedszkoli, jednak istniejące zasady nie mają mocy żadnego aktu prawnego, a ponadto w ciągu ostatnich lat nie były dostosowywane do zmieniających się uwarunkowań funkcjonowania jednostek oświatowych. Zatrudnienie pracowników niepedagogicznych każdego roku jest więc planowane na poziomie zbliżonym do poziomu z lat poprzednich, z wyjątkiem zmieniającego się w ostatnich latach wymiaru zatrudnienia pracowników do obsługi finansowo-księgowej (w związku ze stopniowym usamodzielnianiem szkół). Ta niekorzystna dla wielu placówek sytuacja sprawia że zatrudnienie często jest nieadekwatne do skali zadań placówki, co utrudnia efektywne zarządzanie placówką, w innych zaś placówkach wątpliwości budzi racjonalność wydatkowanych środków na zatrudnienie nadmiernie rozbudowanej kadry administracyjno-obsługowej. Powyższa sytuacja rodzi konieczność opracowania i wdrożenia jednolitych lokalnych norm zatrudniania pracowników niepedagogicznych w szkołach i placówkach oświatowych.

W tym celu przewiduje się realizację następujących przedsięwzięć:

1. Analiza obecnego stanu zatrudnienia pracowników administracji i obsługi na poszczególnych stanowiskach w odniesieniu do liczby uczniów, oddziałów, powierzchni budynków wraz z otoczeniem, organizacji pracy szkoły / placówki oświatowej oraz nakładów finansowych (marzec 2008).
2. Analiza tzw. „dobrych praktyk” wdrożonych w innych jednostkach samorządu terytorialnego w zakresie standardów zatrudniania (marzec 2008).
3. Opracowanie standardów zatrudnienia pracowników niepedagogicznych dla tyskich szkół i placówek oświatowych oraz zasad naliczania puli środków finansowych na pokrycie kosztów zatrudnienia wynikającego z ustalonych standardów (kwiecień 2008).
4. Analiza społecznych skutków wdrożenia proponowanych standardów oraz opracowanie sposobów ich minimalizacji (maj 2008).
5. Przekazanie proponowanych rozwiązań do zaopiniowania przez związki zawodowe zrzeszające pracowników oświaty (maj/czerwiec 2008).
6. Określenie ostatecznych standardów zatrudniania pracowników administracji i obsługi szkół i placówek oświatowych w formie zarządzenia Prezydenta Miasta Tychy (do końca sierpnia 2008r.) wraz z zasadą ustalania limitu środków finansowych oraz upoważnieniem dyrektorów do dokonywania zmian w strukturze zatrudnienia kierowanej jednostki w ramach przyznanego limitu środków.
7. Uwzględnienie opracowanych standardów w projekcie budżetu na rok 2009 i wdrożenie ich od stycznia 2009r.

|  |                                       |   |  |
|--|---------------------------------------|---|--|
| <b>Powiązania z programami i strategiami:</b>  |                                       | <b>Jednostka realizująca:</b> Miejski Zarząd Oświaty, szkoły i placówki oświatowe |  |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>  | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> |   | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br>Lat 2008 – 2010 |
|  | <b>Fundusze europejskie</b>           |   |  |
|  | <b>Inne źródła</b>                    |   |  |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b>   |                                       |   |  |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Stworzenie we wszystkich szkołach i placówkach oświatowych porównywalnych warunków do prawidłowej organizacji przez dyrektora zadań w zakresie administracji i obsługi budynku.</li> <li>○ Usprawnienie i zwiększenie efektywności realizacji zadań administracyjno – obsługowych poprzez dostosowanie wielkości i struktury zatrudnienia do skali i specyfiki zadań danej jednostki.</li> <li>○ Poprawa racjonalności wydatkowania środków budżetowych na prowadzenie administracji oraz utrzymanie i obsługę budynków.</li> </ul> |                                       |   |  |
| <b>Uwagi:</b>  |                                       |   |  |

## **PRIORYTET V POPRAWA JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ**

### **Cel strategiczny 1:**

Usprawnienie organizacji pracy szkół i placówek oświatowych

### **Zadanie 2:**

Opracowanie i wdrożenie standardów dotyczących organizacji roku szkolnego

### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Aktualne przepisy prawa oświatowego nie określają żadnych standardów dotyczących zatrudnienia nauczycieli czy też liczebności oddziałów. Jedynym wyznacznikiem są ramowe plany nauczania oraz przepisy regulujące podział na grupy, z których wynika liczba tzw. etatów lekcyjnych nauczycieli przy określonej liczbie oddziałów. Pozostałe etaty, nie związane bezpośrednio z realizacją planów nauczania, takie jak bibliotekarz, pedagog, wychowawca świetlicy itp. ustalane są każdego roku przez organ prowadzący. Najistotniejszym elementem organizacji roku szkolnego z punktu widzenia zarówno warunków nauki jak i ponoszonych kosztów jest liczebność oddziału. Dodać należy, że subwencja oświatowa stanowiąca główne źródło pokrycia wydatków oświatowych uzależniona jest głównie od liczby uczniów nie zaś liczby oddziałów. Natomiast koszty generowane są właśnie przez liczbę oddziałów, z której to wynika liczba etatów nauczycieli pociągająca za sobą określony poziom wydatków. Wprowadzenie lokalnych, stałych standardów w powyższym zakresie ułatwi racjonalną organizację roku szkolnego oraz perspektywiczne planowanie zatrudnienia nauczycieli w okresie niżu demograficznego.

### **Planowane przedsięwzięcia:**

1. Ustalenie optymalnej liczebności oddziałów na poszczególnych etapach edukacyjnych, zapewniającej racjonalność ponoszonych kosztów na utrzymanie oddziału oraz dobre warunki nauki dla uczniów (podjęcie działań zmierzających do obniżenia maksymalnej liczebności oddziałów przy jednoczesnym podwyższeniu rzeczywistego minimalnego poziomu liczebności oddziałów oraz uwzględnieniu specyfiki nauczanego zawodu, bazy i warunków lokalowych szkoły).
2. Usprawnienie naboru do szkół podstawowych i gimnazjów poprzez wdrożenie elektronicznego systemu wspomagającego rejestrację kandydatów, co poprawi racjonalność decyzji podejmowanych w zakresie tworzenia klas pierwszych w poszczególnych typach szkół (począwszy od roku szkolnego 2009/2010).
3. Opracowanie i wdrożenie standardu określającego łączną liczbę etatów nielekcyjnych w poszczególnych typach szkół, zwanych inaczej etatami wsparcia, uzależnionego głównie od liczby uczniów i oddziałów, dającego dyrektorowi danej placówki swobodę w podziale liczby godzin wynikających z ustalonego dla jego szkoły standardu na poszczególne funkcje, stosownie do potrzeb szkoły w danym roku szkolnym. Opracowanie standardów winno dotyczyć następujących funkcji:
  - o Bibliotekarz
  - o Pedagog
  - o Psycholog
  - o Wychowawca świetlicy.
4. Coroczne opracowywanie wytycznych w zakresie polityki kadrowej, w powiązaniu z aktualną sytuacją demograficzną determinującą poziom zatrudnienia nauczycieli i zobowiązanie dyrektorów szkół i placówek do przestrzegania ustalonych zasad.
5. Określenie lokalnych standardów w zakresie liczby dodatkowych godzin przyznawanych przez organ prowadzący dla szkół prowadzących oddziały sportowe i integracyjne.

Dodatkowe etaty logopedy, pedagoga współorganizującego, rehabilitanta itp. w oddziałach integracyjnych wymagają corocznego uzgodnienia z organem prowadzącym w zależności od bieżących potrzeb placówki.

|   |                                       |   |   |
|---|---------------------------------------|---|---|
| <b>Powiązania z programami:</b>   |                                       | <b>Jednostka realizująca:</b> Miejski Zarząd Oświaty, szkoły i placówki oświatowe |   |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>   | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> | X   | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br>Lata 2008 – 2009 |
|   | <b>Fundusze europejskie</b>           |   |   |
|   | <b>Inne źródła</b>                    |   |   |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b>  |                                       |   |   |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Zapewnienie jednolitych, optymalnych warunków nauczania i wychowania we wszystkich szkołach na terenie miasta.</li> <li>○ Poprawa wskaźnika liczebności nowo tworzonych oddziałów (zmniejszenie różnic pomiędzy minimalną i maksymalną liczebnością oddziałów).</li> <li>○ Usprawnienie procesu rekrutacji do szkół oraz planowania zmian w zatrudnieniu związanych bezpośrednio z wynikami naboru.</li> <li>○ Racjonalizacja i optymalizacja kosztów ponoszonych na utrzymanie 1 ucznia i 1 oddziału w szkołach.</li> </ul> |                                       |   |   |
| <b>Uwagi:</b>   |                                       |   |   |
| Opracowane standardy i wytyczne dotyczące organizacji roku szkolnego należy przedkładać szkołom corocznie w formie Zarządzenia Prezydenta Miasta.   |                                       |   |   |

## PRIORYTET V POPRAWA JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ

### Cel strategiczny 1:

Usprawnienie organizacji pracy szkół i placówek oświatowych

### Zadanie 3:

Zwiększenie zakresu pomocy prawnej dla dyrektorów szkół i placówek oświatowych w zakresie zarządzania

### Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:

Dyrektor szkoły w swojej pracy opiera się na przepisach dotyczących prawa oświatowego takich jak Ustawa o systemie oświaty i Karta Nauczyciela, ale także i innych komplementarnych, które regulują stosunki pracy i postępowanie administracyjne oraz rozwiązywanie problemów szkolnych. Należą do nich m.in. Kodeks Pracy, Kodeks Postępowania Administracyjnego, Ustawa o pracownikach samorządowych oraz przepisy wykonawcze do wymienionych ustaw, niezbędnych do samodzielnego zarządzania placówką oświatową. Równoległe do wyżej wymienionych przepisów dyrektor szkoły będąc jednocześnie kierownikiem jednostki budżetowej zobowiązany jest do stosowania przepisów w zakresie finansów publicznych, rachunkowości budżetowej czy też zamówień publicznych. Ważne jest zatem sprawnie funkcjonujące doradztwo prawne wspierające działania podejmowane przez dyrektorów. Obecnie pomoc prawną dla dyrektorów 63 placówek oświatowych oraz Miejskiego Zarządu Oświaty świadczy radca prawny zatrudniony w wymiarze 0,5 etatu w MZO, co w przeliczeniu na 1 jednostkę daje miesięcznie pół godziny.

Aby usprawnić i poprawić efektywność pomocy prawnej dla dyrektorów szkół i placówek oświatowych w zakresie zarządzania, w dobie często zmieniających się i powstających nowych aktów prawnych, **przewiduje się następujące działania:**

1. Nawiązanie współpracy z kancelariami prawnymi specjalizującymi się w określonej dziedzinie prawa, np.: prawo pracy czy zamówienia publiczne.
2. Uaktywnienie na stronie internetowej MZO działu porad prawnych, gdzie zamieszczane będą odpowiedzi na pytania dyrektorów udzielane przez współpracujących ze szkołami i Miejskim Zarządem Oświaty radców prawnych, jak również informacji o istotnych opiniach i interpretacjach prawnych zamieszczanych w czasopiśmie branżowych.
3. Regularne opracowywanie i zamieszczanie na stronie internetowej MZO informacji o istotnych zmianach w przepisach prawnych dot. funkcjonowania szkół i placówek oświatowych.
4. Udostępnienie szkołom internetowego systemu aktów prawnych.

### Powiązania z programami:

**Jednostka realizująca:** Miejski Zarząd Oświaty

|   |                                       |   |   |
|---|---------------------------------------|---|---|
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b> | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> | X | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br>Lata 2008 – 2013 |
|   | <b>Fundusze europejskie</b>           |   |   |
|   | <b>Inne źródła</b>                    |   |   |

### Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:

- Lepsza znajomość przepisów prawnych i praktyczna umiejętność ich stosowania przez dyrektorów.
- Liczba udzielonych porad i wydanych opinii przez podmioty zewnętrzne.
- Liczba użytkowników internetowego systemu aktów prawnych.
- Liczba odwiedzających dział porad prawnych na stronie internetowej MZO.

### Uwagi:

## **PRIORYTET V POPRAWA JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ**

### **Cel strategiczny 2:**

Zapewnienie wysoko wykwalifikowanych kadr administracyjnych i zarządzających w jednostkach oświatowych

### **Zadanie 4:**

Wsparcie i koordynacja działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji oraz doskonalenia posiadanych umiejętności kadr administrujących i zarządzających szkołami i placówkami oświatowymi w zakresie organizacji, zarządzania, finansowania oraz monitoringu działalności oświatowej

### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Przed szkołami i placówkami oświatowymi, będącymi jednostkami organizacyjnymi miasta, działającymi jako jednostki budżetowe sektora finansów publicznych stoi szereg różnorodnych zadań organizacyjno – administracyjnych. Sprawne wykonywanie wszystkich obowiązków wynikających z przepisów prawa regulujących zasady funkcjonowania tego typu jednostki wymaga od jej kierownika oraz zatrudnionej w niej kadry administracyjnej posiadania różnorodnych kwalifikacji i umiejętności. Przepisy dotyczące zatrudniania pracowników samorządowych (a taki status posiadają pracownicy niepedagogiczni szkół i placówek oświatowych) określają jedynie poziom wykształcenia i staż pracy wymagany do zajmowania danego stanowiska. Jedynie w przypadku głównego księgowego ustawa o finansach publicznych określa precyzyjnie wymogi kwalifikacyjne jakie musi spełnić osoba pełniąca tę funkcję. W związku z powyższym poziom kwalifikacji i umiejętności pracowników zatrudnionych w tyskich placówkach oświatowych jest bardzo zróżnicowany, co wpływa na jakość i efektywność ich pracy.

Celem wyrównania i podwyższenia posiadanych kwalifikacji i umiejętności kadry administracyjnej i zarządzającej, realizowane będą następujące przedsięwzięcia:

1. Przeprowadzenie badania ankietowego wśród pracowników administracji i dyrektorów szkół celem zdiagnozowania poziomu obecnych kwalifikacji i umiejętności oraz istniejących potrzeb i oczekiwań.
2. Ustalenie priorytetowej tematyki kursów i szkoleń, a także potrzeb w zakresie uzupełnienia kwalifikacji poprzez studia podyplomowe.
3. Kierowanie określonych grup pracowników i dyrektorów na kursy i szkolenia organizowane we współpracy z Miejskim Zarządem Oświaty przez specjalistyczne firmy i instytucje doradczo – szkoleniowe.
4. Prowadzenie własnych badań ewaluacyjnych kursów, szkoleń i innych form dokształcania i doskonalenia przeprowadzanych przez podmioty zewnętrzne celem zapewnienia ich wysokiej jakości i efektywności.
5. Organizowanie spotkań dyskusyjnych z dyrektorami szkół i placówek z udziałem specjalistów z różnych dziedzin, istotnych z punktu widzenia zarządzania szkołą / placówką.
6. Organizowanie spotkań dyskusyjnych z pracownikami księgowości szkół i placówek celem bieżącego omawiania wyników kontroli finansowych oraz zmian w przepisach dotyczących rachunkowości budżetowej i finansów publicznych.
7. Utworzenie na stronie internetowej Miejskiego Zarządu Oświaty forum dyskusyjnego celem wymiany doświadczeń w zakresie administrowania i zarządzania szkołami i placówkami oświatowymi.

|   |                                       |  |   |
|---|---------------------------------------|--|---|
| <b>Powiązania z programami:</b><br>Priorytet IX Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, działanie 9.4 Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty   |                                       | <b>Jednostka realizująca:</b> Miejski Zarząd Oświaty<br><br><b>Jednostki współpracujące:</b> szkoły i placówki oświatowe |   |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>   | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> | X  | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br>Lata 2008 – 2013 |
|   | <b>Fundusze europejskie</b>           | X  |   |
|   | <b>Inne źródła</b>                    |  |   |
| <b>Zakładane rezultaty:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ podwyższenie poziomu kwalifikacji i umiejętności kadr administracyjnych i zarządzających oświatą,</li> <li>○ zapewnienie dostępu wszystkim pracownikom administracji oraz dyrektorom do różnorodnych form doksztalcania i doskonalenia,</li> <li>○ poprawa jakości i efektywności pracy wykonywanej na poszczególnych stanowiskach.</li> </ul> |                                       |  |   |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>○ liczba osób objętych formami doksztalcania i doskonalenia,</li> <li>○ liczba zorganizowanych spotkań, kursów i szkoleń.</li> </ul>  |                                       |  |   |
| <b>Uwagi:</b>   |                                       |  |   |



## **PRIORYTET V POPRAWA JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ**

### **Cel strategiczny 3:**

Informatyzacja procesów związanych z zarządzaniem oświatą

### **Zadanie 5:**

Wdrożenie zintegrowanego systemu zarządzania oświatą wspomagającego kluczowe procesy zarządzania wraz z doposażeniem szkół i placówek oświatowych w sprzęt komputerowy

### **Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:**

Postępująca informatyzacja wszystkich procesów składających się na zarządzanie oświatą, obligatoryjne systemy informatyczne wymagane przez organy nadrzędne oraz bogata oferta oprogramowania wspomagającego realizację poszczególnych elementów zarządzania dostępna na rynku powodują, iż stosowanie w szkołach różnorodnych narzędzi informatycznych, często niekompatybilnych, zamiast usprawniać, przysparza pracy służbom administracyjno-finansowym zarówno szkół jak i organu prowadzącego i nie przynosi oczekiwanych rezultatów. Efektem dotychczasowych działań są liczne błędy i niespójność informacji generowanych przez placówki, przekazywanych do organu prowadzącego oraz innych organów i instytucji, mimo dużego nakładu pracy tworzących je pracowników.

Aby informatyzacja procesów związanych z zarządzaniem szkołami i placówkami oświatowymi poprawiła jakość i efektywność zarządzania koniecznym jest zintegrowanie i ujednoczenie zróżnicowanego dotychczas oprogramowania.

Zintegrowany system wspomagający zarządzanie oświatą stanowić będzie web aplikację, do której niezbędne informacje wprowadzane będą za pomocą przeglądarki internetowej. Użytkownikami systemu będą wszystkie publiczne szkoły i placówki oświatowe oraz organ prowadzący. Celem modernizacji i integracji obecnych systemów informatycznych wykorzystywanych w szkołach i organie prowadzącym jest:

- o usprawnienie procesu przekazywania informacji (eliminacja błędów i nadmiarowości danych) poprzez organizację efektywnej współpracy on-line pomiędzy szkołami i placówkami oświatowymi oraz nadzorującymi je organami,
- o zapewnienie spójności i zwiększenie wiarygodności gromadzonych i przetwarzanych danych dotyczących zarówno zasobów ludzkich (uczniowie, pracownicy) jak i materialnych (infrastruktura placówek, wyposażenie),
- o ścisłe powiązanie wyników naboru do szkół z projektowaniem organizacji pracy placówki oraz planowaniem jej budżetu.

Podstawą systemu będzie centralna baza danych gromadząca informacje o placówce (jej ofercie, wyposażeniu i organizacji pracy) oraz o uczniach, pracownikach i budżecie.

Kluczowe obszary jakie winny być obsługiwane przez zintegrowany system to:

- o nabór do przedszkoli i szkół różnego szczebla,
- o projektowanie arkuszy organizacyjnych szkół,
- o planowanie budżetu szkoły,
- o ewidencja uczniów umożliwiająca kontrolę spełniania obowiązku szkolnego i nauki,
- o obsługa kadrowa pracowników,
- o dystrybucja stypendiów dla uczniów,
- o obsługa sekretariatu szkoły / placówki,
- o śledzenie ścieżki edukacyjnej uczniów oraz kontrolę frekwencji i postępów w nauce.

Istotną cechą przedmiotowego systemu będzie możliwość wymiany informacji z systemem ewidencji ludności, Systemem Informacji Oświatowej a także z programami dotyczącymi prowadzenia rachunkowości jednostek oraz sprawozdawczości budżetowej.

Dla organu prowadzącego zintegrowany system stanowić będzie wiarygodne źródło raportów, statystyk i analiz, niezbędnych do podejmowania racjonalnych decyzji w procesie zarządzania oświatą na poziomie lokalnym oraz w zakresie nadzoru nad działalnością szkół i placówek.



Funkcjonowanie zintegrowanego systemu wymagać będzie zapewnienia i utrzymania odpowiedniej infrastruktury informatycznej wraz z platformą sprzętową, zapewniających stabilną i bezpieczną pracę systemu oraz całorocznej asysty technicznej w zakresie obsługi systemu w trybie on-line. Ze względu na brak możliwości technicznych i organizacyjnych Miejskiego Zarządu Oświaty niezbędnych do utrzymania własnych baz sprzętowych i bieżącej obsługi systemu przewiduje się zlecenie tych zadań podmiotom zewnętrznym.

Gromadzenie i przetwarzanie danych w systemie odbywać się będzie z zachowaniem wszystkich obowiązujących standardów w zakresie ochrony danych osobowych w systemach teleinformatycznych.

Wdrożenie systemu poprzedzone będzie serią szkoleń dla dyrektorów oraz pracowników administracyjnych szkół i placówek oświatowych, jak również pracowników organu prowadzącego.

Elementem opisanego powyżej działania będzie również doposażenie szkół i placówek oświatowych w wysokiej jakości sprzęt komputerowy z oprogramowaniem niezbędny do prac administracyjnych w szkole i placówce oświatowej.

|  |   |
|--|---|
| <p><b>Powiązania z programami:</b><br/>Regionalny Program Operacyjny Woj. Śląskiego, priorytet VIII Infrastruktura edukacyjna, działanie 8.2 Infrastruktura placówek oświaty</p> | <p><b>Jednostka realizująca:</b> Miejski Zarząd Oświaty</p> <p><b>Jednostki współpracujące:</b> szkoły i placówki oświatowe</p> |
|--|---|

|   |                                       |   |   |
|---|---------------------------------------|---|---|
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b> | <b>Środki własne z budżetu miasta</b> | X | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br>Lata 2008 – 2009 |
|   | <b>Fundusze europejskie</b>           | X |   |
|   | <b>Inne źródła</b>                    |   |   |

- Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:**
- Usprawnienie procesu przekazywania informacji pomiędzy placówkami a organem prowadzącym i organem nadzoru pedagogicznego (współpraca on-line, eliminacja błędów i nadmiarowości danych).
  - Usprawnienie procesu rekrutacji uczniów do przedszkoli i szkół różnego szczebla.
  - Ujednoczenie i zwiększenie wiarygodności i poprawności informacji generowanych przez szkoły i placówki na potrzeby organów nadzorujących niezbędnych do podejmowania racjonalnych decyzji w zakresie zarządzania oświatą.
  - Zmniejszenie nakładów czasowych na przygotowywanie raportów, statystyk i analiz (poprzez ich automatyczne generowanie z danych wprowadzonych do systemu).
  - Ułatwienie dostępu do podstawowych danych o szkołach i placówkach oświatowych oraz ich ofercie rodzicom i innym zewnętrznym odbiorcom.
  - Liczba zakupionych zestawów komputerowych.

**Uwagi:**  
Ostateczny zakres funkcjonalności systemu, wysokość nakładów, źródła finansowania i szczegółowy harmonogram działań uzależnione są od możliwości pozyskania środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego.

| <b>PRIORYTET V<br/>POPRAWA JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ</b>   |   |  |   |                             |  |                    |  |   |  |
|---|---|--|---|-----------------------------|--|--------------------|--|---|--|
| <b>Cel strategiczny 3:</b><br>Informatyzacja procesów związanych z zarządzaniem oświatą   |   |  |   |                             |  |                    |  |   |  |
| <b>Zadanie 6:</b><br>Modernizacja strony internetowej Miejskiego Zarządu Oświaty celem poprawy jej jakości i przydatności jako źródła informacji dla szkół i placówek oświatowych oraz uczniów i rodziców   |   |  |   |                             |  |                    |  |   |  |
| <b>Opis zadania i planowane przedsięwzięcia:</b><br><br>Strony internetowe są obecnie jednym z najlepszych i najczęściej wykorzystywanych źródeł informacji i sposobów komunikacji. Po roku funkcjonowania strony internetowej Miejskiego Zarządu Oświaty wskazana jest ocena jej struktury, jakości i aktualności zamieszczanych informacji oraz analiza statystyk odwiedzin strony. Na podstawie wyników przeprowadzonej oceny ustalony zostanie zakres niezbędnych zmian. Priorytetowym celem będzie poprawa jakości strony i jej przydatności jako lokalnego informatora oświatowego oraz skrzynki kontaktowej ułatwiającej wymianę informacji pomiędzy organem prowadzącym a szkołami, placówkami i współpracującymi z nimi jednostkami i instytucjami a także z rodzicami. Skuteczność przekazu informacji poprzez stronę internetową wymagać będzie rozpowszechnienia w środowiskach oświatowych oraz wśród rodziców jej adresu i zakresu znajdujących się tam informacji. |   |  |   |                             |  |                    |  |   |  |
| <b>Powiązania z programami:</b><br>Zadanie 5 w ramach priorytetu V Strategii Oświatowej Miasta Tychy – „Opracowanie i wdrożenie zintegrowanego systemu wspomagającego zarządzanie oświatą”  |   | <b>Jednostka realizująca:</b> Miejski Zarząd Oświaty<br><br><b>Jednostki współpracujące:</b> szkoły i placówki oświatowe |   |                             |  |                    |  |   |  |
| <b>Potencjalne źródła finansowania:</b>   | <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding: 2px;"><b>Środki własne z budżetu miasta</b></td> <td style="text-align: center; padding: 2px;">X</td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;"><b>Fundusze europejskie</b></td> <td style="text-align: center; padding: 2px;"></td> </tr> <tr> <td style="padding: 2px;"><b>Inne źródła</b></td> <td style="text-align: center; padding: 2px;"></td> </tr> </table> | <b>Środki własne z budżetu miasta</b>  | X | <b>Fundusze europejskie</b> |  | <b>Inne źródła</b> |  | <b>Przewidywany okres realizacji zadania:</b><br>Lata 2008 – 2009 |  |
| <b>Środki własne z budżetu miasta</b>   | X   |  |   |                             |  |                    |  |   |  |
| <b>Fundusze europejskie</b>   |   |  |   |                             |  |                    |  |   |  |
| <b>Inne źródła</b>  |   |  |   |                             |  |                    |  |   |  |
| <b>Wskaźniki realizacji zadania / zakładane rezultaty:</b><br><br><ul style="list-style-type: none"> <li>○ Zwiększenie skuteczności przekazu informacji poprzez stronę.</li> <li>○ Poszerzenie zakresu przekazywanych informacji.</li> <li>○ Poprawa jakości i czytelności materiałów zamieszczanych na stronie.</li> <li>○ Zwiększenie częstotliwości odwiedzin strony.</li> </ul>   |   |  |   |                             |  |                    |  |   |  |
| <b>Uwagi:</b>   |   |  |   |                             |  |                    |  |   |  |

## 5. PODSUMOWANIE

Poniższa tabela zawiera syntetyczne zestawienie priorytetów oświatowych miasta Tychy oraz związanych z nimi 20 celów strategicznych opisanych w niniejszym dokumencie, których realizację przewiduje się w latach 2008 – 2013.

| PRIORYTETY |  | CELE STRATEGICZNE  |
|------------|--|--|
| I          | <b>Podnoszenie jakości nauczania</b>   | 1. Wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej przedszkoli i szkół   |
|            |  | 2. Kształtowanie u uczniów kluczowych kompetencji przygotowujących do życia w społeczeństwie i przyszłego zatrudnienia   |
|            |  | 3. Podnoszenie kwalifikacji oraz umiejętności nauczycieli ze szczególnym uwzględnieniem języków obcych, technologii informacyjnej i kształcenia specjalnego      |
|            |  | 4. Podnoszenie jakości pracy bibliotek szkolnych   |
|            |  | 5. Promowanie sukcesów i osiągnięć uczniów i nauczycieli szkół publicznych i niepublicznych  |
|            |  | 6. Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego   |
|            |  | 7. Podniesienie jakości i dostępności kształcenia ustawicznego   |
| II         | <b>Wyrównywanie szans edukacyjnych</b>   | 1. Poprawa jakości wsparcia edukacyjno – terapeutycznego udzielanego dziecku i rodzinie  |
|            |  | 2. Poszerzenie i poprawa jakości oferty w zakresie organizacji wczesnego wspomagania rozwoju dziecka   |
|            |  | 3. Poprawa warunków kształcenia i rozwoju dziecka niepełnosprawnego w placówkach oświatowych   |
|            |  | 4. Upowszechnianie edukacji przedszkolnej  |
| III        | <b>Bezpieczeństwo, profilaktyka uzależnień i patologii społecznych oraz promocja zdrowia</b> | 1. Poprawa bezpieczeństwa uczniów  |
|            |  | 2. Prowadzenie działań profilaktyczno - edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży, przeciwdziałających uzależnieniom, patologiom i wykluczeniu społecznemu |
|            |  | 3. Realizowanie programów promujących zdrowie  |
| IV         | <b>Reorganizacja i modernizacja bazy placówek oświatowo-wychowawczych</b>                    | 1. Racjonalizacja sieci szkół i placówek oświatowych na każdym etapie kształcenia  |
|            |  | 2. Modernizacja bazy oświatowej i zagospodarowanie terenów wokół szkół i placówek oświatowych  |
|            |  | 3. Podniesienie standardu wyposażenia szkół i placówek oświatowych   |
| V          | <b>Poprawa jakości i efektywności zarządzania oświatą</b>                                    | 1. Usprawnienie organizacji pracy szkół i placówek oświatowych   |
|            |  | 2. Zapewnienie wysoko wykwalifikowanych kadr administracyjnych i zarządzających w jednostkach oświatowych  |
|            |  | 3. Informatyzacja procesów związanych z zarządzaniem oświatą   |

W kolejnej tabeli zestawiono wszystkie zadania przewidziane w niniejszej strategii, z uwzględnieniem okresu ich realizacji oraz jednostek odpowiedzialnych.

| Numer priorytetu | Nazwa zadania  | 2008 | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | Jednostka realizująca | Nr strony |
|------------------|--|------|------|------|------|------|------|-----------------------|-----------|
| I                | 1. Uzyskiwanie przez nauczycieli przedszkoli dodatkowych kwalifikacji do nauczania języka obcego, informatyki i zajęć ruchowych, celem poszerzenia oferty edukacyjnej przedszkoli  |      |      |      |      |      |      | przedszkola           | 27        |
|                  | 2. Zorganizowanie systemu zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych o charakterze rozwijającym i wyrównawczo-kompensacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem nauk matematyczno – przyrodniczych, języków obcych i informatyki                 |      |      |      |      |      |      | MZO, szkoły           | 29        |
|                  | 3. Wspieranie innowacji pedagogicznych, programów i projektów edukacyjnych ukierunkowanych na rozwój kluczowych kompetencji ze szczególnym uwzględnieniem postaw przedsiębiorczych, kreatywnych i obywatelskich                        |      |      |      |      |      |      | wszystkie placówki    | 31        |
|                  | 4. Tworzenie klas dwujęzycznych na poziomie gimnazjum i liceum ogólnokształcącego  |      |      |      |      |      |      | MZO, ZS 1             | 33        |
|                  | 5. Uwzględnianie w wieloletnich planach doskonalenia zawodowego nauczycieli studiów podyplomowych, kursów i szkoleń w zakresie języków obcych, technologii informacyjnej oraz pracy z uczniami ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi |      |      |      |      |      |      | wszystkie placówki    | 35        |
|                  | 6. Tworzenie partnerstw międzynarodowych przez szkoły i placówki publiczne oraz niepubliczne celem wymiany doświadczeń i poszerzenia kompetencji językowych  |      |      |      |      |      |      | wszystkie placówki    | 37        |
|                  | 7. Tworzenie szkolnych centrów informacji (SCI) w oparciu o biblioteki szkolne   |      |      |      |      |      |      | szkoły, MZO           |           |
|                  | 8. Doskonalenie zawodowe nauczycieli bibliotekarzy w zakresie edukacji czytelniczej i medialnej oraz technologii informacyjnej i zarządzania informacją  |      |      |      |      |      |      | wszystkie placówki    |           |
|                  | 9. Maksymalizacja wykorzystania biblioteki i jej zbiorów przez wszystkich użytkowników   |      |      |      |      |      |      | wszystkie placówki    |           |
|                  | 10. Budowanie sieci współpracy pomiędzy bibliotekami szkolnymi oraz bibliotekami miejskimi i biblioteką pedagogiczną w celu racjonalnego wykorzystania zasobów bibliotecznych  |      |      |      |      |      |      | wszystkie placówki    |           |
|                  | 11. Utworzenie funduszu stypendialnego dla uczniów szczególnie uzdolnionych  |      |      |      |      |      |      | MZO                   | 38        |
|                  | 12. Organizacja konkursu na „Nauczyciela Roku” celem promowania wybitnych nauczycieli  |      |      |      |      |      |      | PPW, MZO              | 39        |
|                  | 13. Ukierunkowanie szkolnictwa zawodowego na potrzeby rynku pracy  |      |      |      |      |      |      | MZO                   | 40        |
|                  | 14. Promowanie oferty szkół zawodowych oraz korzyści płynących z wyboru tej ścieżki kształcenia  |      |      |      |      |      |      | PUP, MZO              | 42        |
|                  | 15. Zwiększenie liczby stanowisk doradców zawodowych w gimnazjach i w szkołach ponadgimnazjalnych oraz wdrażanie efektywnych programów doradztwa edukacyjno – zawodowego   |      |      |      |      |      |      | MZO, szkoły           |           |
|                  | 16. Stworzenie lokalnej bazy danych o możliwościach przyjęcia uczniów na zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe  |      |      |      |      |      |      | MZO                   |           |
|                  | 17. Utworzenie Centrum Kształcenia Ustawicznego  |      |      |      |      |      |      | UM                    | 44        |
|                  | 18. Poszerzenie oferty szkolnictwa policealnego oraz uzupełniającego pod kątem potrzeb osób dorosłych oraz lokalnego rynku pracy   |      |      |      |      |      |      | MZO                   |           |

|     |  |  |  |  |  |  |  |                         |    |
|-----|--|--|--|--|--|--|--|-------------------------|----|
| II  | 1. Kampania informacyjna w sprawie dostępnych form pomocy dla dziecka i rodziny  |  |  |  |  |  |  | PPP, PPW                | 50 |
|     | 2. Powołanie Miejskiego Zespołu ds. Wspierania Rodziny jako koordynatora działań szkół i instytucji pomocowych   |  |  |  |  |  |  | MZO                     | 52 |
|     | 3. Organizacja efektywnego systemu pomocy psychologiczno – pedagogicznej   |  |  |  |  |  |  | PPP                     | 54 |
|     | 4. Opracowanie i wdrożenie programu „Edukatorek rodzinnych”  |  |  |  |  |  |  | PPP                     | 56 |
|     | 5. Dostosowanie sieci placówek realizujących zadania w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka do bieżących potrzeb   |  |  |  |  |  |  | MZO                     | 58 |
|     | 6. Zwiększenie zakresu pomocy specjalistycznej na terenie placówek oświatowych   |  |  |  |  |  |  | MZO                     | 60 |
|     | 7. Dostosowanie sieci oddziałów integracyjnych w przedszkolach i szkołach do lokalnych potrzeb mieszkańców   |  |  |  |  |  |  | MZO                     |    |
|     | 8. Zmiany w sieci oraz organizacji pracy przedszkoli publicznych w kierunku zwiększenia liczby miejsc dla dzieci w wieku 3-5 lat a także wydłużania godzin pracy   |  |  |  |  |  |  | MZO                     |    |
|     | 9. Usprawnienie procesu rekrutacji do przedszkoli poprzez wdrożenie elektronicznego systemu wspomagającego ten proces  |  |  |  |  |  |  | MZO                     |    |
|     | 10. Opracowanie i realizacja kampanii informacyjnej promującej edukację przedszkolną   |  |  |  |  |  |  | MZO                     |    |
| III | 1. Realizowanie różnorodnych programów ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy, niebezpieczeństwa Internetu oraz obronę przed przestępcą  |  |  |  |  |  |  | SWZ, wszystkie placówki | 68 |
|     | 2. Uruchomienie programu „Proces symulowany”   |  |  |  |  |  |  | MDK 1                   | 69 |
|     | 3. Realizacja programów o charakterze profilaktycznym i integracyjnym dla dzieci i młodzieży z różnych środowisk rodzinnych, dostosowanych do wcześniej zdiagnozowanych problemów  |  |  |  |  |  |  | SWZ, wszystkie placówki | 70 |
|     | 4. Systematyczne doskonalenie kwalifikacji i umiejętności nauczycieli w zakresie prowadzenia programów profilaktycznych  |  |  |  |  |  |  | SWZ, wszystkie placówki | 72 |
|     | 5. Realizacja programów zdrowotnych  |  |  |  |  |  |  | wszystkie placówki, SWZ |    |
|     | 6. Utworzenie lokalnej sieci szkół promujących zdrowie   |  |  |  |  |  |  | SWZ                     | 73 |
| IV  | 1. Dostosowanie sieci szkół i placówek oświatowych oraz obwodów szkolnych do zmian demograficznych i realnych potrzeb lokalnego środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem dostępności do edukacji przedszkolnej oraz kształcenia w oddziałach integracyjnych |  |  |  |  |  |  | MZO, IRI                | 80 |
|     | 2. Zapewnienie bezpieczeństwa i higieny w szkołach i placówkach oświatowych poprzez likwidację zagrożeń wskazywanych przez odpowiednie instytucje  |  |  |  |  |  |  | IRI                     |    |
|     | 3. Zapewnienie bezpieczeństwa i higieny w szkołach i placówkach oświatowych poprzez monitoring obiektów oświatowych  |  |  |  |  |  |  | PRF                     | 82 |
|     | 4. Sukcesywne przeprowadzanie kompleksowych remontów i termomodernizacji obiektów oświatowych  |  |  |  |  |  |  | IRI                     |    |
|     | 5. Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych w szkołach i placówkach oświatowych   |  |  |  |  |  |  | IRI                     | 84 |
|     | 6. Zagospodarowanie terenów wokół szkół i placówek oświatowych   |  |  |  |  |  |  | wszystkie placówki, IRI |    |
|     | 7. Dopuszanie i systematyczna modernizacja bazy informatycznej   |  |  |  |  |  |  | MZO                     |    |
|     | 8. Modernizacja wyposażenia sal do praktycznej nauki zawodu w szkołach   |  |  |  |  |  |  | MZO                     |    |
|     | 9. Modernizacja wyposażenia bibliotek szkolnych wraz z informatyzacją procesów bibliotecznych  |  |  |  |  |  |  | MZO                     | 85 |

|   |  |  |  |  |  |  |  |                            |     |
|---|--|--|--|--|--|--|--|----------------------------|-----|
|   | 10. Doposażenie szkół i przedszkoli zajmujących się dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w specjalistyczny sprzęt i pomoce naukowe   |  |  |  |  |  |  | MZO                        | 87  |
|   | 11. Określenie i wdrożenie standardów wyposażenia pracowni do nauczania przedmiotów matematyczno-przyrodniczych  |  |  |  |  |  |  | MZO                        | 89  |
|   | 12. Określenie i wdrożenie standardów wyposażenia pracowni do nauczania języków obcych   |  |  |  |  |  |  | MZO                        | 91  |
|   | 13. Określenie i wdrożenie standardów wyposażenia sportowego   |  |  |  |  |  |  | MOSiR,<br>MZO              |     |
| V | 1. Opracowanie i wdrożenie norm zatrudniania pracowników administracji i obsługi   |  |  |  |  |  |  | MZO,<br>wszystkie placówki | 97  |
|   | 2. Opracowanie i wdrożenie standardów dotyczących organizacji roku szkolnego   |  |  |  |  |  |  | MZO,<br>wszystkie placówki | 99  |
|   | 3. Zwiększenie zakresu pomocy prawnej dla dyrektorów szkół i placówek oświatowych w zakresie zarządzania   |  |  |  |  |  |  | MZO                        | 101 |
|   | 4. Wsparcie i koordynacja działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji oraz doskonalenia posiadanych umiejętności kadr administrujących i zarządzających szkołami i placówkami oświatowymi w zakresie organizacji, zarządzania, finansowania oraz monitoringu działalności oświatowej |  |  |  |  |  |  | MZO                        | 102 |
|   | 5. Wdrożenie zintegrowanego systemu zarządzania oświatą wspomagającego kluczowe procesy zarządzania wraz z doposażeniem szkół i placówek oświatowych w sprzęt komputerowy  |  |  |  |  |  |  | MZO                        | 104 |
|   | 6. Modernizacja strony internetowej Miejskiego Zarządu Oświaty celem poprawy jej jakości i przydatności jako źródła informacji dla szkół i placówek oświatowych oraz uczniów i rodziców  |  |  |  |  |  |  | MZO                        | 106 |

Objaśnienia skrótów:

UM – Urząd Miasta Tychy

MZO – Miejski Zarząd Oświaty w Tychach

SWZ – Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miasta Tychy

PPW – Wydział Informacji, Promocji i Współpracy z Zagranicą Urzędu Miasta Tychy

PRF – Wydział Rozwoju Miasta i Funduszy Europejskich Urzędu Miasta Tychy

IRI – Wydział Przygotowania i Realizacji Inwestycji Urzędu Miasta Tychy

MOSiR – Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PPP – Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Tychach

MDK 1 – Młodzieżowy Dom Kultury nr 1 w Tychach

ZS 1 – Zespół Szkół nr 1 w Tychach

## 6. ZESPÓŁ DS. OPRACOWANIA STRATEGII OŚWIATOWEJ

3 września 2007 roku Prezydent Miasta Tychy powołał **25-osobowy zespół ds. opracowania Strategii Oświatowej Miasta Tychy na lata 2008–2013** (Zarządzenie nr 0151/167/07 Prezydenta Miasta Tychy z dnia 3 września 2007 roku) w następującym składzie:

*Przewodnicząca:*

1. Daria Szczepańska – Zastępca Prezydenta ds. Społecznych

*Członkowie:*

2. Aleksandra Spisak-Golemo – Przewodnicząca Komisji Oświaty i Spraw Społecznych Rady Miasta
3. Zygmunt Marczuk – Zastępca Przewodniczącego Komisji Oświaty i Spraw Społecznych Rady Miasta
4. Dorota Gnacik – Dyrektor Miejskiego Zarządu Oświaty
5. Krystyna Solarek – Zastępca Dyrektora Miejskiego Zarządu Oświaty
6. Ewa Jakubowska – Dyrektor Wydziału Kształcenia, Wychowania i Opieki, Kuratorium Oświaty w Katowicach
7. Beata Darowska – Dyrektor Przedszkola Nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi
8. Danuta Wójcik – Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 36
9. Katarzyna Pyrak-Krzysztoń – Dyrektor Gimnazjum Nr 7
10. Grażyna Jurek – Dyrektor Zespołu Szkół Nr 1 im. Gustawa Morcinka
11. Joanna Żebrowska – Dyrektor Zespołu Szkół Nr 7
12. Teresa Wodzicka – Dyrektor Młodzieżowego Domu Kultury Nr 1
13. Izabela Rodak – Dyrektor Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej
14. Adam Czech – Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy im. J. Korczaka
15. Anita Iskierka – Dyrektor Zespołu Szkół Społecznego Towarzystwa Oświatowego
16. Małgorzata Tomaszewska – Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia, Urząd Miasta Tychy
17. Marcin Staniczek – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji
18. Barbara Borycz – Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy
19. Elżbieta Borowiec – Główny Specjalista ds. Pomocy Środowiskowej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej
20. Mirosław Hencel – Asystent Zespołu ds. Nieletnich i Patologii, Komenda Miejska Policji
21. Danuta Pietras – Starszy Cechu, Cech Rzemiosł i Przedsiębiorczości
22. Katarzyna Lubecka – Członek Zarządu Okręgowej Izby Przemysłowo – Handlowej
23. Ewa Stankowska – Wiceprezes Stowarzyszenia na rzecz Pomocy i Rozwoju Integracyjnej Szkoły Podstawowej Nr 5 „Piątka Dzieciom”

24. Barbara Świerad – Prezes Zarządu Oddziału Związku Nauczycielstwa Polskiego
25. Maria Ziegert – Zastępca Przewodniczącego Międzyzakładowej Organizacji Związkowej NSZZ „Solidarność” Pracowników Oświaty i Wychowania

**Ponadto w pracach zespołu brali udział:**

1. Iwona Kapczyńska – starszy wizytator Kuratorium Oświaty w Katowicach *(w zastępstwie za Ewę Jakubowską - Dyrektora Wydziału Kształcenia, Wychowania i Opieki, Kuratorium Oświaty w Katowicach)*
2. Krystyna Rumieniuch – naczelnik Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia UM Tychy
3. Katarzyna Pietrusińska – dyrektor Szkoły Podstawowej nr 40 w Tychach
4. Marzena Ferenc – inspektor Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia UM Tychy
5. Krzysztof Juranek – dyrektor Szkoły Podstawowej nr 1 w Tychach
6. Paweł Kasprzyk – konsultant ds. projektów europejskich